Sebastián-Corn

CARTEA LUI ANTON CANTA – un rotulus[1]

N° 126. Valachie. — Une rue de Bucharest. D'après M. Doussault.

Am aflat povestea de mai jos de la proprietarul unei cafenele de pe strada Popa Rusu, el însuşi aflând-o în copilărie de la tatăl lui, un armean pe nume Raul Gulbenkian. Cine ştie dacă povestea cu pricina n-ar fi rămas uitată pe vecie dacă proprietarul cafenelei n-ar fi fost *forţat* să şi-o reamintească după ce s-a apucat să restaureze casa părintească, ca s-o transforme în cafenea. Casă, măruntă, cu un singur nivel, cu cerdac de jur-împrejur şi cu geamlâc, abia dacă se zăreşte pe timp de vară printre oţetarii, salcâmii scunzi şi tufele de begonii ce cresc vraişte prin curte, asta nemaipunând la socoteală petuniile revărsate de pe acoperiş în cascade vegetale cvasi-amazoniene. În plus, casele din jur, toate având mai multe caturi, o înghesuie ceva de speriat, acoperind-o vederii până în clipa în care ajungi să păşeşti prin faţa intrării în curte.

---

1 ROTÚLUS s.n. Pergament în formă de fâșie lungă care poate fi înfășurată pe un sul. [germ. Rotulus, cf. lat. rotulus].

Pe la 1790, când familia Gulbenkian a ridicat respectiva clădire, lucrurile nu stăteau aşa, curtea fiind mult mai largă şi mai aerisită, după cum era, de altfel, întreaga mahala Armenească. Casa era tot cafenea şi pe atunci, dar pe la 1810, ajunsese să adăpostească un fel de han, denumit bizar, *Ursul Levantului*. Dacă Raul Gulbenkian ar mai fi trăit când s-a apucat fiu-său de restaurat casă, probabil că i-ar fi spus:

— Băh, ce bine ar fi fost ca *Ursul Levantului* să fi fost la fel de înghesuit şi pe vremuri!

Asta însemnând că păţaniile năprasnice de care va fi vorba mai încolo nu s-ar fi amorsat niciodată.

În fine. Spuneam că proprietarul şi-a reamintit povestea spusă de taică-său după ce s-a apucat să restaureze casa – cu acea ocazie, în timp ce scotea vechiturile din beciuri, a găsit o casetă din lemn de mahon, acoperită de intarsuri ciobite, cu o formă mai degrabă ciudată: părea un dulap în miniatură, ale cărui uşiţe erau ferecate cu un zăvor care avea o neaşteptată formă de zvastică. Caseta, tapisată cu o catifea brună excelent conservată, conţinea un singur obiect: un banal pahar de sticlă – un pahar prăfuit, cu o pată maronie şi mată pe fund, de parcă cineva uitase, cine ştie când, să dea peste cap o ultimă gură de vin. Pe suprafaţa exterioară a paharului se vedea urma uscată a unor degete – de fapt, erau trei *amprente* aproape perfecte.

Dar, să nu anticipăm, căci povestea propriu-zisă începe hăt, cu mai bine de 190 de ani în urmă, în seara de 8 septembrie, 1818, cu ocazia primei reprezentaţii de operă din Bucureşti. În seara aceea, nimeni de pe la noi nu cunoştea termenul de *diliu*/*dilie* – mai lipseau numai două-trei ore pentru ca spectacolul *Italiencei din Alger* să prilejuiască revărsarea respectivelor cuvinte în lexicul local. Tot în seara aceea, boierul Anton Locureanu a

catadicsit să vie la spectacol cu soaţa sa, Smaranda, de parcă povestea spusă de Raul Gulbenkian fiului său ar fi pândit, latentă, mereu amânată şi perpetuu ascunsă într-o sumedenie de întâmplări, ezitări şi încurcături – de parcă povestea ar fi pândit, aşadar, tocmai buna umoare a lui Anton Locureanu ca să poată ieşi la iveală.

Deşi toată lumea îl ştia pe Anton ca fiind un Locureanu, pe la colţuri îi spuneau cu toţii Anton *Canta*, şi iată de ce. Maică-sa, cucoana Safta Locureanu, fusese în tinereţe o muiere cam „uşoară de picior” după cum se spunea, în timp ce conul Locureanu era mai degrabă un buzat încet la minte. Ei, şi prin februarie 1785, iată că apare prin târg un oarecare Teofil Canta, un armân născut pe lângă Meteora. Despre acest Teofil nu se ştiu prea multe – cică era un ins cam exaltat care lăsase totul baltă pe la el pe acasă, prin Thessalia, şi care, după o viaţă plină de peripeţii, ajunsese să-l însoţească pe Horea de-a lungul răscoalei din Ardeal. Om norocos, scăpase ca prin urechile acului de husarii imperiali la Pădurea Scoruşeţului, când nemernicii au pus mâna pe Horea, după care a dat fuga peste munţi, în Valahia, unde a fost găzduit de Slătineni în casele lor de pe Podul Mogoşoaiei.

Acolo, la o serată liniştită, cu şerbet, cafele şi narghilea, falnicul Teofil Canta a ajuns s-o cunoască pe coana Safta Locureanu. Coana Safta, era lucru ştiut, se aprindea foarte repede, iar povestirile lui Teofil o încinseră în asemenea măsură, încât făcu pe dracu-n patru ca să-l mai întâlnească.

Ceea ce şi reuşi, şi nu doar o singură dată.

Aşadar, cum-necum, de ce de nece, iat-o pe coana Safta că dădu naştere unui băiat zdravăn, în luna martie 1786 – an în care, mânat de irezistibila sa dromomanie, Teofil Canta părăsi Bucureştiul, lăsând în urma sa un tărăboi nemaipomenit. Ciudăţenia acestui om era într-atât

de mare însă, încât, părăsind Valahia peste munţii Făgăraşului, mai zăbovi preţ de vreo două săptămâni în Berevoieştii de Argeş, unde o împuie pe-o moşneancă, lucru care avea să aibă urmările sale cândva.

Dar, să revenim. Aşchia nu sare departe de trunchi, aşa că, după ce i-au dat tuleiele, fecior mai zevzec decât Anton Locureanu, zis Canta, nici că s-a pomenit prin tot Podul Caliţei. Casa cea mare a Locurenilor, care poate fi văzută şi în zilele noastre pe Calea Rahovei, se afla la numai o aruncătură de băţ de maidanul de lângă lacul Şerban Vodă, cel pe care se întâlneau turcii ca să se înfrunte în *küreş*-ul cel atât de pervers şi de onctuos, iar

nemernicul de Anton era nelipsit de la luptele puse la cale în fiecare joi de başbuzuci.

Nenorocitul! Era înalt şi slab, uscat iască, dar musculos şi iute, cu nasul coroiat doar cât trebuie, cu părul numai inele negre şi cu ochi albaştri, despre care peste vreo două sute de ani s-ar fi zis că aveau o nuanţă profund electrică. Iar când, înainte de *küreş*, se ungea cu ulei pe trup şi-şi trăgea pe el pantalonii mulaţi din piele, ziceai că-i drac, al naibii – drac din acela care se vedea pe pereţii mănăstirilor copte din deşertul Saharei: cu adevărat ispititor şi cinic, plictisit dar visător, reflexiv dar gata să izbească unde doare mai tare.

Seytan. Aşa-i spuneau başbuzucii care ajunseseră să se teamă de el, nu pentru că ar fi fost cel mai puternic, ci pentru că ştia mai mereu cum să întoarcă o bătaie straşnică în favoarea sa.

Dacă bărbaţii se temeau de el – treaba lor! Cu femeile, în schimb, altfel stăteau lucrurile. Pe fata popii de la Sfântu Niculaie din Prund o lăsase borţoasă, pe Klara, soaţa consulului austriac, o înnebunise de tot, de trebuise bărbat – se s-o trimită înapoi la Viena, pe Ana, o nepoată de-a banului Craiovei, o zăpăcise în asemenea hal încât singura ei scăpare fu mănăstirea – ce mai tura-vura: tinere, bătrâne, scurte, lungi, slabe, grase sau voluptuoase, pe toate le făcea să-şi piardă cumpătul şi să alerge după dânsul, ceea ce, în anii aceia, nu se mai văzuse decât dacă la mijloc era vorba de afurisiţii de ofiţeri ruşi care vorbeau franceza.

Şi, că tot veni vorba de ruşi, se zice că blestematul de Anton l-ar fi provocat la duel, în 1811, pe însuşi generalul Bagration, după o ceartă de noapte, la un *preferans* bezmetic ce avusese loc în salonul mare din hanul cel nou al lui Manuc Bey. Ducându-se în zorii zilei în Grădina lui Scufa, printre platanii cei bătrâni de pe malul gârlei, cei

doi erau cât pe ce să se împuşte, numai că martorii generalului puseseră la bătaie toată diplomaţia de care erau în stare în aşa fel încât tărăşenia să se încheie cu o îmbrăţişare îndelungă, prea rară între români şi ruşi. Realitatea e că le fusese o frică soră cu moartea de a nu-l pierde pe comandantul misiunii militare de la Bucureşti, aşa că i-o oferiră lui Anton pe însăşi Olga Serebriakova Bunrak, favorita unuia dintre ei, adusă pe bani grei tocmai din tundrele îngheţate de dincolo de Urali.

Anton Locureanu se căsători destul de târziu, în 1814, luând-o pe Smaranda Colţescu, cea mai frumoasă brunetă din Bucureşti la vremea aceea. Preţ de doi ani, păru că vajnicul bărbat se potolise, căci nici la *küreş* nu se mai duse, nici la *preferans* nu mai pierdu nopţile, şi nici nu mai călcă strâmb cu alte femei. Vechii lui tovarăşi de petrecere se dădură de ceasul morţii să-l mai aibă printre ei, însă Anton Locureanu le trimise vorbă că vrea să fie lăsat în pace, că de-acum avea nevastă şi copii şi că, cel mai mult şi mai mult voia ca toţi pretenarii săi de dinainte vreme să-i piară până şi din amintiri.

Auzind una ca asta, coana Smaranda se înfoie de mândrie, iar pezevenghii cu care chefuise Anton pe vremuri înnebuniră de supărare. Beţi şi furioşi, într-o noapte îl scoaseră cu forţa din casă pe popa Tumbea de la Sf. Ilie din Gorgan, îl obligară să boteze la repezeală o păpuşă de lemn, după care puseră la cale de-un prohod şi îngropară păpuşa la cimitirul din acelaşi Gorgan, cu popa cântându-i stâlpii şi vecinica pomenire.

— Te-n pizda mă-tii, Antoane, ştii…? – strigară pezevenghii la sfârşit, aruncând câte o mână de pământ în groapă, peste păpuşă.

Dar, a-l bănui pe Anton Locureanu, zis Canta, că i-ar fi venit mintea la cap era doar dovada unei nemaipomenite prostii – în acei doi ani, Seytan n-a făcut altceva decât să-şi

pupe şi să-şi iubească nevasta cum ştia el mai bine, împuind-o de două ori, fără drept de apel, şi asigurându-şi o binemeritată linişte pe partea asta.

Şi, aşa se face că, la începutul verii lui 1817, cu doi copii acasă şi cu încă unul pe drum, Anton Locureanu s-a nărăvit din nou. Şi, ca să fie sigur că nu-şi pierduse mâna în timpul celor doi ani şi jumătate de linişte, s-a deghizat în negustor bulgar, s-a prefăcut mai beat decât era şi a căutat-o cu lumânarea într-o noapte, la Giafer, la doi paşi de casă. Pe vremea aia, venise la Bucureşti o trupă de pehlivani franţuji şi nemţi, care făceau tot soiul de figuri cu ghiulele, care mergeau pe papainoage, care săreau peste patru-cinci cai deodată, mă rog, nişte atleţi desăvârşiţi. Eh, şi tocmai pe-ăştia şi-a găsit Anton să-i provoace.

Caftul a fost nemaipomenit! Şi după cincizeci de ani, Ochi-albi încă mai cânta prin hanuri şi birturi despre bătălia cruntă care începuse printre mese, la Giafer, terminându-se tocmai pe malul gârlei, lângă podul Radu Vodă, în mocirla clisoasă din Tăbăci, că tare mult mai plouase în primăvara aia. Cursese o grămadă de sânge, iar Anton s-a ales cu un ochi scos – dar, până la urmă, tot i-a dovedit pe pehlivanii cu pricina, care, au fost nevoiţi să-şi suspende spectacolele preţ de trei săptămâni.

De bucurie, Anton se duse, aşa plin de sânge şi cu ochiul scos cum era, la o podancă zdravănă care-şi făcea veacul prin Ţigănia Mitropoliei. Când aia (femeie trecută prin multe) se apucă să chiraie de spaimă văzându-l aşa de hărtănit, Anton o întrebă:

— Ce-i, fă? M-ai şi uitat, fire-ai a dracu’?

— Sfântă Fecioară! Da’ ce naiba, Doamne iartă-mă, ai făcut, bre conaşule?

— Ce să fac? Na, m-am bătut, că dacă mai stăteam mult pe-acas, simţeam că-nebunesc! Ia hai, fă, treci la interes!

Podanca trecu la interes, iar Anton nu mai ieşi din casa ei vreme de două zile încheiate, timp în care trecură pe la el toţi parlagiii din mahalale, pezevenghii care-l îngropaseră mai acum doi ani jumate, conaşii cei tineri care doar auziseră de el, ba chiar şi beizadea Gheorghe Caragea, care râse cu gura până la urechi de toată păţania. Doctorul Caracaş îl vizită şi el şi-l obloji cum ştia mai bine, iar vorba se duse cât ai bate din palme, în tot târgul: nebunul de Anton Locureanu, zis Canta, îşi venise din nou în fire. Ba chiar, spuneau *les connaiseurs*, dădea dovada unei snăgi incredibile – podanca aia umbla mai mult deşelată prin casă, cu ochii scoşi şi cerşind îndurare.

— Lu’ blestematu’ ăsta de gineri-miu, i-a lăsat curva aia de mă-sa ardei în fund, se plângea Colţeasca a bătrână.

— Lasă, cocoană, o mângâiau prietenele, că pân’ la urmă o să-i vină şi lui careva de hac.

— Poate doar dac-or mai veni ruşii ăia, că pe-ai noştri i-a dovedit pe toţi, nu vedeţi?

— Lu’ blestematu’ ăsta de gineri-miu, i-a lăsat curva aia de mă-sa ardei în fund, se plângea Colţeasca a bătrână.

— Las, cocoană, o mângâiau prietenele, că pân’ la urmă o să-i vină şi lui careva de hac.

— Poate doar dac-or mai veni ruşii ăia, că pe-ai noştri i-a dovedit pe toţi, nu vedeţi?

— Da’ fie-ta, Smaranda, cum de-l suportă?

— Fie-mea e o proastă! – se enervă Colţeasca. Fie-mea îmi spune mereu că bărbat – se e om de treabă, că e atent cu ea…

— Ei, o fi zicând şi ea, aşa, din cauza copiilor…

Copii pe dracu’! – se gândi una dintre cucoane, Brâncoveanca pare-mi-se, care ştia cum devin chestiile astea, că doar trăise şi ea asemenea clipe lângă un mare amorez. Numai că anii trecuseră, aşa că nu se băgă în

vorbă decât ca să puie şi ea ceva paie pe foc:

— Păi atunci, de ce nu mergeţi la Vlădica, în deal, să-i spuneţi toate cele? Poate că e rost de desfăcut…

De desfăcut cununiile, voia să zică, dar nu apucă să încheie căci Colţeasca i-o reteză de îndată:

— Ba nu e rost de niciun desfăcut, o fulgeră Colţeasca din priviri, după care schimbă subiectul.

Cam la vreun an după aceea, se zvoni prin târg că domniţa Ralu pregătise pentru luna septembrie o surpriză nemaiauzită: un *spectacul* de operă pe care cei din trupa Gherghy aveau să-l susţină, după toate calapoadele artei lor, la sala de teatru din Cişmeaua Roşie, pe Podul Mogoşoaiei. Naiba ştie de ce, dar, după aflarea veştii, Anton, care de-acum avea şi un aer misterios din cauza peticului de piele neagră ce-i acoperea ochiul stâng, dădu fuga acasă să-i spuie şi Smarandei noutatea. Vezi bine, Anton se pricepea ca nimeni altul să nu amestece felurile: nu-i era lui prea clar ce era o operă din aceea, dar era *absolut* sigur că nu se putea duce la asemenea *spectacul* decât însoţit de Smaranda pe care, de altfel, se pricepuse mereu s-o ţie la foc mic, cât să nu se răcească de tot.

— Ah, şi când o să fie spectacolul ăsta? – se învioră nevastă-sa când îl auzi.

— Cică prin septembre… Auzi? Oare cum o fi o operă din asta, cum îi aud că-i zic?

— Când am fost la Vodă, ai catadicsit s-o asculţi pe domniţa Ralu cum cânta din voce, acompaniindu-se la clavir?

Uşor încruntat, Anton dădu din cap că da. Cine ştie de ce, chiar atunci, din camera alăturată se ridică glasul primului lor născut (băiatul) care, completamente imprevizibil, se apucase să răcnească de mama focului.

— Poftim, râse Anton. Ia-uite-l pe Radu: îmi aminteşte cum cântă domniţa!

— Eşti rău, se făcu Smaranda că se posomorâşte. Da' ce chin o să fie pe tine la spectacul, se amuză ea apoi. Am auzit că opera e un şir lung de cântece şi că durează cât o piesă de teatru. De fapt, opera *e* o piesă de teatru, numa' că-i cântată.

— Serios?! Dumnezeule… Da' cum poate un om să cânte aşa de mult fără să se înece?

— Sunt mai mulţi oameni care cântă într-o operă, prostuţule… Da' nu-mi zice acum că nu mai vrei să mergem!

— Nicidecum… nicidecum… Sunt chiar curios. Ştii, continuă el, dus pe gânduri, totdeauna m-am întrebat ce folos au lucrurile astea… Acu' zece ani aveam cergi pe pereţi – acu' avem goblenuri. Pe vremuri, conul Văcărescu, bătrânul, zicea aşa, săracu': *s-o iau, se strică, s-o las, mi-e frică, că vine altul şi mi-o ridică*, iar mai deunăzi, te-am auzit cum le citeai ălora mici, chit că nu te pricepeau neam: *ainsi le vent jetait l'écume de ţes ondes sur ses pieds adorés*… La ce bun toate astea? De ce sunt lucrurile astea atât de îndepărtate de ceea ce văd eu în jur?

Smaranda nu-i răspunse pe loc. Ea era, oricum, o femeie cu ditamai ochii, numai că acum îi căscase peste măsură, de parcă ar fi dat să-şi absoarbă bărbatul în undele lor căprii.

— M-ai ascultat tu în timp ce le citeam lui Radu şi Tarsiţei? – reuşi ea să întrebe după câteva clipe.

— Nu numai că te-am ascultat, zâmbi el din colţul gurii, dar ţi-am şi scotocit prin *secrétaire*, pân' hârtiile alea peste care n-ar trebui să-mi arunc ochii niciodată…

— Ah…

— Lamartine, mda. Lamartine. Cine este acest domn?

— Păi, e un adevărat poet! – se însufleţi Smaranda. L-a cunoscut Cati, acum un an, când a fost la Aix-les-Bains.

— Pricep… Şi i-a dedicat ei *toată* poezia aia?

— Nu fi fără simţ... – chicoti Smaranda. Ea aşa ne-a spus, dar eu cred că se cam laudă.

— Mmm, făcu Anton. Nu-s aşa de sigur că se laudă. Soră-ta ar fi în stare să pună pe jar pe oricine, aşa că, dintr-un biet poet, n-ar avea ce alege!

Preţ de o clipă, Smaranda îngheţă. Ştia prea bine ce poamă era bărbat – se, iar gândul că el şi cu soră-sa ar fi putut să...

— Cati e o mare lăudăroasă! Eu ştiu cel mai bine, spuse Smaranda, doar – doar Anton nu i-ar ghici gândurile, numai că el deja o privea prea lung, în felul acela pe care ea ajunsese să-l cunoască atât de bine: ştia, *simţea* cât de mult îi plăcea s-o compare cu alte *femele*, după cum îi şoptise o ţigancă că avea obicei să zică Anton pe la chefuri.

Iar acum o punea în cumpănă cu soră-sa. Ba, mai mult, ghicise că ea îi ghicise gândurile.

Anton pufni în râs:

— Aşa că, o ţintui el cu privirea, o să mergem la spectacolul ăla. Operă. Mda.

Smaranda dădu din cap şi înghiţi în sec. Dumnezeule, n-o să scap nicicând, îşi zise ea, cu ciudă. Ajută-mă, Doamne, ajută-mă, se rugă, nereuşind să-şi alungă din minte acele gânduri, prea deşucheate de altfel, care gânduri îi arătau cam cum şi-ar fi dorit să plătească bărbat – se pentru tot ce-i făcuse. Pacostea era, însă, că gândurile acelea îi procurau Smarandei plăceri nesperate, îndoite chiar, care plăceri nu ţineau doar de faptul că-l vedea pe Anton supus, în sfârşit, la asemenea cazne – nu: caznele acelea erau înfiorător de plăcute ochilor ei, doar pentru simplul fapt că erau aşa cum erau, ceea ce le făcea cu atât mai excomunicabile de toate bisericile – pământeşti, sau nu.

Poate că sunt, şi eu, ca el? Şi dacă suntem doi blestemaţi? Şi dacă fiind blestemaţi, el e cel mai cinstit

dintre noi, pentru că-şi trăieşte fandacsia în văzul lumii?

— Abia aştept să mergem… la operă! Nici nu visam! – reuşi ea să zică într-un târziu.

Dar el, sorbind-o din ochi:

— În sara asta, nu mai plec nicăieri, Smărănditşo! Nicăieri!

Discuţia de mai sus a avut loc pe la începutul lunii septembre. După numai câteva zile, pe 6 septembre (era într-o vineri), Anton a fost oprit de un calic pe când cobora agale pe uliţa Germană. Tocmai luase masa de prânz la Scanavi, grecul din Uliţa Mare, şi parcă ar fi avut chef să treacă pe la casa socrilor, ca să stea de vorbă cu Colţescu bătrânul, cu care se apucase de ceva daravele politiceşti; de fapt, cel mai mult dorea să dea ochi cu Cati, sora nevesti-sii, cu atât mai mult cu cât atât Smaranda, cât şi împricinata de soră-sa – o codancă înaltă, cu ochi verzi şi cam băieţoasă – bănuiau ce fel gânduri îi trec lui Anton prin minte.

— De ce naiba faci tu toate zărghelile astea? – îl întrebase odată Smaranda, cu năduf, după ce îi prinseseră zorile în acelaşi pat, leoarcă de năduşeală şi aproape amorţiţi de cât se îmbătaseră unul pe celălalt.

— Când mă joc cum mă joc, trăiesc trei-patru vieţi deodată, fir-ar să fie, îi răspunse el, încleştând dinţii.

Aşadar, pe uliţa Germană, pe la orele 2 după-amiaza, un calic îl opri pe Anton:

— Am o carte pentru măria ta, conaşule, zise prăpăditul, un ciung care şchiopăta într-o cârje.

— Ce carte, mă?

— Uite, conaşule! – făcu amărâtul, scoţând de la piept un plic gros de tot.

— Ce dracu’, băh, de ce nu mi-ai dus cartea acas? Că doar ştii unde stau…

— Ştiu, conaşule, da’ ăl dă mi-a dat-o mi-a zis să ţi-o

dau fără zăbavă. Ştia că măria ta ia prânzu’ la Scanavi şi m-a trimis să-ţi ies în cale…

— Da’ cine mama naibii-i ăla care ştie unde prânzesc eu?

— Tot târgu’ ştie, conaşule!

— Bine, mă! Na şi ţie un firfiric! – zise Anton şi, luând scrisoarea cea voluminoasă, dădu s-o ia din loc.

— Conaşule, se schimonosi calicul. Mai bine ia-ţi firfiricu-napoi, că nu voiesc să te scot din sărite! Da’ al de mi-a dat cartea mi-a zis că să-ţi zic măriei tale s-o ceteşti pe loc.

Anton îşi drese glasul. Se uită la plic. Îl cântări din ochi şi-l întoarse de pe-o parte pe alta.

— Salve, coane Antoane, se auzi atunci un chiot, venind din vale, dinspre răspântia cu uliţa Şelari. Era boier Iancu Zgarbură, într-o caleaşcă austriacă, din cele noi. Mergea la pas, al naibii, ca să aibă mitocanii răgaz să-i vază trăsura ce lucea în lumina molcomă a amiezii.

— Noroc, coane Iancule! Încotro?

— Ia, mă duc în Carvasara, că mi-au sosit nişte baloţi de dantelă de la nemţi. În seara asta fac cinste, coane! – mai strigă Iancu. Ne întâlnim unde-anărcat dracu' iepşoarele alea, ştii mata… Vii, nu?

— Viu, viu! – îi făcu Anton semn cu plicul, vesel nevoie mare, după care se întoarse să-l mai întrebe una-alta pe calic.

Numai că ologul, ia-l de unde nu-i!

— Ce dracu'… – se miră Anton. Ce mama mă-sii…

Se mai uită el într-o parte şi-n alta: nimic. Calicul intrase în pământ.

— N-ai văzut, bre, un ciung aşa şi-aşa? – îl întrebă Anton pe bragagiul care se învârtea în sus şi-n jos pe uliţă.

— Trache, conaşule? Păi, n-a intrat în birt la Ciupagea? C-aşa mi s-a părut…

Anton băgă capul în birtul lui Ciupagea – aaah, ce mai mirosuri! îi lăsară gura apă şi, mai că s-ar fi aşezat şi el la un mezelic, ceva. Mda… Întrebă de calic, dar ăia ziseră că nu, nu-l văzuseră.

— Da' parcă mi s-a părut că-l văd pân' grădină pe la Stelică, tânărul. Ete colo, îi arătă un mesean curtea de peste drum.

— Ce dracu' căuta acolo?

— E calic, conaşule, ce ştim noi… Uite colo!

Anton se chiorî dar nu văzu decât grădina năpădită de buruieni, ce înăbuşeau câteva rânduri pleoştite de dălii. Unde naiba dispăruse aşa de repede Trache ăla?

Ia mai dă-l naibii, îşi spuse Anton şi, mulţumind frumos, dădu să iasă din birt, numai că mirosul mezelicurilor, păstrame, caltaboşi afumaţi şi scăriţe, îl luă din nou de nas. Se uită de jur-împrejur şi înghiţi în sec.

Iar Ciupagea:

— Ţi-e foame, măria ta, conaşule?

— Băh, parcă aş simţi un fel de gol la lingurică… Da’ voi vă cafeliţi, măh, p-aci?

— Ne cafelim, conaşule, rânji Ciupagea, făcând degrabă semn unui băiat să dea cu-o cârpă pe masa de la geam.

— Da’ narghilea aveţi, măh?

— Cum să nu, conaşule? Avem narghilea cu tiutiun d-ăla bun, adus dă cocoana Lucsiţa dă la Lattakia. O ştii pe cocoana Lucsiţa? E muierea aia care-l ţine *ea* pă franţuzu’ ăla rămas aci, după rezbelul dintre muscali şi turci…

— Care franţuz, măh, Ciupagea? – se interesă Anton, îndreptându-se spre masa de la geam.

— Cum care? Franţuzu’ ăla care e muierea lu’ cocoana Lucsiţa, făcu Ciupagea ochii mari.

Anton pufni în râs şi se aşeză. Mda, mai băuse el o cafea la Scanavi, dar, pe de altă parte, cică niciodată o cafea nu era de prisos.

— Bine, mă… Hai, fă-mi un mezelic cumsecade şi adă după aia o cafea cu o narghilea umezită doar cât trebuie.

— Scot şi-o pită de-a mea din cuptor, conaşule?

— Ia scoate, bă, Ciupagea, şi-o pită de-a ta!

Anton se lăsă în scaun şi privi de jur-împrejur – mahalagiii se uitau cu toţii la el, zâmbind din colţul gurii. Îl văzu pe Iani, postăvarul, şi dădu să-l descoasă despre cocoana Lucsiţa numai că-şi aminti de misiva cea groasă pe care-o primise, aşa că purcese la deschiderea plicului. În plic, ce să vezi? – o blană lată din lemn lucios, iar pe blana din lemn, o coală dintr-un fel nemaivăzut de hârtie: fină, foşnitoare, uşoară, netedă precum mătasea florentină, albă ca spuma laptelui – cum mai era?

Anton se holbă îndelung la hârtia aceea minunată şi abia într-un târziu zări slovele de pe ea.

Dumnezeule mare, îşi zise el, dar *cine* poate să scrie în asemenea fel?

Slovele erau... perfecte, mai elegante şi mai subtile decât chiar slovele din cărţile franţuzeşti, nemţeşti şi italieneşti, cu care îl crescuseră ai lui, acasă. Subţiri şi abia trasate parcă, slovele se înşiruiau pe aceeaşi linie, fără greşeală, de parcă Dumnezeu se prefăcuse pentru câteva clipe în zeţar doar ca să-i scrie lui Anton Locureanu, zis Canta.

Ptiu, drace! – îşi făcu Anton cruce cu limba, chit că nu prea credea el în Cel de Sus, numai că prea erau curate slovele alea.

Nu simţi cum a început să ţi se înfăşoare soarta în jurul minţii, Locurene?

Atâta scria pe ditamai coala, pe undeva pe la mijlocul ei, dar, nu mesajul fu cel care-l cutremură pe Anton, care niciodată nu fusese uşor de speriat – aşadar, nu mesajul îl puse pe gânduri, ci bizara semnătură din josul hârtiei: era un simbol care, peste mulţi, mulţi, mulţi ani avea să capete

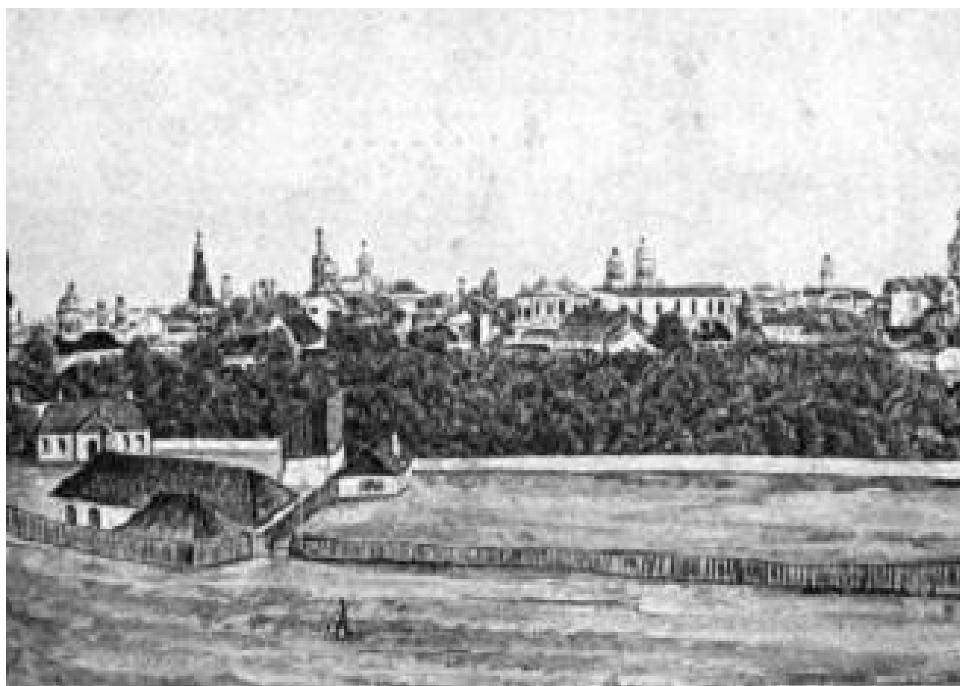
cu totul şi cu totul altă însemnătate decât ceea ce însemnase la bun început, cu condiţia ca vreodată să fi existat vreun început, bineînţeles.

Mă refer la zvastikă. În mod normal, niciun bucureştean din vremea aceea n-ar fi avut motive să fie cutremurat de zvastikă – poate, cel mult, să-l fi mirat aspectul de-o extraneitate nepermis de simplă, distilată cu o magnifică mitocănie, parcă, până la pauperitatea extremă a Creaţiei.

Pe Anton Locureanu, zis Canta, însă, simbolul îl lăsă fără aer – nu de alta, dar avea, şi el, acelaşi semn tatuat pe spinare, cam cât un galben austriac de mare, sub vârful omoplatului stâng. Era moştenirea lăsată de Teofil, care pretinsese în faţa Saftei că aşa obişnuiau armânii din cele mai vechi timpuri, de pe vremurile acelea sumbre în care ienicerii şi cârjaliii se năpusteau precum austrul cel mai fierbinte prin sate, ucigând bărbaţii, necinstind femeile şi răpind copiii. Iar armânii, ei bine, ei cică provocau asemenea chin pruncilor numai şi numai ca să-i recunoască familiile lor după ce aveau să fie găsiţi, dacă ar fi avut vreodată norocul ăsta.

Iar simbolul familiei Canta, trăitori lângă Meteora de când se ştiau ei, acesta fusese mereu: o zvastikă.

* * *

— Of, of, bărbate, odată şi-odată tot o să trebuiască să te hotărăşti, începu Smaranda, râzând. Ori veşminte turceşti, ori nemţeşti…

— Da’ ce? Nu-s bine aşa? – făcu el pe miratul şi se privi în oglinda cea mare din hol. Ei, hai că nu-s chiar aşa de urât, măi Smărăndiţo!

Mă rog. Peste cămaşa albă, cu guler înalt, purta o redingotă *grenadine*, cu două rânduri de bumbi aurii, iar în jurul gâtului avea o lavalieră de culoarea frunzei bătrâne de stejar. În schimb, era încălţat cu iminei cafenii, traşi pe calapod de Gelep, cizmarul din Podul Beilicului, iar picioarele lungi îi erau acoperite cu o pereche de şalvari albi, mătăsoşi.

— Bine, bine, făcu nevastă-sa, care era îmbrăcată nemţeşte din cap până în picioare – bine încorsetată, purta o rochie de olandă, tighelită cu dantel de Brugge, săltată

pe cea mai evazată crinolină din târg după cum se vorbea. Rochia îi lăsa spatele gol, laolaltă cu ceea ce ne-ar place să credem că se numea, şi pe atunci, *un décolleté somptueux*.

În fine. Anton îl numea, mult mai direct, nemaipomenita lăptărie a nevesti-mii, fiind el foarte mândru de zestrea carnală a Smarandei…

— I-ai uitat pe ruşii aceia cum erau înveşmântaţi? Sau pe austrieci? – îl luă nevastă-sa la rost.

— Tocma' că n-am uitat, şi zău dacă voiesc a fi ca ei… Lavaliera mă gâtuie, redingota mă-năbuşe, cămaşa mi se lipeşte de subsuori – ce-or fi găsit la croielile astea blestemate? Nu fac decât să chinuie omul… Pe tine nu te strâng nenorocitele astea de ţoale, măi, Smărăndiţo?

— Ba da, da' dacă tu-mi spui *Smărăndiţo* în loc de *nevastă*, înseamnă că-i mai bine să mă strângă…

— Las că tot cu ţoalele turceşti îţi vine mai bine… Când a venit englezu' ăla pe nepusă masă la noi, ştii tu, atunci când s-a rugat de tata să-i puie o vorbă bună la Vodă, mai ţii minte cum i-au ieşit ochii din cap, ca la melc, când te-a văzut pe sofaua din camera de zi?

— Conu' Edgar e om serios, Antoane, se înroşi Smaranda.

— Serios, pă dracu'! O fi fost serios când a ajuns aci prima oară, da' să-l vezi *ac*u' cum joacă giamparalele, cot la cot cu ţiganii, la Mandravela!

După câteva clipe ieşiră din casă. Era o seară cam prea răcoroasă pentru septembre, dar aşa fusese mai mereu de doi ani încoace – iar în 1816, abia dacă fusese vară cumsecade. Peste drum, spre Antim, se zăreau nişte ţânci care jucau poarca. Dinspre Gura Văii adia un fel de vânticel tăios şi, naiba ştie de ce, lui Anton îi trecu prin minte ciudatul gând cum că cerul părea mai înalt decât de obicei. Mult mai înalt şi mai limpede.

Se urcară în caleaşca cea mare şi, dă-i bice, Fane, dă-i bice în jos, pe Podul Caliţii, spre gârlă. Pe la biserică, la Domniţa Bălaşa, dădură nas în nas cu caleaşca lui Iancu Zgarbură, care ţâşnise, nebuneşte, din ulicioara ce ducea spre rândurile sale de case. Cei doi bărbaţi înclinară din cap, boiereşte, numai că Iancu nu se abţinu şi-i făcu lui Anton cu ochiul, în amintirea nopţii de vineri spre sâmbătă, când o făcuseră lată printr-un han de dincolo de Sărăria Veche, prin mahalaua Calmatei – ocazie cu care Anton o trecuse pe răboj şi pe cocoana Lucsiţa, negustoreasă de toate cele şi bărbată a franţuzului, după cum o ştia toată lumea.

— Drăguţă, coana Zgarbură, spuse Smaranda, zâmbind frumos către cealaltă cucoană.

Anton rânji:

— Smărăndiţo, se băgă el mai în nevastă-sa. Io umblu teleleu pentru că-s zevzec, ştii bine, da’ conu Zgarbură e om cu picioarele pe pământ, aşa că el fuge de-acas de nevoie… Ce, doamne iartă-mă, găseşti tu drăguţ la scoaba aia de nevastă-sa?

— Are, aşa, un aer diafan, că nu ştiu să-i zic altfel… Uită-te la ea ce piele fină… şi ce ochi adânci… nu vezi?

— Să-ţi spun ceva, Smărăndiţo, făcu Anton, cuprinzând-o pe după umeri. Scoabele astea cu ochi moi şi piele fină nu-s bune la trânteală… Unde mai pui că-nnebuneşti de frică să nu le despici, dracului, în două, dintre picioare în sus…

— Eşti-un-porc, scandă Smaranda, râzând, şi-l plesni cu evantaiul peste joben, dându-i-l peste ochi.

— A naibii şapcă, făcu bărbat – se şi, sărutându-şi nevasta cu foc, îşi dete jos jobenul şi-l azvârli în colbul uliţii.

Ciudat lucru! Ajunseseră chiar în faţă la Ciupagea, urcând spre Uliţa Mare, iar băieţii de prăvălie ai birtaşului

se repeziră să-i ridice jobenul, alergând după caleaşcă:

— Căciula a franţozească, coane Antoane! V-a scăpat căciula a franţozească!

— Hai că v-o las vouă, băh! Să mă ţineţi minte dacă dau colţu'…

— Hei, ce vorbă-i asta, Antoane? – îl luă nevastă-sa la rost.

— Ce vorbă să fie? Păi, am trăit cam o viaţă şi jumate de om d-ăla, cum i-ar plăcea maică-tii. De-acum, se poate întâmpla orice, oricând.

— Eşti un prost! Copiii nu ştiu că tu trăieşti precum descreieraţii. Mai rămâi cu noi, măcar de dragul lor…

— De dragul lor şi-al tău, Smărăndiţo, recunoscu Anton şi se aplecă asupra ei.

Pleosc! – evantaiul îl plesni în frunte, dar bărbatul nu se lăsăşi-o frichini cum ştia el mai bine.

— Încetează, Antoane, că suntem pe Uliţa Mare şi ne vede tot târgul…

— Ia mai dă-i încolo…

Odată ajunşi pe Podul Mogoşoaiei, se făcu înghesuială, iar prin faţa Sărindarului, deja mergeau la pas de câte caleşti ieşiseră la promenadă. Se văzură cu Slătinenii, cu Brâncovenii, cu Colţeştii (Cati era cu bătrânii şi se prefăcu neinteresată de Anton) – na, se văzură cu toată lumea bună, chiar şi cu cocoana Lucsiţa Mavrodin, cu femeia ei masculină cu tot. Coana Lucsiţa nu pierdu ocazia de-a o cântări din ochi pe Smaranda, dar nenorocitul de Anton tocmai atunci îşi găsi s-o ţie pe nevastă-sa mai aproape, ţintuind-o pe negustoreasă din priviri de parcă i-ar fi spus: uite la mine, cocoană, că am oricând unde să trag!

Dracu' ştie de ce, dar coana Lucsiţa se tolăni atunci în caleaşcă, prefăcându-se că are chef de vorbă cu franţuzul ăla de consort al ei.

Când ajunseră prin dreptul Episcopiei, abia mai mergeau, iar un copil cam zdrenţăros se vârî printre caleşti şi, fără o vorbă, azvârli un plic gros în poala lui Anton, după care o luă la fugă devale, pe lângă casele umflate ale Filipescului, spre biserica Calvină.

— Hei, hei! – strigă Anton după el. Na, al naibii, c-a dispărut şi ăsta!

— Ce-i asta? – întrebă Smaranda, cu ochii ţintă la plicul voluminos. Cum adică, *a dispărut şi ăsta*?

— Păi, nu ţi-am spus că pot să mor oricând? – încercă Anton s-o dea pe glumă, numai că nevastă-sa îşi ţuguie buzele.

— Cum adică, *a dispărut şi ăsta*? – întrebă ea din nou. Ce-i cu plicul ăsta? De ce nu-l deschizi?

— Eh… e o prostie, Smărăndiţo…

— De ce nu-l deschizi, dacă-i o prostie? Când ai mai primit aşa ceva? E de la mahalagioaica aia care s-a uitat la mine aşa de lung?

— Nici pomeneală. Habar n-am de la cine e.

Smaranda se îmbujoră, iar aripile nasului i se căscară uşor.

— Să nu mă crezi, cumva, neghioabă, Antoane! – îi suflă ea, scurt, după care se întoarse să privească pe uliţă. O zări într-o caleaşcă pe nemernica de Marghioala Leurdeanu, cea despre care se auzise că, de ani de zile, îi dădea acelaşi cadou lui taică-său, de Crăciun şi de ziua lui şi oricând mai era cazul – bietul de el îşi pierduse minţile şi uita chiar tot, aşa că habar n-avea că primea în dar, de fiecare dată, acelaşi joc de şah cu piese de fildeş lucrate în Eghipet. Dar acum, Smaranda era într-atât de furioasă, încât găsi de cuviinţă că merită s-o salute.

— Poftim, îi zise Anton atunci. Citeşte şi tu, ca să vezi că nu-i de la mahalagioaica aia.

Smaranda se făcu că nu-l aude. Fane, surugiul, se întoarse spre ei:

— Conaşule, e prăpăd! Unde să mai merg? Sunt carete în faţă, cât vezi cu ochii!

— N-ar al dracu’ dă pârcălab! – pufni Anton şi, în clipa aceea, nevastă-sa îi şi clepsă plicul din poală, precum şuţii de la Hanul Galben.

— Ia să vedeeem, se amuză ea şi, tacticoasă, desfăcu plicul alene, zădărându-l pe bărbat – se cu aplicaţiei – că doar văzuse la franţuzoaicele pripăşite prin târg cum se făceau trebile astea.

Deodată, scoase un strigăt scurt. Scoase din plic blana din lemn, iar pe blana din lemn zări coala de hârtie. Exclamă:

— Dumnezeule… Cine scrie cu asemenea slove?

Apoi, citi.

De-acum ai intrat, în sfârşit, pe făgaşul mult dorit, Locurene! Precum funia ce se apropie de par, ţi-e soarta!

Sub mesaj, aceeaşi zvastikă – cea pe care o zărise şi Smaranda pe spinarea lui Anton.

— Ce-i asta? – îl întrebă, privindu-l cu ochi scăpărători. Cine *mai* ştie că ai aşa ceva pe spinare?

— Coane, io nu mai pot să merg! Pă ce-am mai scump! – zise Fane şi vârî trăsura pe ulicioara de lângă Biserica Albă, trăgând lângă cramele lui Flintă.

— Hai să coborâm, făcu Anton. Hai, că nu mai avem decât doi paşi şi-ajungem la teatru, Smărăndiţo.

— Stai aşa! – făcu Smaranda şi-i dădu plicul lui Fane. Ai grijă de el ca de ochii din cap, ai înţeles?

— ’nţeles, coniţă!

Făcură câţiva paşi.

— Cin te-ameninţă, Antoane? Vreau bărbat d-ăla cu coarne, nu-i aşa?

— Smărăndiţă, îţi jur că habar n-am cine e! Îţi jur!

Nevasta îl privi – îi scotoci ochii adânci: te pomeneşti că nu minţea…

— Zău dacă ştiu cine e şi ce vrea.

— Şi dacă… Dacă e cineva care-ţi vrea răul, măi Antoane.

— Dacă-i doar atât, nu mă tem, surâse el, în sfârşit.

Vue générale de la ville de Bucharest, capitale des Principautés-Unies.

Ajunseră înapoi pe Podul Mogoşoaiei şi trecură pe partea ailaltă, ca să ajungă la Cişmeaua Roşie. O luară prin mulţime, strecurându-se printre caleşti, cunoscuţi, târgoveţi, gură-cască, cerşetori şi câţiva salepgii rătăciţi, care forfoteau dintr-o parte în alta. Deodată se auzi o târlă de câini, hămăind de parcă le lua cineva gâtul, după care se lăsă cu o hăituială cumplită – câinii trântiră un cerşetor, speriară câţiva copii care se apucară să urle de mama focului, îngroziră o pirandă care o luă la fugă chirăind, se strecurară printre un salepgiu şi clientul căruia tocmai ce-i turna un pahar cu bragă, aplecat din şale, după cum se obişnuia, întărâtară caii care se puseră să necheze, târând de caleşti şi făcându-i pe surugii să înjure cu foc – ce mai,

se lăsă cu o buluceală şi cu o tropăială nemaipomenită. Câteva bârne din pod se frânseră, stârnind volburi de praf negricios, lumea se undui dintr-o parte în alta, se auziră strigăte şi, ca un făcut, atunci se iviră şi câţiva călăreţi de-ai Agiei, venind dinspre strada Puţului, crezând că s-a lăsat cu o răzmeriţă, ceva.

— Murim aiceaaa, aoleooo, muriiim! – răcni ţiganca cu glas ascuţit.

Deodată, se auzi şi-un mieunat îngrozit şi, de sub o bârnă crăpată a Podului Mogoşoaiei, ţâşni motanul cenuşiu care prilejuise toată harababura. Era un ăla jigărit, cu părul sculat ca la arici, cu ochii holbaţi şi iute de picior. Se repezi, al naibii, spre gardul de lemn al Clincencei, căţărându-se pe ţambre de ziceai că-i ardea coada, după care sări direct pe trunchiul unui plop bătrân, isterizându-i pe nenorociţii de câini, care simţeau că le scapă prada.

— Pune mâna pe el! – strigă un târgoveţ, hohotind cu gura până la urechi, iar târla, frustrată deja, se năpusti în gardul Clincencei, dându-l jos într-un nor de praf, după care se repezi prin bălţile de la marginea curţii, împroşcându-i cu noroi pe trecători.

Deja, râdeau cu toţii, urlând, care la motan, care la câini, încurajându-i să sară la bătaie. Câţiva copii se apucară să dea cu pietre în câini, la grămadă, stârnindu-i şi mai tare.

— Băăă!! Gata cu scandalu, băăă! – răcni un oştean de-al Agiei. S'teţi proşti, băh? Ce-aveţi?

— Neghiobii, făcu Anton, ferind-o pe Smaranda de mulţimea care ba râdea, ba urla. Neghiobii…

Se apropiară de teatru. Undeva, chiar în faţa intrării, îl zăriră pe consulul Franţei, pe *monsieur* Ledoux, însoţit de doi bărbaţi. Înconjuraţi de câţiva arnăuţi de-ai lui Vodă, priveau la hărmălaia din jur cu un aer extrem de serios, cumva dubitativ.

Iar Smaranda:

— Cine-o fi cel ce-l însoţeşte pe *Monsieur* Ledoux?

— Ăla îmbrăcat ofiţer e baronul de Segonzac, iar ăl'Ialt…

ăl'Ialt era un om tare ciudat. Mai înalt decât toată lumea de pe Podul Mogoşoaiei, îţi venea să zici că e înveşmântat cam ca un turc, numai că ţoalele albe atârnau pe el, dezgolindu-i umărul drept şi talia; în plus, era mai oacheş şi nu purta turban.

— ăl'Ialt, reluă Anton, mi-a zis conu Iancu Zgarbură că ar fi de prin Industan. Cică ar fi un fel de popă de-al lor.

În clipa aceea, Ledoux îi văzu şi îi salută, discret. Apoi, dădu să intre în holul teatrului, dar lumea, chit că erau mai mult boieri şi negustori de frunte, se buluci îndărătul lui şi-l cam îmbrânci, cu tot cu însoţitori, printre uşile grele, sculptate de Manafu cu dichis nemţesc.

— Tot rusu-i mai cu băţu-n fund ca franţuzu', constată Anton în timp ce intrară şi ei în teatru. Nici mort n-ar fi venit Sivorski la teatru laolaltă cu restu' lumii…

— Consulul Sivorski se laudă că Alexandru al lui e ultimul împărat adevărat, şi că restul…

— *Bon soir, chère Madame*, se auzi atunci glasul domnului Ledoux, iar Smaranda îşi înghiţi vorbele. Se ştia că nenorocitul de franţuz o rupea niţel pe româneşte, deşi nimeni nu ştia la ce-i folosea chestia asta. Între timp, consulul se înclinase, cu eleganţa-i proverbială, deşi cam zâmbea din colţul buzelor subţiri.

Smaranda făcu *une petite révérence*.

— *Monsieur*, îi răspunse, după care pufni în râs. *C'est plûtot étrange, voire audacieux, de respecter l'étiquette parmi tous ces gens*…

— *Oh, que vous avez raison, chère Madame*, se înclină Ledoux. Baronul de Segonzac căscă ochii, mimând uimirea, iar consulul continuă. Ah, scuzaţi-mă… Sunt

teribil de *maladroit*. Mi-ar face plăcere să vi-l prezint pe baronul de Segonzac. Domnia-sa vine tocmai de la Chandernagor, din Indiile Franceze.

— *Oh*, la, *la*! – exclamă Anton, ca un om de lume. Dar a bătut ceva drum până aci.

— Ba bine că nu, făcu Ledoux. Dar, scuzaţi-mi lipsa de politeţe, doamnă, credeţi că v-aş putea răpi soţul preţ de câteva clipe? Vă asigur că *monsieur* de Segonzac este *un causeur d'élite*…

Smaranda zâmbi după cum se cădea, în timp ce Ledoux şi Anton se retrăgeau mai la o parte.

— Am discutat destul de mult eu le *boyar Colţesco*, *votre beau-père*… – începu consulul.

— Pricep. Şi? – făcu Anton, privindu-l pe Ledoux drept în ochi.

— Domnia-sa mi-a dat a înţelege că s-ar putea ca, la un moment dat, să avem nişte interese comune. Nişte interese de primă mărime, *bien sûr*.

— Ştiu eu? Eu… ce să spun… trebuie să mă gândesc de două ori înainte de a mă hotărî o dată. Ăsta mi-e felul.

— Totuşi, insistă consulul, ştiu din surse foarte sigure că dumneavoastră, personal, nu prea îi agreaţi pe ruşi.

— Ah, zâmbi Canta, furând o privire către nevastă-sa. Mda. Baronul de Segonzac nu prea se uita acolo unde era natural să se uite, chit că Smaranda vorbea cu însufleţire, ci îi urmărea pe cei doi cu privirea. Aş putea să vă pun o întrebare, *Monsieur Ledoux*?

— *Bien sûr*!

— Domnul de Segonzac a trecut, cumva, pe la Ţarigrad, în lunga călătorie a domniei-sale?

— Oh, fără îndoială.

— Iar la Ţarigrad, a petrecut cumva mai multă vreme, să zicem, pe la Topkapî?

— Baronul de Segonzac are o bună relaţie, dacă asta

vreţi să ştiţi, cu sultanul. Credeţi-mă, se cunosc foarte bine. De altfel, de Segonzac se cunoaşte foarte bine şi cu Horace Sebastiáni, fostul nostru ambasador la Poartă. Acum m-aţi priceput mai bine, domnule Locureanu?

— Poate că da. Poate că nu.

Ledoux surâse subtil şi scoase din buzunar o tabacheră de argint.

— Sunteţi un om teribil de prudent. Iată un lucru care vă face cinste. Aţi încercat vreodată să fumaţi *du tabac* rulat în ţigări precum acestea?

— Nu, niciodată, îi ignoră Anton invitaţia. Cât despre prudenţă, reluă el, s-ar putea să fie singurul lucru care-mi face cinste, domnule Ledoux. Dar, scuzaţi-mi curiozitatea, domnul de Segonzac încearcă să prelungească discuţiile de la Topkapî tocmai aici, la Bucureşti?

— Poate că da. Poate că nu, răspunse Ledoux, iar cei doi izbucniră în râs.

— Ştiţi, fostul dumneavoastră Împărat, începu Anton, fostul dumneavoastră Împărat e prea departe de Franţa, domnilor. Mult prea departe.

Consulul îl aprobă, privind cam trist peste mulţimea strânsă în hol. Îşi aprinse ţigara de foi şi trase un fum mai mult aşa, ca să se afle în treabă.

— Nu e prea departe pentru un călător experimentat ca baronul de Segonzac. Vă deranjează că vorbeşte prea mult cu soţia domniei-voastre?

— Nicidecum. Mă deranjează mai mult că nu-i acordă atenţia cuvenită şi că stă cu ochii pe noi.

— Asta s-ar putea aranja.

Anton râse, serafic.

— Oare ce nu se poate aranja în Bucureşti, *Monsieur* Ledoux?

— Tocmai asta încercam să vă spun. Of… Probabil că Împăratul este departe de Franţa, dar Franţa are o

caracteristică pe care prea puţine ţări o au. Franţa e ca o molimă, domnule Locureanu! Franţa e ca o ciumă de care nu poţi scăpa. Franţa e la fel şi aici, îşi duse el mâna la piept, şi e la fel şi în inima Împăratului care se stinge la Sainte Hélène, şi tot la fel e şi în sufletul lui Sebastiáni, şi a lui de Segonzac… Şi tot aşa va fi şi *aici*, îmbrăţişă el cu un gest larg mulţimea din hol, în sufletele voastre… sper. Împăratul ştie prea bine aceste lucruri. El încă veghează asupra Franţei, de acolo, de pe stânca aceea blestemată din Atlantic.

Anton scoase un fel de mormăit. Privi din nou spre Smaranda care râdea, încântată de conversaţia cu baronul, şi-l cuprinse o duioşie care-i făcu rău: biata progenitură a Colţeştilor, scoborâtoare din neamul unui boier vâlcean care îşi ştia străbunicii încă de pe vremea în care luptase alături de Mircea, la Nicopole, Smaranda, aşadar, era acum răsucită pe toate feţele, *comme une truite dans la farine*, de vorbele de duh ale unui călător mai interesat de discuţia lui Anton cu consulul, decât de nurii şi de zâmbetul ei.

— Vi se pare cinstită *la démarche de monsieur le baron*?

— *À la guerre, vous savez*…

— Ba tocmai că *je le sais que trop bien*…

În clipa aceea, Scarlat Bărcănescu îşi făcu apariţia în hol, zgomotos şi plin de viaţă, ca de obicei. Se repezi direct la Smaranda, îi sărută mâna fără fasoane, după care, ignorându-l pe baron şi pe însoţitorul acestuia, începu să întrebe de Anton.

— Ah, uite-l, făcu Bărcănescu de îndată ce-l descoperi. Salve, pezevenghi nenorocit, îl gratulă el de la depărtare. Oh, dar iată-l şi pe *Monsieur* Ledoux! *Comant alei vu, şter musiu*? – se prosti el, stâlcind franţuzeasca.

— Oh, totul e perfect! Tocmai aveam o conversaţie înfocată cu domnul Locureanu.

— Mda, făcu Anton. Îi explicam domnului Ledoux cum se întâmplă câteodată de se potrivesc lucrurile: unu’ vrea să fure o găină, altu’ vrea să fure un porc, aşa că umblă amândoi, cu limba de-un cot, după al treilea, care

ştie să se furişeze prin curţi, ca să fure, dracului, o mână de roşii…

— Ce dracu-i asta, băh? – se holbă Scarlat.

— Românii m-au uluit, totdeauna, mărturisi Ledoux, zâmbind. Să înţeleg că vă plac roşiile, domnule Locureanu?

— Acu, cel mai mult îmi place de nevastă-mea, aşa că mă duc s-o scap din ghearele lui de Segonzac, că prea au început să râdă amândoi!

— Ce dracu' ai, mă? – întrebă Scarlat. Ce voia ăsta?

— Tu ce crezi?

— Ce să cred… I-a spus socră-tu' de toată tărăşenia!

— Nu-ţi fie teamă, că socră-miu e uns cu toate alifiile…

— Ah, uite-l şi pe grasu' ăla dă Sivorski…

— Gras, gras, da' am auzit că muierile-s cam moarte după el… Hai, dă-i naibii, că am adus-o pe Smaranda la operă şi nu mă mai interesează nimic altceva în seara asta…

— Nici cocoana Lucsiţa? – îi făcu Scarlat cu ochiul, dispărând în mulţime.

Îşi făcură cu mâna, precum puştanii, după care Anton o luă pe nevastă-sa şi purceseră în sală, pe locurile lor. Mda. Lume multă. Opaaa, uite-l şi pe Vodă Caragea şi pe bezmeticul de beizadea Grigore! Hoţi, ai naibii – vorbeau pe faţă cu Sivorski, rusul, şi cu Moravek, consulul austriac, în timp ce pe englez şi pe franţuz nici cu o privire nu-i gratulară, deşi se gudurau, ai naibii, cu mult nesaţ. Se gudurau, se gudurau, dar Anton ştia prea bine ce vorbeau *în private* despre Valahia, despre Vodă, ba chiar şi despre osmanlâi…

Nişte proşti, îşi zise Anton şi, chiar în clipa aceea simţi un fel de puf cum îl bate pe ceafă. Ce dracu'? – se răsuci el, fiind cât pe ce să alunece de pe scaunul îngust. Dumnezeule! Coana Lucsiţa stătea chiar în spatele său! îşi

făcea vânt cu evantaiul, a naibii! Şi, ca şi cum l-ar fi citit dintr-o carte, nenorocita, se tot foia, vârând între el şi Smaranda ba o mână înmănuşată, ba evantaiul, ba lăsând să se dizolve în aer un efluviu de parfum greu, de trandafir de Cipru.

— Ce e? – întrebă Smaranda, dar atunci, lumânarii începură să stingă feştilele.

Şi începu spectacolul. Uvertura îl luă pe Anton pe nepregătite – în afara horelor, nu mai auzise niciodată muzică slobozită doar din instrumente. Numai că, spre deosebire de hore, uvertura atsa era când mai tare, când mai încet, când mai repede, când mai lent, când săltăreaţă, când strecurându-se în adâncuri, de parcă ar fi avut chef să ţi se închege în jurul oaselor. Câteodată, chiar i se părea că muzica asta vorbeşte cu glas omenesc cumva, şi abia dacă se stăpâni să nu se aplece într-o parte, ca să privească în spatele cortinei după acel vorbitor nevăzut.

Apoi, orchestra tăcu, iar Anton abia atunci îşi dădu seama că pe scenă era încă un rând de cortine care se traseră deoparte, scârţâind, descoperind vederii o încăpere turcească în toată puterea cuvântului, cu sofale, cu tamburele, cu narghilele şi cu nişte tablouri ciudate ce închipuiau nişte fereşti ce dădeau spre un fel de apă.

— Oh, făcu Smaranda, uluită.

Anton nu scoase o vorbă, însă. Se strădui să înghită în sec, nebăgat de seamă în timp ce ochii îi rămăseseră aţintiţi pe sofaua din mijlocul scenei – pe sofa, două femei. Deocamdată tăceau. De undeva, se auzea un cor de bărbaţi. Apoi, una dintre femei se apucă să cânte, dar nu glasul ei era cel pe care dorea să-l audă Anton Canta.

Nu pe al ei.

— *Ci vuol flemma*: *a ciò ch ei brama*, începu, în sfârşit, cealaltă, iar Anton deodată simţi cum îngheaţă. Capul păru că i se umple cu un fel de abur uşor. Încleştă

degetele pe rezemătorile scaunului şi-şi ţinu răsuflarea.

Ah… Era o brunetă uscată, creaţă, înaltă, cu buze potrivite şi cu gura mai degrabă lătăreaţă. Îi ghici forma coapsei chiar dacă abia se prevedea prin rochia de muselină groasă.

— *Deh mia signora… vi scongiuro…*

Avea sânii mai degrabă mărunţi. Iar glasul… Glasul îi era mai coborât decât al celeilalte femei, de ziceai că-i un lemn vechi, negricios, polisat îndelung, până la catifelare. Abia atunci îi înregistră *şi* ochii – erau aproape negri şi parcă prea înţepaţi. La un moment dat, femeia care cântase la început se ridică în picioare, iar Anton îşi dădu seama că nu cea la care se chiora el era personajul principal din piesa aia de teatru, de operă, sau de ce dracu' o fi fost spectacolul ăsta pe care îl privea.

Ei, şi?

Din clipa aceea, pierdu complet şirul întâmplărilor care se petreceau în faţa sa. La un moment dat, pe scenă nu mai rămăseseră decât nişte bărbaţi, iar Anton se strădui să nu se mişte, să nu se clintească nicicum, sperând ca bărbaţii aceia să cânte cât mai mult, numai şi numai pentru că-şi dădea seama că femeia aceea avea să mai apară, totuşi, şi pentru că dorea ca apariţia ei, cât mai îndelung amânată, să-l mai surprindă o dată. De parcă ar fi avut chef să se facă că nu ştie că o mai văzuse o dată, cu câteva minute mai înainte. Între timp, apărură alţi bărbaţi şi încă o femeie, mai răsări şi un cor, naiba ştie de unde, iar Locureanu se strădui până să şi uite că simpla vedere a unei cucoane stand pe o sofa îl cutremurase în asemenea hal.

Am văzut o femeie şi gata.

— Îţi place? – îl întrebă Smaranda, în şoaptă.

Cu mare efort, Anton reuşi să-i răspundă aproape pe loc:

— Nu credeam să-mi placă atât de mult.

Smaranda chicoti şi-l cuprinse de braţ:

— Dacă-i pe-aşa, poate se-ndură Domnul să te-aducă şi pe tine pe calea cea bună.

— Poate, poate, se grăbi el să răspundă, zâmbind strâmb.

Iarăşi se perindară pe scenă unii şi alţii, iar Anton se mai potoli niţel. I se păru chiar că uită că pândeşte ceva. Nu, nu mai aştepta nimic.

Apoi:

— *E ricusar potresti, una şi bella e şi gentil signora*…

Iar apăruse femeia aceea, iar Anton simţi cum inima i se scufundă în miere – se clătină şi, preţ de câteva clipe, crezu că prin vine nu-i mai curgea sânge, ci un fel de lapte noduros.

— *Se c'e un burber egual, mi caschi* îl *naso*…

Ce naiba fac? – îşi dădu el seama ce păţeşte. Se holbă la braţele acelei brunete, zălude parcă – erau braţe lungi, cu o musculatură efilată şi nervoasă. Îi zări degetele după care, când femeia se aplecă, îi cântări fesele. Parcă erau prea mari faţă de cât de slăbănoagă era. Îi văzu umerii – subţiri şi plini de nerv, cu fibre prelungi, precum jopcul apelor într-o mătase.

Nu seamănă deloc cu ce-mi place mie la o femeie. E numai os.

— *Vi dico* îl *vor*. *Non so como şi possa*…

Nici măcar nu e personajul principal. E o scoabă. O muiere care nici n-ar fi în stare să chiräie – uite-o ce buze are.

— Ce e? Te-ai plictisit?

— Nu, nu…

— Parcă n-ai avea stare…

— *Confusa e stupida non rispondente*…

Nici nu înţeleg ce naiba zice… În ce limbă o vorbi,

blestemata asta?

— Iartă-mă, Smărăndiţo, trebuie să ies niţel, zise Anton deodată şi se ridică, cam prea grăbit, provocând un cor de şuşoteli supărate.

Se repezi afară din sală, ieşi pe hol, se sprijini de una dintre coloane, dar tot i se părea că nu are aer. Aşa că ieşi pe Podul Mogoşoaiei, încercând să tragă adânc în piept aerul care, spre marele lui ghinion, avea aroma aceea tăioasă, prea rece şi prea îndepărtată, care n-aducea aminte prin nimic de birturile şi de zahanalele din târg – un aer migrat de cine ştie unde, pe care acum îl respira, cu furie, în locul aerului lânced care ar fi trebuit să-l salveze; aerul de baştină al lui Anton Canta, sau Locureanu, aerul emanat dintotdeauna de gârla clisoasă şi de salcâmii plini de colb, aerul impregnat cu praful ce erupea în bufnete meschine dintre bârnele podurilor, aerul încărcat de tânguielile lăutarilor şi de scâncetele bolnavilor de ciumă, aerul care mirosea a bragă şi a afumătură, aerul care găzduia chirăielile femeilor posedate în grădini, blestematul de aer în care se născuse şi care şlefuise vorba alor săi, aerul cel stătut al Bucureştilor…

Ciudat – pe cealaltă parte a Podului Mogoşoaiei se afla bărbatul acela înalt, tocmai din Indiile Franceze venit, cel care îl însoţea pe baronul de Segonzac. Neclintit, cu braţele încrucişate pe piept, îl privea ţintă pe Anton Locureanu.

* * *

Italianca în Alger a fost jucată la Cişmeaua Roşie de trupa Gherghy, trupă venită de la Viena după amabilele (şi, mai ales, insistentele!) intervenţii ale cavalerului de Gentz, favoritul prinţului Metternich – lucru ce cântăreşte în povestirea noastră, după cum vom vedea. Convins pe deplin de misiunea sa artistică la porţile orientului, domnul Gherghy, directorul trupei, l-a jucat în seara aceea pe Mustafa, beyul Algerului, cu speranţa afirmată de a sădi printre valahi gustul pentru teatru şi operă – preocupări iluminate, de care aceştia habar n-avuseseră până la venirea lui. Prima interpretă a trupei, doamna Dilly, a făcut o Elviră de zile mari, după cum spuneau *les connaiseurs* – şi mă refer la consulul Austriei, Moravek, care cu numai patru luni mai înainte asistase la acelaşi spectacol, la Theater an der Wien, în montarea mult mai preţioasă, însă, a lui Ignaz von Seyfried. Isabella, personajul principal, a fost ţinută de domnişoara Dilly, prim-amoreza trupei, cea

care, venită pentru numai un sezon la Bucureşti, avea să rămână aici pentru totdeauna, căsătorindu-se cu boierul X, căruia i-a făcut, fără multă vorbă, un fiu faimos, ajuns general.

Cuvântul *diliu*, de care vorbeam la începutul povestirii, se trage de la numele de scenă ale celor două interprete. N-ar fi singurul caz de acest gen: cuvântul *hamleţi* (sinonim cu izmene) are o istorie oarecum asemănătoare. Revenind la *diliu*, am să subliniez faptul că bucureştenii nu erau obişnuiţi cu teatralitatea extremă a gesturilor, specifică artei dramatice din acei ani. De altfel, în ciuda speranţelor de diseminare culturală nutrite de domnul Gherghy, inteligent indus în eroare de aplauzele frenetice ale spectatorilor, mare parte din cei ce au asistat la spectacol au plecat cam nelămuriţi, nepricepând necesitatea de a pune o piesă de teatru pe muzică – viaţa li se părea, şi aşa, suficient de complicată pentru a-i mai spori complexitatea prin armonii, linii melodice şi atitudini de scenă exagerate. Cum amândouă interpretele, mamă şi fiică, au impresionat asistenţa prin gesturi deplasate, ocheade ce frizau patologicul şi expresii de rătăcire mentală programatice, numele lor, Dilly, a ajuns să însemne ceea ce înseamnă şi în zilele noastre, adică uşor sărit de pe fix. Notaţi, vă rog, că semantica fundamentală a cuvântului *diliu* nu are, cu necesitate, interes psihiatric, ci se referă, mai degrabă, la ceea ce denumim cu sintagma de *comportament deviant*.

Femeia care l-a tulburat în asemenea măsură pe Anton Locureanu, însă, n-a fost niciuna din cele două amintite mai sus – a fost o mezzo-soprană, pe nume Ilona Steclaci, care a interpretat rolul Zulmei, confidenta Elvirei.

Ilona Steclaci era, ca să fim cinstiţi, o corcitură ciudată din Krakowia: brunetă şi uscată precum o berberă, era fiica unei unguroaice şi a unui evreu aşkenaz. Avea 28

de ani. Era o femeie extrem de înaltă, cu părul creţ şi cu ochii de un căprui înfiorător de închis la culoare – unii spuneau că ar fi fost de-a dreptul negri. Din câte se ştia pe vremea aceea, şi mă refer la apropiaţii ei chiar, Ilona nu avusese niciun partener încă. Faptul era explicabil: trupul ei îngrozitor de subţire, care părea să se mişte după calapoadele unui animal de pradă, la care se adăuga privirea cvasi-perforantă, aproape neagră, precum şi mâinile vânoase, cu degete extrem de lungi, arahnoidiene cumva, prelungite cu unghii încovoiate şi ascuţite, totul surmontat de un cap oval, despre care ai fi putut spune că este cabalin de n-ar fi avut buzele într-atât de subţiri – o făceau, mai degrabă, o persoană care uluia, nu care atrăgea.

Pe vremea aceea, femeile atrăgătoare se încadrau într-o tipologie care valorifica hiperponderabilitatea – nu că ar fi fost grase de-a dreptul, dar trebuiau să beneficieze, măcar, de un set de curbe morfologice repartizate uniform din creştet până în tălpi. Ilona, în schimb, era alcătuită numai din unghiuri şi linii drepte – când îi priveai sânii, de pildă, n-ai fi putut să fii sigur dacă ceea ce zăreai acolo erau chiar sânii, sau, mai degrabă, nişte pectorali discret hipertrofiaţi, deloc şocanţi la un trup în care muşchii se ghiceau fibră cu fibră pe sub pielea mătăsoasă, dată cu uleiuri parcă. Oh, da, Ilona era şi extrem de oacheşă, după cum am spus, ceea ce i-a adus de îndată porecla de „cioroaica”.

Cel care a intermediat venirea trupei lui Gheorghy la Bucureşti a fost cavalerul de Gentz – acesta îl cunoscuse pe Vodă Caragea la Ţarigrad, pe vremea când Vodă fusese doar unul dintre numeroşii dragomani ai Porţii. Prin de Gentz, Caragea avea deschis un canal de comunicare cu prinţul Metternich, cancelarul Austriei, fapt care, absolut natural, era ţinut sub tăcere, motiv pentru care domnitorul

îl ignora pe Moravek, consulul aceleiaşi Austrii, cu talentul şi savoarea deprinse în jocurile de culise îndelung exersate la curtea sultanului.

Dar, mai avem până la jocurile de culise. Până una-alta, l-am abandonat pe Anton Locureanu, zis Canta, în faţa Cişmelei Roşii, buimăcit de Ilona Steclaci, incapabil să-şi revină după impactul încasat la vederea ei şi nereuşind să priceapă cum de tocmai în seara aceea, aerul de Bucureşti se primenise până la nerecunoaştere, sublimându-şi îmbâcseala şi lâncezeala-i caracteristică în ceva limpede şi aspru. Prin urmare, cum era să-l salveze tocmai acel aer, curat şi străin, de vocea şi chipul femeii care îl bântuia cu atâta insistenţă?

Va să zică – aşa stătea scris. Ghinion. Şi, ca un făcut, luna răsărise devreme, târându-se pe deasupra mahalalei Stejarului precum un balon plin cu heliu.

Ciudat! Era prima oară în ultimii trei ani şi mai bine în care luna se vedea aşa cum o ştia toată lumea, adică albă – din primăvara lui 1815, fusese mai mereu acoperită cu o pâclă roşietică sau portocalie. Abia după ce se gândi la toate astea, păru Anton să-l bage de seamă pe indianul cel înalt care-l însoţea pe baronul de Segonzac: îmbrăcat în hainele sale plutitoare, stătea nemişcat pe Podul Mogoşoaiei, cu spinarea proptită de gardul Mihăleştei, nefăcând altceva decât să-i reamintească lui Anton că vremurile se cam aglomerau şi că viaţa plină de huzur, chefuri nesfârşite şi bun plac se metamorfoza, inexorabil, în canonul blestemat despre care auzise de la cei umblaţi mai ales pe la curţile apusene, unde până şi regii ajunseseră să fie judecaţi de opincarii de pe uliţă.

Pe moment, însă, Anton doar îl înregistră pe indianul cel înalt, pentru că imaginea Ilonei nu-i dădea pace deloc, chiar dacă femeia aceea, după cum singur şi-o tot spunea, nu aducea nici pe departe cu muierile care-i luau lui minţile.

„O să iasă rău”, îşi spuse, chestie care, cine ştie de ce, îi procură o plăcere resimţită subtil în capul plexului. O compară cu un orgasm blând, găzduit între coaste.

După care trase un scuipat cu năduf şi se apucă să se învârtă prin faţa teatrului, aşteptând-o pe Smaranda. O duse acasă şi, după aceea, o făcu mai lată ca oricând.

Ieşi în târg şi se duse aţă la Giafer, întâlnindu-şi prietenii. Scoaseră vin de Drăgăşani din beciuri, puseră de-un stos, chemară lăutarii, ca să se dreagă după *Italianca din Alger*, după care aduseră şi ceva podance din Ţigănia Mitropoliei, astfel încât pe la orele două din noapte, se lăsase cu o hărmălaie nemaipomenită care se auzea până-n Beilic.

— Coane, Antoane, dar parcă intră-n tine mai mult ca oricând, îl luă în primire beizadea Grigore, fiul lui Vodă.

— Nu vezi ce lună-i, bre? S-a întors vremea la loc…

Şi dă-i noroc, crapă gâtul la butelci, arde-l cu riga, trage de narghilea, cat-o pe Veta pe sub fuste – nah, ce se făcea când erai cu chef. Cu toate astea, Anton nu reuşea să scape de glasul adânc al Ilonei, atât de bine potrivit cu trupul ei unduios: … *su, coraggio, o mia signora*…

Pe la patru dimineaţa, îşi dădu seama că apucase pe-o cale greşită: cheful de la Giafer, la fel ca şi aerul brusc curăţat al Bucureştiului, nu-i era de niciun folos. Aşa că, deodată se închise în el şi începu să chibzuiască, să vadă ce-i de făcut.

Ah… Parcă, parcă… Un zâmbet strâmb îi înflori pe faţă şi, deodată, îşi întrebă tovarăşii de chef:

— Care aveţi poftă s-o facem lată să ne ţină minte-n

veci tot târgu’?

Cu toţii ziseră da, cum altfel, cu beizadea Grigore în frunte. Dar Iancu Zgarbură:

— Ce-ai de gând, coane?

— Ce am, ce n-am – mergeţi pe mâna mea?

— Numa’ să nu se lase cu moarte de om, păru beizadea Grigore să-şi dea seama că lui Anton îi trecea prin minte o nefăcută.

— Nu prea cred, făcu Anton, priceput în a-şi alege victimele cu grijă. Ziceţi! Veniţi cu mine? Hai, că luăm podancele şi lăutarii cu noi!

Eh, aşa că plecară, ce să facă, luând-o prin ulicioare, făcând scandal de ziceai că-i zaveră, punându-i pe fugă pe oştenii agiei care voiau să-i potolească – deh, era şi fiul lui Vodă cu ei! Nenorociţii n-aveau să afle decât prea târziu ce poftea Anton, că altfel, poate că l-ar fi oprit, cine ştie, deşi nu-i chiar aşa de sigur.

Aşa. Se ştia că unul dintre Rudeni, Gheorghe, mare armaş pe vremea aceea, ţinea în casă, la popreală, pe una dintre cele mai năprasnice podance din Bucureşti – pe Leanca ţiganca, chit că se pregătea să-şi ia a treia nevastă, pe care avea s-o înşele, taman ca şi pe cele dinainte, cu nenorocita aia pitită prin beciurile făcute frumos, precum iatacurile turceşti. Cea care-i era acum sortită lui Rudeanu era însăşi Catinca Zgarbură, sora lui Iancu, iar nunta avea să se facă peste zece zile, cu învoire de la Vodă, căci marele armaş abia dacă-i făcuse de patruzeci de zile jupâniţei Ilinca, fosta nevastă. Prin urmare, Catinca era ursită şi la măritiş, dar şi la a fi înşelată cu Leanca, ţiganca.

Spre deosebire de Ilona, Leanca era fix aşa cum trebuia să fie o femeie în stare să-i ia minţile lui Anton. Pe lângă asta, Rudeanu era acum de partea lui Caragea, cu care Colţescu, Ghika, Locureanu şi ai lor aveau deja nişte

intenţii bine formulate. Amărâtul de beizadea Grigore, fiul lui Vodă, care-i însoţea, era cam nepriceput la politicale şi n-avea să zică nici câr, aşa că toată tărăşenia îi dădu aripi lui Anton care-şi conduse banda, pe nesimţite, spre casele Rudeanului de pe malul gârlii, cele de lângă băile mănăstirii Sf. Ioan cel Mare, cam pe unde-i Judecătoria din spatele CEC-ului în zilele noastre.

Gândul era s-o scoată pe Leanca din casele Rudeanului, cu surle şi trâmbiţe, aşa că Anton intră direct în curtea acestuia, trezi argaţii buimaci de somn cu muzică de lăutari şi cu chiot de muieri bete, intră în casă, după care, urmat de toată banda, se duse în beciuri, unde dădu drumul unui zaiafet drăcesc în timp ce-o căuta pe ţigancă din cameră în cameră.

— Ce naiba faceţi voi aicea? – îi găsi Rudeanul pe cheflii, umblând ca orbeţii prin beci. Ieşiţi afar, sau pun arnăuţii pe voi, tâlharilor!

Rudeanu era un ins înalt şi mare, dar cam fricos şi, în niciun caz la fel de bătăios ca Anton. Dar, era în casa lui şi, în plus, era însoţit de vreo şase-şapte oşteni înalţi şi bine clădiţi, ca nişte bostangii.

— De ce să pui arnăuţii pe noi, coane Gheorghe? – făcu Anton. Hai că ne-om înţelege…

Rudeanul se schimbă la faţă.

— Trebuia să-mi treacă prin minte că tu eşti… Hai, valea de-aci, coane Locurene, că zău pun arnăuţii pe matale!

— De ce să plec, coane Gheorghe, când am aşa mare trebuinţă de Leanca?

Avea privirea înfrigurată, ochii cam roşii şi se tot foia, de parcă luase ceva. Lăutarii se cam opriseră din cântat şi, atunci, unul dintre arnăuţi i-l arătă Rudeanului pe beizadea Grigore. Marele armaş înghiţi în sec, dar, văzându-i beţi, ridică, totuşi, glasul:

— Ce trebuinţă ai tu tocmai de Leanca, Locurene? E plin târgul de muieri!

Dar Locureanu:

— Băh, ia cântaţi băh, ce v-aţi oprit? îi îndemnă el pe lăutarii, care, deodată se apucară să-i zică din cetere, viori şi ţambal, acoperiţi de ţipuriturile guristului:

— *A din vale m-a lăsaţi*.
A din deal s-a măritatâi.
*A din cap*u' *satului îi*.
Ş-aia s-a dus dracului-măăăâî!

Ah, era chiar cântecul care punea pe jar toate chefurile, din Dobroteasa până-n câmpul Procopoaiei, aşa că tovarăşii Locureanului parcă prinseră a bate tactul şi a se pregăti de giamparale, chiar acolo, în beciurile marelui armaş. Rudeanul beli ochii cât cepele, se înroşi la faţă şi se

apucă să urle:

— Ieşi afară din casa mea, tâlharule! Du-te-n târg şi ia-ţi câte muieri vrei d'acolo!

— Nu m-ai priceput, coane Gheorghe, strigă atunci Anton. Io pe Leanca o vreau! ziceţi, băh, ziceţi mai cu foc! – le spuse el din nou lăutarilor.

Ai naibii, se puseră atunci pe chiuit şi pe zdrăngănit, iar tovarăşii lui Anton n-avură încotro şi se apucară să tropăie, luaţi pe sus de iureşul muzicii.

Iar Rudeanul:

— Sunteţi beţi cu toţii şi v-aţi luat după zevzecul ăsta… Ieşiţi, dracului, afar' odată!

Şi Anton:

— Dă-mi-o pe Leanca, că de nu, îţi dau foc la casă! Toţi arnăuţii matale n-o să ajungă s-o stingă după ce i-oi pune io foc!

— Ai înnebunit, coane? – se băgă în vorbă beizadea Grigore. Ai zis c-o facem lată, da' nici chiar aşa…

— Ba, Rudeanul o să mi-o dea pe Leanca acum, se aprinse Anton la faţă, că de nu, i-oi lua-o pe Catinca, sora lu' conu' Iancu, după ce s-o însura cu ea, şi mai rău o să fie de domnia-sa!

— Ce-ai zis? – urlă Rudeanul, căci lăutarii şi cu podencele se puseseră deja pe o chiuită rea de tot, care părea că te frige la oase.

Ş-aia s-a dus draculuiii…

— Am zis că de nu mi-o dai pe Leanca acum, zbieră Anton, ţi-o iau pe Catinca după ce te-nsori cu ea!

Lui Gheorghe prinse a i se zbate o vână pe gât şi îngăimă şi el ceva, dar nu-l auzi nimeni în hărmălaia aia. Iancu Zgarbură, însă, prinsese din zbor planul lui Anton, aşa că intră în jocul lui:

— Păi, da, coane Rudene! – răcni şi el, vesel nevoie mare. Anton are dreptate! Ce? Vrei s-o ţii pe Leanca în

casă şi după ce-oi lua-o pesor mea de nevastă?

— Domniile-voastre… ce vorbe-s astea? Domniile voastre… Na, că nu m-aude nimeni… Mai încet, băh, că nu m-aude conul Anton, urlă Rudeanul din fundul rărunchilor.

Numai că, lăutarii, cam speriaţi, îl priviră pe Anton, aşteptând porunca lui. Iar Anton:

— Dă-mi-o acum pe Leanca, că altfel ţi-oi lua-o pe Catinca! Ştii că-i floare la ureche pentru mine să ţi-o iau, nu? Unde mai pui, că o să am şi binecuvântarea lu’ conu’ Iancu dac-o să am grijă de soru-sa când porcul de cumnat – se o s-o ţie în casă laolaltă cu podanca de care ştie tot târgul!

— Aşa e, se băgă şi beizadea Grigore, mai mult zbierând. Mi se pare că cam are dreptate Locureanul ăsta, boierule! Ca mâine-poimâine te-nsori! Iar Vodă ţi-a dat învoire doar să iei o nevastă înainte să dai jos doliul, nu să ţii şi-o nevastă, şi-o ţiitoare!

Între timp, din iatacuri ieşise o ţigăncuşă numai fuste, care se apucase să dea din buci şi din buric, în ritmul drăcesc al lăutarilor care cântau, privind când la Locureanu, când la marele armaş, clipind cam cu frică.

— Opa-opa, opa-opa, hooop, şi-aşaaa! – punctă ţigăncuşa un solo de ţambal.

Atunci scoase capul din iatac şi Leanca. Doar cât să-l măsoare pe Anton. Anton îi făcu cu ochiul.

— Marş la tine, fă! – îi porunci marele armaş. Şi ia-o şi pe destrăbălata a mică cu tine!

— Da’ când te făceam aşa cum… – începu ţigăncuşa, numai că Rudeanul răcni, belind ochii:

— Duceţi-vă, fă, d-aci! Iar voi, se uită el la lăutari, cântaţi dracu’ mai încet, că nu m-aud în casa mea!!!

Lăutarii clipiră mai des, dar îşi mutară privirile la Anton, aşteptând.

Iar Anton:

— Dă-mi-o pe Leanca, Rudene, răcni Locureanu, punând mâinile în şold. Iar voi, ce dracu' faceţi, măh? – se răsti el la lăutari. Mai cu viaţă, mai cu viaţă!

Înghiţind în sec, lăutarii se apucară să zică o sârbă deşucheată:

Cucu face, cucu drege.

Pă pupăză s-o dezlege…

— Hai, ţineţi-vă şi voi după ei, le porunci Anton şi podancelor. Jucaţi, jucaţi!

Gheorghe dădu ochii peste cap dar, nu ajunsese el mare armaş pe degeaba, aşa că-n minte îi încolţi un vicleşug. Atât oamenii lui cât şi ai Agiei vorbeau tot mai des despre întâlnirile de noapte ale Locureanului cu Colţescu şi cu ceilalţi netrebnici, aşa că, dacă se gândea repede, putea să întoarcă toată ruşinea asta în favoarea lui.

Le făcu semn arnăuţilor să plece.

— Mă mir că tocmai tu, coane Locurene, îmi dai lecţii de bună-cuviinţă când vine vorba de neveste, nu reuşi el să se abţină. Ia zi: câtă vreme ai trebuinţă de Leanca?

— Cum câtă vreme? – se băgă Iancu în vorbă, îmbujorându-se în obraji. Păi, mata nu pricepi că ţi-o saltă de-aci pentru vecie? Te-nsori cu soră-mea, aşa că ţiganca pleacă de tot, înţelege-te odată!

Gheorghe îşi drese glasul. Se uită la beizadea Grigore, dar fiul lui Vodă doar ridică din umeri:

— Conu' Iancu are dreptate, boierule. Dă-i ţiganca lui Locureanu!

— Haida-haida, haida-haida, hooop, şi-aşaaa! – se auzi din iatacul Leancăi.

Era tot stricata aia mică.

— Cu foc, băieţi, cu foc, le porunci Locureanu lăutarilor.

Las că ţi-o coc eu, nenorocitule, îşi zise Rudeanul,

tremurând de furie. Politichia asta blestemată cerea sacrificii, fir-ar să fie! O să vorbească el cu aga Niculae şi-o să-i zică el tot ce aflase despre *monsieur* Ledoux, despre înfumuratul ăla de baron de Segonzac cu indianul lui cu tot, despre ce aflase că pusese la cale cu Colţescul şi cu neterminatul de Zgarbură ăl bătrân, cumătrul lui de peste zece zile…

Cumetri – rahat! Las că vedeţi voi!

— Fie, şuieră marele armaş, moment în care Anton le făcu lăutarilor semn să tacă.

Ăia încremeniră cât ai zice peşte. În beci se lăsă o linişte nefirească. Iar Anton.

— Te-nvoieşti să mi-o dai pe Leanca de tot?

— Aşa o să fac dar după aia, să nu te mai prind pe-aici vreodată, Locurene, că pui arnăuţimea toată pe tine! Poţi să vii şi cu Vodă însuşi să-mi cânţi serenade, că zău c-am să te spulber!

Preţ de câteva clipe, Anton rămase fără grai, ceea ce îi uimi pe toţi peste poate, mai ales că Locureanu rămăsese privind în gol, de-a lungul coridorului de cărămidă, de parcă ar fi văzut pe un ştiu cine.

— Să nu mă mai ameninţi niciodată, zise el deodată, cu glas potolit şi se chiorî cu şi mai multă atenţie peste umărul armaşului, în bezna coridorului. Îi urmăriră cu toţii privirea, inclusiv Rudeanu, care răsuci capul, iar Anton profită de neatenţia lui ca să-i dea un bobârnac în falcă. Erai mort acum, Rudene, dacă în loc de bobârnac te înţepam cu ăsta, îi arătă el hangerul de la brâu. Hai! Dă-mi-o pe Leanca! – porunci el cu glas răguşit, stăruind cu privirea în gol.

Îi era ciudă. Deja ştia că nici Leanca n-avea cum să-l vindece, chit că ţiganca era încinsă precum iapa deja, după ce-i auzise cu urechile ei pe boieri cum se bătuseră pentru ea, din vorbe.

Acum, ce să facă Anton? Speranţa moare ultima, aşa că o duse pe Leanca într-o cămăruţă mică ce-o închirie în mahalaua Armenească, în casa unui negustor pe nume Ghiulbenkian. A doua zi, în zori, îi dădu drumul, cu poruncă să nu mai calce niciodată nici pe la el, dar nici pe la Rudeanul, asta dacă mai avea chef de viaţă.

Şi, ca semn că nici cheful, nici cearta cu Rudeanul, nici ţiganca nu-l vindecaseră de vedenia sa, în seara următoare, Anton se duse din nou la spectacol. Cuprins de un fel de panică ciudată, făcu ceea ce nu mai făcuse niciodată până atunci, adică, se ascunse. Prin urmare, întârzie la spectacol, astfel încât să intre în sală după ce lumânarii stinseseră luminile. După încă o seară, iar se duse la *Italianca din Alger*, numai că de data asta se îmbrăcă într-un rând nou de haine, de negustor neamţ, cumpărate chiar de la coana Lucsiţa. Neavând unde să se schimbe din hainele sale în cele nemţeşti, închirie pe trei luni cămăruţa din Armenească, doar ca să aibă unde să tragă pe el veşmintele nou cumpărate.

În noaptea aceea, însă, îşi dădu seama că lumea îl putea ghici chiar şi în haine nemţeşti, drept pentru care, a doua zi, îşi luă inima în dinţi şi plăti cu câţiva irmilici pe una dintre slujnicele teatrului, ca să-l ducă, după reprezentaţie, la iatacul micuţ în care se gătea Ilona. Dar, nu ştiu cum, doar se duse până în faţa uşii, după care se răzgândi şi îşi văzu de drum, luând-o teleleu pe uliţe până ce se trezi afară din târg, vagabondând de unul singur prin crângurile de dincolo de Dealul Piscului. Pantofii nemţeşti îl cam strângeau, dar nu-i păsa. Habar n-avea să cânte la frunză, dar culese de jos o pătlagină târzie şi se apucă să sufle în ea până ce se apucară să-l latre câinii.

Ziceai că-i mort – aşa mergea.

— Ce fel de om să fie şi ginerele acesta al dumneavoastră, *monsieur* Colţescu? – se interesă consulul

Ledoux în aceeaşi seară, cam pe la ora la care Locureanu ieşea din târg prin bariera Olteniţei. Acum patru zile, n-a voit să-mi vorbească, iar pentru asta eu am crezut că-i om serios. După aia, însă, a făcut circ la Rudeanu acasă, i-a luat o roabă ţigancă, şi-a petrecut o noapte întreagă cu ea, după care a început să se ducă la operă seară de seară, iar acum aud c-a ieşit din oraş, de parcă ar fi…

Văzând că bătrânul Colţescu strânge din dinţi, Ledoux se opri.

Boierul se înmuie şi privi încurcat, pe fereastră. În mulţimea de târgoveţi şi de negustori de pe uliţa Colţei, îl zări pe negustorul Stoianovici, de la Bălgrad – îmbrăcat în straiele lui scumpe, de ziceai că-i mare vornic, cu calpac nemăsurat de mare pe cap, se grăbea spre piaţa Zarafilor, urmat de o cucoană frumoasă care vocifera. De cealaltă parte a uliţei, pe lângă intrarea în biserică Bulgară, se tot foia un ţăran vârtos, îmbrăcat olteneşte.

Parcă tot pe acolo se învârtea şi când am venit, îşi zise boier Colţescu înainte să-şi ia inima în dinţi şi să răspundă:

— Gineri-miu ăsta a fost mai mereu un zărghit, de ce să n-o spun…

Consulul pufni, iritat, dar baronul de Segonzac interveni imediat:

— *Ayez de la patience’s il vous plait, monsieur*

Ledoux... *Monsieur* Colţescu, am să vă rog să-l scuzaţi pe domnul consul. Realitatea este, însă, că timpul nu se scurge *deloc* în favoarea noastră. Practic, tot planul pe care l-am pus la punct cu înălţimea-Sa, Sultanul, se duce de râpă dacă domnul Locureanu nu face ceea ce ne-aţi asigurat că o să facă.

— Domnule Colţescu, interveni şi consulul, credeţi-mă că tot ce-am discutat împreună este… *comment dire*… inevitabil. Pe de altă parte, ne-aţi promis că ginerele dumneavoastră este genul de om care poate să ducă la bun sfârşit asemenea însărcinare.

— Poate, al naibii, şi poate tocmai pentru că-i zărghit, găsi Colţescu o scăpare. Dar, tot din cauza asta, uite-l că face ce face…

— Cu toate astea, spuse de Segonzac, înţelesesem că interesele dumnealui sunt aceleaşi cu ale noastre.

— Interesul e una, dar să ucizi un domn e alta! Cum, doamne iartă-mă, să-l omori pe Vodă, aşa, când nici război şi nici zaveră nu e, când nu te-a scos din sărite şi-ţi vorbeşte frumos, când…

— Aici nu vorbim despre faptul că Vodă Caragea este, eventual, o persoană manierată, domnule Colţescu – ne referim la interesul general. Dumneavoastră înşivă mi-aţi dat asigurări că Valahia vrea să ni se alăture… Că v-aţi săturat de jugul turcesc şi de fanarioţi… Că Ţarul vă duce cu vorba… Că Austria v-a mai păcălit şi cu alte ocazii… Vă reamintesc că dumneavoastră ne-aţi căutat şi ne-aţi solicitat ajutorul.

Consulul Ledoux simţi nevoia să întărească cele spuse de baron, dar în felul lui:

— După cum v-am mai spus, soarta acestui domnitor este pecetluită. Dacă n-o face ginerele dumneavoastră, o să aibă cine s-o facă: aud că *monsieur* Iordache Olimpiu a tras încă de acum două seri la han la Constantin Vodă… Că

s-a întâlnit cu domnul Samurcaş şi cu domnul Farmache… Că deja a trimis un om care omoară sub el caii de poştă ca să ajungă mai repede în pandurimea de la poalele munţilor. Timpul trece, iar noi nu putem să pierdem ocazia pentru că Anton Locureanu este *un peu soţ*…

Bătrânul Colţescu suflă adânc.

— Şi poate jupân Iordache să ajungă la doi paşi de Vodă ca să-l omoare, aşa cum poate să facă Anton?

— Cu scrisorile pe care le poartă la dânsul, poate! Şi, nu numai că poate, dar va trebui s-o şi facă, pe cât de repede! Capugiul este deja pe drum încoace, domnule Colţescu! Are firman de numire pentru noul domn, cel despre care am vorbit în atâtea rânduri, personal, cu înălţimea-Sa, Sultanul… Aşa că, gândiţi-vă, domnule Colţescu, ce-o să se întâmple dacă trimisul sultanului îl găseşte pe Caragea încă viu la Bucureşti! Ce ne facem atunci? Pe unde scoatem cămaşa, căci acest Caragea îl joacă pe sultan pe degete încă din 1812? Înţelegerea lor fusese ca, în ciuda aranjamentelor dintre turci şi ruşi, Caragea să-şi ceară mazilirea de unul singur, după trei ani, după cum e obiceiul vostru din moşi-strămoşi. Acest domn atât de manierat, însă, a preferat să fure din ţara dumneavoastră ca la drumul mare, motiv pentru care a rămas pe tron, bazându-se pe influenţa pe care o are Ţarul asupra turcilor. Numai că Ţarul, credeţi-mă, dacă o fi să ajute pe cineva, o să-i ajute pe acei domni din Eterie, pe care i-a cunoscut, ca şi pe pandurul acela, Tudor, în timpul ultimului război cu turcii. Mă refer la Iordache Olimpie, la Farmache, la Samurcaş şi la restul grecilor, *bien sûr*. Că Vodă îl cam joacă pe degete şi pe Ţar, o ştim prea bine, căci la Viena avem încă urechi foarte bune: cavalerul de Gentz a pledat cauza lui Caragea de nenumărate ori în faţa prinţului Metternich, care prinţ Metternich este îngrijorat de prea marea putere a Ţarului din ultima vreme…

Boierul Colţescu se încruntă. Îşi dăduse cuvântul că-i va ajuta pe franţujii ăştia, aşa e, numai că deloc nu era obişnuit să i se vorbească pe asemenea ton. Dădu să zică ceva, dar Ledoux îi simţi ezitările, aşa că răsuci cuţitul în rană:

— E şi spre binele Valahiei, singur aţi recunoscut asta! Căci, ce-i rămâne de ales ţării dumneavoastră între atâtea Imperii? Ştiţi că ghinionul dumneavoastră a început odată cu nenorocirea pe care a păţit-o *La Grande Armée* în Rusia… Cu toate astea, Franţa e încă aici, domnule Colţescu! Spuneţi-le tuturor prietenilor dumneavoastră şi domnului Locureanu, în primul rând, că suntem deja parte a Sfintei Alianţe şi că vă suntem singurii aliaţi sinceri… Limbile noastre…

— Oh, mai lăsaţi-mă cu limbile noastre! *Anton n'est pas du tout un peu soţ, monsieur*, se montă Colţescu doar cât trebuia, dar voi îi cereţi să ucidă un domn uite-aşa, ca şi cum ar jugăni un porc.

— Dar, trebuie s-o facă! – se ridică de Segonzac din fotoliu. Odată Vodă Caragea ucis, Metternich şi-ar pierde influenţa aici, iar ucis fiind de un valah, Ruşii n-ar avea motiv să mai intervină. Pe de altă parte, Turcii abia atunci ar pune pe tron pe voievodul dispus să privească Franţa cu ochi buni. Ce-i aşa de greu de înţeles?

— Gineri-miu se bate, dă iama în muieret, joacă stos şi se îmbată – eh, dar uite că-i e greu să ucidă!

— Domnule Colţescu! Totdeauna mi-aţi spus că Locureanu e conştient că are *datoria* asta.

— Una e să te gândeşti la ce trebuie să faci, şi alta e s-o şi faci! vorbim de un omor, domniile-voastre!

— Nu e un omor! E un… un… – îşi căută Ledoux cuvintele, vorbim de un act de eroism, domnule Colţescu! vorbim de un act public necesar ţărilor noastre!

Bătrânul căscă ochii.

— Domniile-voastre! Noi, de când ne ştim, am omorât doar la război şi la nervi!

— Poate că tocmai din cauză că n-aţi ucis nicicând cu sânge rece a ajuns Valahia într-o situaţie atât de critică. Vorbim despre interesele unei ţări, domnule! Eroismul public, dacă-mi permiteţi, *est un plat qu'on mange froid*…

— *Vous devez le savoir fort bien*, se înfoie Colţescu, *puisque vous l'avez mangé terriblement glacé à Borodino, voire surgelé*…

— *Monsieur*! – se sumeţi Ledoux.

Colţescu ridică din umeri şi se sculă din fotoliu. Simţea cum prea multe lucruri îi scapă din toată povestea asta. Nu era mai bine de Anton că-şi vedea de ale lui?

— Dumnezeu ştie cât de bun o fi eroismul ăsta de care vorbiţi, dacă ajunge să servească sau să încurce atâţia împăraţi…

— Oh, nu vă supăraţi, interveni de Segonzac, împăciuitor. Domnul Ledoux este iritat peste măsură de încurcăturile care… hm… mă rog… par să ne înăbuşe de la o vreme încoace. Ce să vă spun… Acum 18 luni, când am avut privilegiul să-l văd pe Napoleon la Sainte Hélène (chiar sub nasul guvernatorului, ah…), ei bine, Împăratul mi-a mărturisit atunci cât de mult se gândeşte la ţara dumneavoastră. N-o să vă mint! N-o să vă spun că ia în considerare interesele voastre sau că e mânat de dragoste pentru Valahia, dar, încă din 1812, de când a intrat în Rusia, simţea că aici se află *un clou* de care atârnă soarta Franţei. Ei, iată că *le clou* a ajuns să fie chiar şi mai mărunt în aceste clipe, şi că el poartă numele de Anton Locureanu. Ajutaţi-ne, domnule Colţescu! – baronul de Segonzac se apropie de bătrân. Convingeţi-l pe domnul Locureanu să-şi ducă misiunea la bun sfârşit. Nici nu ştiţi de câtă vreme îl cunoaştem pe ginerele dumneavoastră! Nici nu ştiţi cât de mult ne dorim ca el să fie cel care duce

la bun sfârşit planul nostru, al tuturor…

— Ei, dar de câtă vreme îl ştiţi, domniile-voastre, pe gineri-miu? – râse Colţescu, răsuflând uşurat.

— De prea multă vreme, domnule, recunoscu de Segonzac cu glas scăzut, aproape şoptit. De mult prea multă vreme.

Ciudat – în clipa aceea, Colţescu păru să audă glasul indianului care-l însoţea pe de Segonzac, ca şi cum acesta i-ar fi vorbit şi el, numai că o făcea într-o limbă nemaiauzită dar, cu toate astea, cunoscută: într-adevăr, îl ştim pe Locureanu de prea multă vreme. Uimit, boierul se uită prin încăperea largă după indian, dar nu-l zări nicăieri.

Iar de Segonzac:

— Ne ajutaţi?

— O să încerc, răspunse bătrânul, încă mirat de cuvintele acelea fără noimă care-i tot spuneau: *îl ştim prea bine pe Anton, de prea multă vreme îl ştim*!

— Am încredere în dumneavoastră, zise de Segonzac.

— Mai bine aţi fi fost dumneavoastră consul la Bucureşti, simţi Colţescu nevoia să răsplătească tonul rugător al baronului.

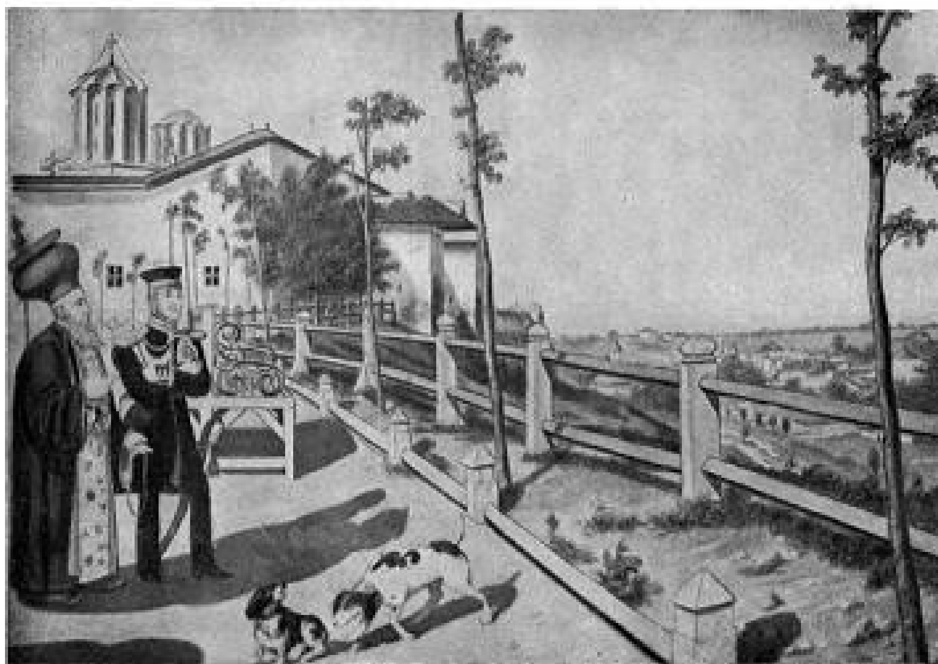
Pregătindu-se să iasă, se uită iar pe fereastră – na, poftim! Ţăranul ăla în straie olteneşti tot prin faţa bisericii Bulgăreşti se învârtea. Colţescu dădu să se apropie de fereastră, dar indianul care îl însoţea pe baron făcu atunci încă un lucru care îl cutremură pe bătrân: deşi tot nu-l vedea, boierul îl simţi cum clatină alene din cap.

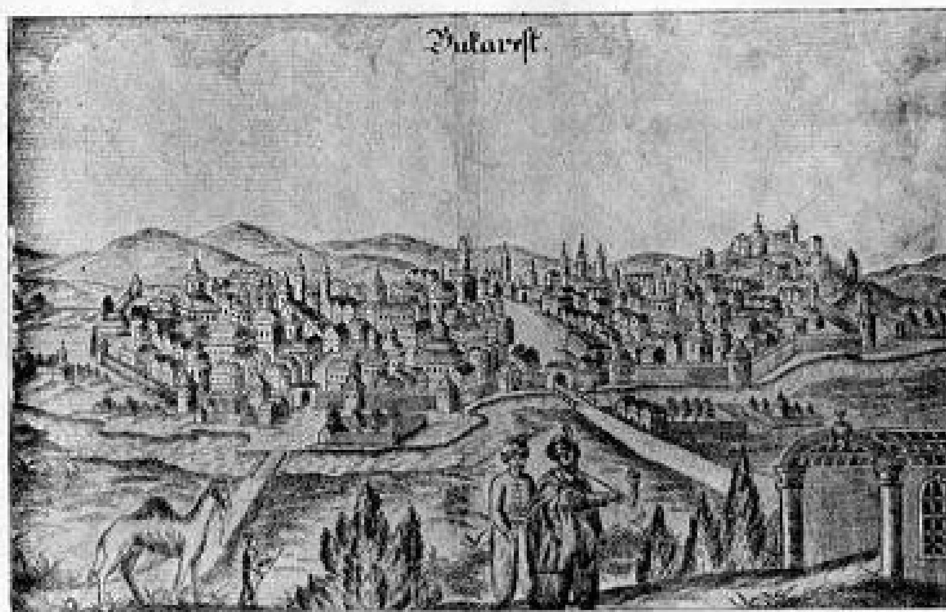
— Eh, cum naiba… – se răsuci Colţescu deodată, dând în sfârşit ochi cu indianul care, aşteptând potolit în penumbra holului, continua să clatine din cap, privindu-l zâmbitor.

De Segonzac deveni mai agitat. Se ridică, schimbă câteva vorbe în şoaptă cu indianul, după care îi strecură

lui Colţescu:

— Se pare că oamenii lui aga Nicolae sunt pe urmele domniei-voastre, aşa că vom ieşi prin spate. Prin târgul Cucului, după cum am aflat că-i spuneţi, încheie el, zâmbind subtil.

— Eh, cum naiba... – se răsuci Colţescu deodată, dând în sfârşit ochi cu indianul care, aşteptând potolit în penumbra holului, continua să clatine din cap, privindu-l zâmbitor.

De Segonzac deveni mai agitat. Se ridică, schimbă câteva vorbe în şoaptă cu indianul, după care îi strecură lui Colţescu:

— Se pare că oamenii lui aga Nicolae sunt pe urmele domniei-voastre, aşa că vom ieşi prin spate. Prin târgul Cucului, după cum am aflat că-i spuneţi, încheie el, zâmbind subtil.

Consulul privi pe uliţă, după care pufni către baron:

— Oamenii noştri ar putea să încheie tărăşenia asta cât ai bate din palme, *monsieur le baron*. Chiar şi Prăsăd, cu o săgeată bine ţintită, ar putea să-i închidă ochii acelui *pauvre bougre* din uliţă... Poate că ar fi momentul să-i demonstrăm domnului Colţescu cât de uşor e să...

— *Tsk, tsk*! – se opuse de Segonzac. Lăsaţi-mă să vă conduc, stimate domn, se întoarse el spre bătrânul boier.

Încruntându-se, Colţescu îl privi lung pe consul, dar nu grăi nimic. Când să iasă, îşi luă inima în dinţi şi-l întrebă pe baron:

— Ce-aţi vrut să spuneţi când mi-aţi zis că-l ştiţi pe Anton de mult prea multă vreme?

Indianul se încordă brusc, privind fix la Colţescu. De afară se auzi nechezatul unui cal, urmat de strigătele repezite ale unor oameni. Cineva înjură cu foc.

Segonzac avu un moment de ezitare, după care răspunse:

— Ajutaţi-ne şi veţi afla totul la momentul potrivit.

— N-am înţeles eu prea bine cum vine asta, dar fie… Oh, exclamă în clipa aceea bătrânul, încremenind, ce fel de tablou este acesta?

Holbase ochii şi înţepenise în hol, uitându-se la un tablou nemaivăzut, pe care nu-l băgase de seamă când venise. De fapt, era un tablou alcătuit din mai multe tablouri mărunţele, care se înşiruiau de parcă ar fi spus o poveste.

Colţescu se apropie de tablou şi-şi puse monoclul. Îşi înăbuşi o exclamaţie, văzând nişte oameni ciudaţi, nişte uriaşi parcă, încinşi doar cu un fel de cârpe groase, înnădite cu schepsis, nişte uriaşi care păreau să se pregătească de o luptă, ceva. Apoi, unul dintre acei uriaşi ieşea pe o ulicioară îngustă, într-un fel de târg de ţară şi intra într-o casă care semăna foarte mult cu o tavernă, numai că lumea toată stătea pe jos, în genunchi, unii mâncând, alţii bând din ceşcuţe, alţii râzând şi tot aşa. Acolo, uriaşul acela era aşteptat de un om slab, aşezat şi el, care sorbea dintr-o cupă măruntă, albă, ca de cafea. Ochii umezi şi obrajii roşii ai slăbănogului îi arătară boierului că nu cu cafea se trata acel om, ci cu un fel de

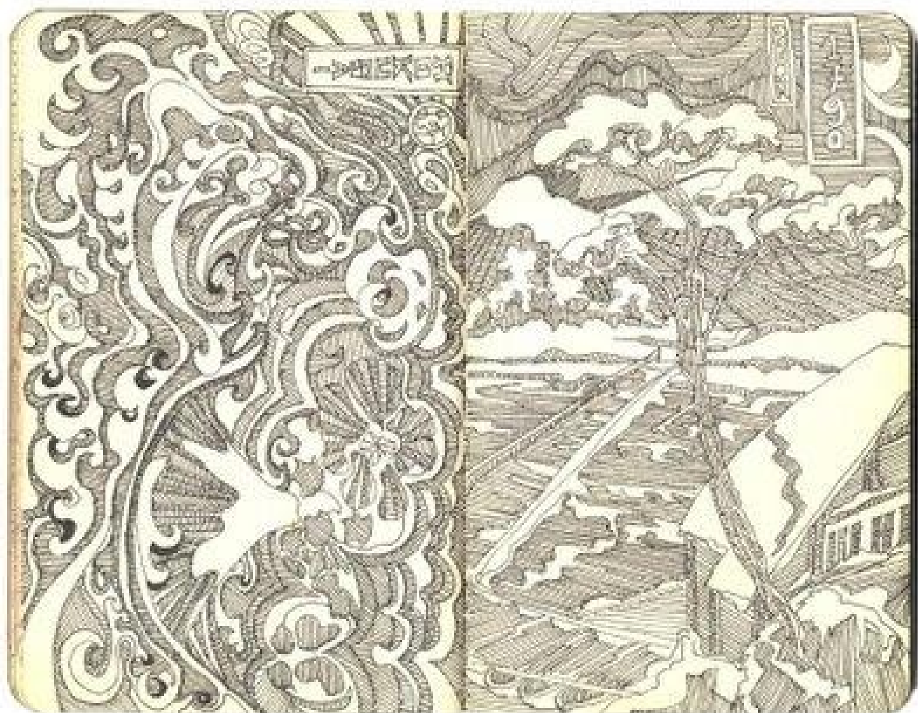
vutca de-a lor, de-a acelor oameni care semănau cu nişte tătari, numai că erau mai prelungi la faţă.

În ultimele două schiţe ce alcătuiau tabloul cel mare, uriaşul împreună cu slăbănogul desfăceau un fel de rulou, lung, foarte lung, pictat şi el, în care Colţescu ghici chiar tabloul la care se uita: începea cu imaginea uriaşilor care se pregăteau de luptă, continua cu uriaşul care ieşea pe uliţă şi tot aşa, până ce se ajungea din nou în tavernă. Jos de tot, atât pe tabloul din cameră, cât şi pe ruloul pictat în tablou, era un însemn ciudat, ca un fel de pecete – numai că era o pecete mult prea simplă.

Semăna cu o cruce cu braţele frânte. Sau, mai puteai să spui că semăna cu o morişcă de copil care n-avea decât patru braţe.

— Ce-i asta?

— E o stampă – mă rog, un tablou de Hokusai. Face parte dintr-o carte de tablouri denumite manga şi poartă numele de *Gurando tegami furukusa yo Fuji San*, adică, Marea scrisoare veche de pe muntele Fuji San. Vă place?

— Îmi place nespus, zise Colţescu, sorbind din ochi plutitoarele trăsături de penel. N-am mai văzut asemenea lucrătură. E făcut din numai câteva linii dar... parcă ar aduna până şi mirosurile într-însul... E pictat în ţara chinezească?

— Oh, nu! E dintr-o ţară şi mai îndepărtată: un imperiu care poartă numele de Nipponia şi care se află pe nişte ostroave dincolo de Marea Galbenă.

Colţescu se apropie şi mai mult de tablou, privind la ultima schiţă, cea în care se vedea şirul de tablouaşe care reproduceau tabloul cel mare. În ultimul tablouaş din acela recunoscu, pentru a treia oară, începutul tabloului mare de pe perete.

— Ciudat! Ce-o fi vrut să ne spună... cum i-aţi spus pictorului?

— Hokusai. Katsushika Hokusai.

— N-am să-i ţin minte numele până acasă… Ce-o fi vrut să ne spună cu povestea asta?

— N-aş vrea să râdeţi de mine, domnule Colţescu, dar Hokusai spune chiar povestea mea, deşi, v-o jur, nu m-a cunoscut niciodată. Caută, şi el, ceea ce caut eu.

Bătrânul se îndreptă din şale. Se uită la baron, la consul, la indian, apoi din nou la baron. Niciunul nu zâmbea. Din contră, îl priveau foarte serios, de parcă l-ar fi iscodit. În clipa aceea, gândurile i se învălmăşiră în minte într-un fel atât de necontrolat încât Colţescu nu spuse decât:

— Am să mă străduiesc să-l conving pe Anton să ducă treaba la bun sfârşit, domniile-voastre!

După care ieşi.

* * *

Dacă pe deasupra Bucureştilor ar fi plutit atunci un ochi uriaş… Dacă acel ochi uriaş ar fi fost atoatevăzător… Dacă toate personajele ale căror destine (detestabil cuvânt!) se pregăteau să se întrepătrundă ar fi lăsat o dâră luminoasă în urma lor, o dâră din ce în ce mai puternică, pe măsură ce clipa interacţiei lor catastrofice se apropia…

Dacă ochiul pantocrator ar fi fotografiat succesiv toate acele trasee care încă se evitau, care încă se suprapuneau prea rar, care încă păreau haotice, neînrudite, inclasificabile şi gata să se disipeze la loc pe uliţe, în case, palate, crânguri, grădini, drumuri ce părăseau oraşul, alcovuri şi alte meleaguri…

Oh, ştiţi bine că nici chiar acel ochi uriaş şi atoatevăzător n-ar fi fost în stare să prezică unde şi când va avea loc catastrofa. Putea doar să creadă în ea.

Întâmplările, cum altfel, nu făceau altceva decât să pândească. Aşteptaseră în războaie, violuri, naşteri, prietenii şi căsătorii, fuseseră anticipate de alergătura

turmelor din stepe, de zborul vulturilor peste munţi, de foşnetul peştilor fulgerând prin ape, de zborul diafan al libelulelor, de erupţii indoneziene, cutremure greceşti, furtuni atlantice şi călduri sahariene – zăcuseră în stadiu larvar în genoame, molecule şi atomi siderali, răspândite până la stingere, latente în nimic.

Şi nu, nu aveau scop.

* * *

— De ce-a trebuit să sugeraţi că puteam să-l omorâm pe omul Agiei, domnule Ledoux?

— Sincer, îmi pare rău că nu mi-aţi permis să dau poruncile necesare. Consulul scoase o ţigară de foi din tabachera-i argintie şi-l îmbie pe baron. Acesta clătină din cap. Apoi: Omul Agiei l-a văzut pe boier intrând la noi, *mon chèr* de Segonzac, aşa că, în curând, Nicolae Iepurescu o să afle că domnul Colţescu s-a întâlnit cu noi *şi* în seara asta... Încă am putea să rezolvăm tărăşenia, zise Ledoux aruncând o privire pe fereastră. Aşa-zisul ţăran încă ne pândeşte, iar calicii plătiţi de mine n-aşteaptă decât o vorbă ca să-i facă de petrecanie. Unul dintre ei cerşeşte chiar în spatele omului lui Iepurescu. Cu un hanger bine înfipt...

— La ce bun? Agia ştie oricum că ne vedem cu Colţescu.

— Hm, ca să fiu cinstit, aş face-o mai mult pentru boier Colţescu, să-i fie de învăţătură. Odată şi odată, vor trebui să înveţe şi valahii aceştia că treburile publice au soluţiile lor, altele decât cele omeneşti. Lecţia asta e cea care le lipseşte, fir-ar să fie! Din cauza asta sunt mult prea anarhici, ţin cont mai ales de umoarea lor şi se răzgândesc cu uşurinţă – dacă vor rămâne aşa, o să ne fie greu să-i controlăm. Nimic mai bun decât o pedeapsă exemplară pentru a le explica ce înseamnă o afacere de stat.

— Oh, pentru Dumnezeu, domnule Ledoux, nu vă mai

purtaţi ca şi cum Napoleon încă ar stăpâni trei sferturi din Europa! Vremurile acelea s-au dus. Acum e nevoie de… hm, mai multă delicateţe. Amintiţi-vă de Fouché, cât de priceput era să gireze o situaţie complexă…

— Nu l-am înghiţit nicicând pe Fouché. El *chiar* nu avea caracter.

— Nu v-am cerut să-l iubiţi, ci doar să luaţi aminte la faptele lui. Oricum, o să trebuiască să găsim un plan de rezervă. Nebunul acesta de Anton este absolut incontrolabil – am impresia că s-a îndrăgostit ca un prost de actriţa aceea, Ilona Steclaci…

— Mda. Jivina…

— Jivina, absolut corect… Ah, şi *à-propos* de domnia-sa, Anton Locureanu, zis Canta, am putea să mergem la băi, să-l vedem pe acel… *băieş* spuneai că se numeşte?

— Băieş, băieş, confirmă Ledoux.

— Păi, hai să-l vedem şi noi, mai ales că n-am mai făcut o baie cumsecade de la Constantinopol. Să fi văzut în Cihangir, aproape de Bosfor, ce băi magnifice…

Urcară toţi trei în trăsură şi ieşiră în uliţa Colţei, trecând agale pe lângă omul agiei care căscă ochii, neînţelegând ce se petrecuse cu bătrânul Colţescu. Coborâră spre piaţa Zarafilor, dădură o tură prin Piaţa Mare, apoi se întoarseră la han la Bazaca, se deteră pe jos şi se uitară la nişte mătăsuri aduse tocmai atunci de la Alep.

Omul Agiei, cum altfel, se vârâse în mulţime, nescăpându-i din ochi. În urma sa, şchiopăta calicul care cerşise pe treptele bisericii Bulgăreşti.

— Uite-te la ei, remarcă de Segonzac, dus pe gânduri. Aici, pe stradă, sunt la fel ca la Paris. Ciudat lucru: pe unde am fost, am văzut că pe stradă, oamenii sunt cam la fel. Şi la Chandernagor, şi la Londra, şi la Constantinopol, ba chiar şi la Nagasaki.

Coborî din trăsură şi se apucă să se tocmească cu un grec pentru nişte pânză de in

— Pe stradă sunt prea puţini, zise Ledoux deodată.

— Poftim?!

— Sunt prea puţini ca să-şi dea pe faţă arama lor de popor.

Baronul căscă ochii şi-l lăsă pe grec în plata Domnului.

— Credeţi că e doar o problemă de număr? Niciodată n-am ştiut de unde anume un popor devine el însuşi.

— Aşa mi se pare, că ar fi doar o problemă de număr, răspunse Ledoux. Uite, valahii ăştia, de pildă. Îi vezi şi-aci, pe stradă, şi-i vezi şi la recepţii, seara, în cutare, sau cutare palat. Se mişcă la fel ca la noi sau ca la Sankt Petersburg, după cum aţi spus. Dar, spre deosebire de noi sau de ruşi, n-ai să-i vezi nicicând să ducă la bun sfârşit o conjuraţie, de pildă. Niciodată n-au făcut-o.

Baronul pufni în râs:

— Tu ai ce ai cu Anton Canta…

— Nu, nu, nu… Aşa sunt ei! În primul rând, că nu prea fac planuri, şi nu mă refer doar la conjuraţii: nu fac planuri defel, sau dacă le fac, nu stăruie să le vadă împlinite! Nu-i interesează ce-o să fie peste doi ani, cum nu-i interesează nici consecinţele faptelor lor de zi cu zi. Dacă sar cumva peste cal, nu-i interesează decât să scape de eventualele ponoase, şi fac asta minţind, plecând capul, sau fugind – n-ai să-i vezi niciodată înfruntând restul lumii pentru o dorinţă de-a lor, n-ai să-i vezi nicicând asumându-şi responsabilităţi, n-ai să-i vezi sub nicio formă sacrificându-se pentru o idee. Cât despre jertfa vieţii – nu sunt în stare s-o priceapă, indiferent de ce se pune în joc, de parcă ar fi pătrunşi de o molimă a thanatofobiei care le surpă sentimentul onoarei… Sunt ca nişte sălbatici – instinctele le sunt mai puternice, mereu – şi nici n-au avut,

în timp, nici uzul lucrului în comun şi nici reprezentarea lor ca popor. Îşi spun valahi, dar valahii sunt doar o adunătură amorfă de indivizi care trăiesc de azi pe mâine, împărtăşind, mai mult decât întâmplător, aceeaşi limbă. Aleg, totdeauna, calea cea mai simplă: du-te la ei, în Bărăganuri, şi-ai să vezi în loc de ţărani zdraveni, nişte aschimodii de om, ştirbi şi cocoşaţi, iar în loc de gospodării, bordeie strâmbe cu acoperişuri coşcovite… Sunt singurul popor care în loc să construiască în sus, construieşte în jos, *mon chèr baron*! Boierii lor îi împilează, iar ei nu se răscoală. Legile lor sunt încălcate de juzi, în primul rând. N-au îndrăznit să-şi judece de unii singuri niciun domnitor – în schimb, pe mulţi dintre ei i-au vândut turcilor. Se laudă că n-au fost niciodată paşalâc, dar nu-i afectează că, pentru a obţine acest rezultat, şi-au trimis femeile şi copiii la Poartă… N-au drumuri, au poteci, iar dacă vor face drumuri totuşi, imediat se vor găsi unii care să facă poteci pe lângă, chit că vor merge prin noroi. N-au avut războaie de asediu pentru că nu şi-au înconjurat oraşele cu ziduri. Îşi dau cuvântul uşor, iar după aia…

— *Assez, mon chèr, assez*! – îl opri de Segonzac. Se uită lumea la noi…

— Oh, scuzaţi-mă… M-a cam luat valul.

— Mda… Aş putea să vă întreb ceva, domnule Ledoux? – consulul făcu semn că da – Dacă oamenii aceştia nu vă plac, de ce aţi făcut eforturi aşa de mari ca să le învăţaţi limba?

— N-am spus că nu-mi plac, pentru că, din alt punct de vedere, dacă n-ar fura şi n-ar minţi când îi prinzi cu ocaua mică, după cum spun ei, ai putea să te crezi în Arcadia.

— Ah, tare bine ar fi ca Valahia să fie Nigritia lui Rousseau, zâmbi de Segonzac. Atunci, chiar că ar merita să înfiinţăm o colonie aici… Din păcate, n-am avea cum să

ridicăm spânzurători la graniţe, căci noi am fi primii europeni care le-am împodobi. Mai mergem la băieşul acela?

Urcară din nou în caleaşcă şi o luară pe Jigniţa, pe malul gârlii, după care traseră în Casa Beilicului, la băile turceşti. Acolo, printre trăsuri, ce să vezi: caleaşca lui Sivorski, consulul tuturor Rusiilor.

— Ce dracu', înjură Ledoux pe româneşte. Ce caută Sivorski aici? Toată lumea ştie că el se duce la baie în mahalaua Armenească.

De îndată ce intrară, unul dintre băieşi, un turc scurt şi vânjos, îi întâmpină făcând o mie de temenele.

— Bun venit, bun venit! Domnii vream la baie? Un cafă, un şerbet, un narghile?

Le luară, ce să facă. Apoi întrebară de Coaie, băieşul cel tânăr.

— Aha, ghiaurul, făcu turcul. Mult lume căutat la Coaie azi. Nu poate acum. La el om mare din Rusia – paşa Sivorski. Dar am alţi băieşi pricepuţi. Venit din Edirne luna trecută! Ştiu masaj minunat!

Se hotărâră să-l aştepte pe Coaie, totuşi. Auziseră numai lucruri bune despre el.

— Coaie, *ça veut dire couilles*, îi explică Ledoux baronului.

— Ah…

Iar turcul:

— Ştim: Coaie e *arkadaş* numai cu oameni mari, mari, se amuză el.

— Cu mai cine, adică? – se interesă Ledoux.

— A fost azi la Coaie şi militar înalt, mare paşa blond, din Engliterra. Şi boieri din Armenia bogaţi. Şi conul Anton mereu venit la Coaie. Coaie bun băieş, ştim, încheie turcul şi-i lăsă în pace.

Abia după ce terminară narghilelele apăru şi Sivorski

din baie, roşu la faţă şi transpirat tot, înfofolit într-un prosop alb de bumbac fin, răspândind aburi pufoşi precum un gheizer ambulant.

— *Oh, quelle surprinse*, începu el când dădu ochi cu franţujii. *Vous avez entendu, vous aussi, de ce Coaie*? *Admirable garçon*! E teribil! Masează mai bine decât orice turc!

— La drept vorbind, explică Ledoux, baronul de Segonzac este cel care a aflat de acest băieş de la ataşatul englez, sir Cunningham.

— Sir Cunningham?! – se miră rusul. Dar, până acum, se spăla la Nazaretoglu, în Armenească.

— Habar n-am unde se spăla, zise de Segonzac, căci abia ce-am picat în acest oraş. Ştiu doar că azi dimineaţă, când am luat ceaiul la sir Cunningham, un Lapsang admirabil, trebuie să recunosc, domnia-sa mi l-a recomandat pe Coaie.

Rusul căscă ochii, dar nu mai comentă. Schimbă vorba cu iuţeală şi începu să se plângă de căldurile din Bucureşti.

— E prea cald ca să-mi ţin tabietul. După o baie ca asta, ce poate fi mai plăcut decât o plimbare în ger, gol-goluţ? Oh, dar vă reţin…

Îşi luară la revedere, iar turcul parcă atât aştepta:

— Coaie! Coaie! Trei bărbaţi buni caută la tine!

Coaie era un tânăr de vreo 20 de ani, înalt şi slab, cu o privire mai degrabă rătăcită. Sau mirată. Sau amândouă. O luă înainte spre baie, în timp ce turcul se tot ţinea după ei.

— Mai punem un cafă? Un narghile? Sau… ceva altfel?

Nu, nu doreau decât o baie straşnică şi un masaj pe măsură. Se dezbrăcară şi, pentru început, intrară la aburi în timp ce bietul Coaie, năuc de atâta fierbinţeală,

pregătea blănile netede de lemn şi pietrele cu care avea să-i frece. Se apucă să facă apoi clăbucul, se interesă ce fel de bureţi doreau, scoase bureţii, nah, îşi vedea de ale lui.

Apoi, intrară în apa fierbinte. Discutară de una, de alta, în timp ce Coaie stropea cu parfumuri amărui prin încăpere. Turcul îşi mai făcu apariţia o dată, interesându-se dacă nu duceau lipsă de ceva sau dacă n-aveau chef, cumva, să vadă sau să facă ceva mai deosebit.

— Avem şi pentru bărbaţi obosit! Putem doar să vedem lucruri *güzel*… Tragem din narghile şi ne uitam la lucruri frumos dacă vream…

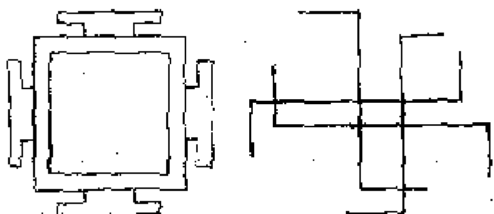
Nu. Nu pofteau decât să facă masaj.

Se întinseră pe blănile de lemn, iar Coaie se apucă să-i frece pe spinare cu clăbuc. Când se apucă să-l clăbucească şi pe Prăsăd, dădu o exclamaţie ascuţită, femeiască.

— Ce s-a întâmplat? – întrebă Ledoux.

Coaie încremenise, privind la spinarea indianului. Dădu clăbucul la o parte, după care se aplecă asupra lui Prăsăd, chiorându-se la spinarea lui cu ochii holbaţi.

— Ai mai văzut semnul ăsta, nu-i aşa? – întrebă Ledoux.

— Mi s-a făcut prea cald, domniile-voastre. O să-i zic lui Erhan să trimită pe altcineva, nu vă supăraţi.

Dădu s-o şteargă, dar Prăsăd îl apucă de cot cu o mână de fier, suflându-i ceva în limba lui. Coaie nu pricepu nimic, dar încremeni.

— Domniile-voastre! Vă rog! De dimineaţă stau în aburu' ăsta… O să ies numa' puţin, iar Erhan o să trimită pe al cineva în locul meu.

— Spune, Coaie, îl îndemnă consulul, cu un glas mătăsos. Ai mai văzut semnul acesta, nu-i aşa?

Coaie înghiţi în sec şi, hoţeşte, dădu să se smulgă din încleştare, dar indianul se ridică şi-l apucă de amândouă braţele, ţintuindu-l.

— Ce se întâmplă?! Domniile-voastre… Io nu-s aşa… Erhan are şi oameni d ăştia dacă vreţi… Şi femei tari… Ziceţi ce vreţi, domniile-voastre, că-i spui io!

— Ia zi, mai bine, de ce te-ai speriat, Coaie? Ce-ai văzut?

Băieşul se mai prosti o vreme, dar până la urmă

recunoscu: da, mai văzuse semnul acela de pe spinarea lui Prăsăd.

— Îl tot văd… De ani de zile… În fiecare sâmbătă.

— La conul Anton Locureanu, cumva?

Coaie făcu semn că da. Cică Anton nu lipsea nicio sâmbătă de la baie, nici chiar dacă era beat tun.

— Şi nu l-ai întrebat niciodată ce înseamnă?

— Ba da. Da' mi-a spus că nu ştie nici domnia-sa. Cică ta-su i-a făcut aşa… Canta ăla, care a fost p-aci demult. Omul ăsta, îl arătă el pe Prăsăd, de unde vine, că nu-i nici de-al nostru, nici grec, nici turc, nici ce s-a mai perindat pe la noi prin târg…

— Vine din Industan. De la Chandernagor.

— Sfinte Sisoe… Şi unde vine asta? – căscă Coaie ochii. E mai departe decât Ţarigradul?

— De la Ţarigrad mai ai de mers luni de zile până la Chandernagor. Prin munţi, deşerturi şi codri mai deşi decât poţi să-ţi imaginezi.

— Codri deşi, Doamne Dumnezeule… Off, da' ce naiba se petrece? Toată lumea întreabă de la o vreme de conu' Anton. Toată lumea… Şi acum…

— Cine a mai întrebat de el?

— Păi, şi domnia-sa, polcovnicul Sivorski, înainte să veniţi dumneavoastră. Iar înaintea lui, a fost omul acela mare şi înalt din Engliterra, Canea, sau cum l-o chema. I-am zis şi lui că sâmbăta e ziua când vine conu' Anton aci.

— Şi, în afară de ziua lui de baie, ce-au mai vrut să afle?

— Io n-am făcut nimic, domniile-voastre, să-mi sară ochii! – Coaie dădu să se smulgă din nou din încleştare, dar Prăsăd îl potoli cât ai zice peşte. Zise: Au vrut să ştie ce fel de om, cu cine e prieten, ce face, dacă mai ştie ceva de ta-su…

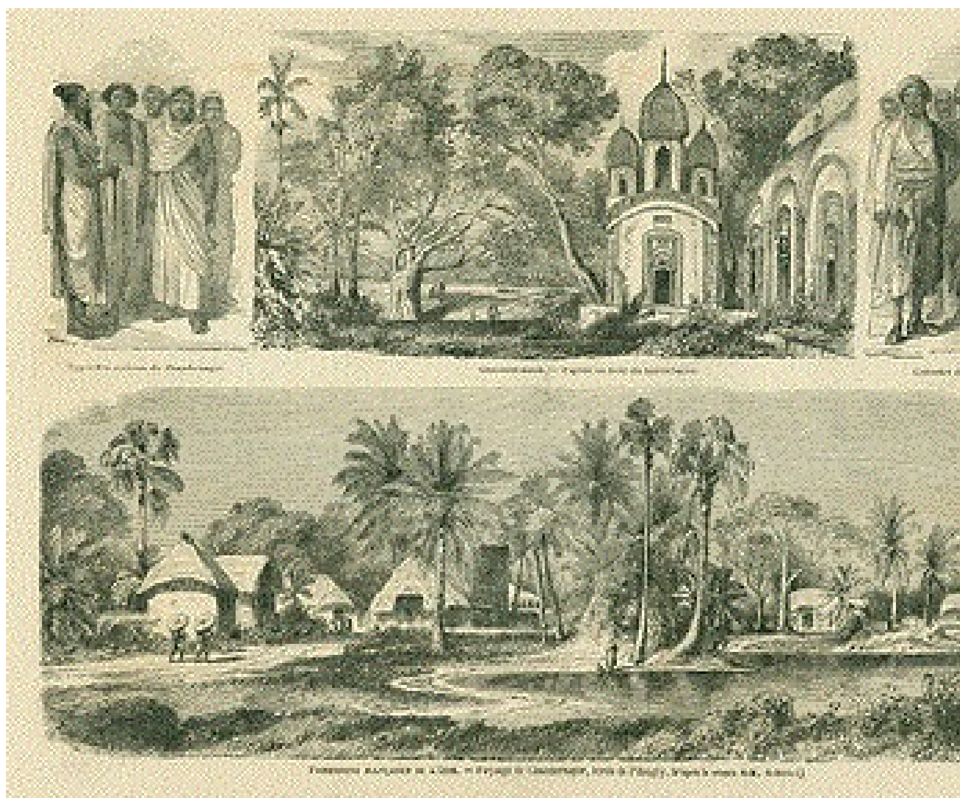
— Şi mai ştie ceva de ta-su?

— El zice că nu. Da’ ce-a făcut conu’ Anton de-l căutaţi toţi?

— S-ar putea ca nici el să nu ştie ce-a făcut. Dar, ia spune, Coaie! Semnul ăsta l-ai mai văzut şi-n altă parte? Te-a mai întrebat cineva de el?

— De întrebat m-a mai întrebat doar Canea, blondu’ cel mare, da’ de văzut, l-am mai văzut. Acu’ trei zile, când a venit conu’ Anton aici. Atunci, Erhan a intrat peste noi – e preten bun cu conu’ Anton – şi i-a dat un plic. L-am văzut io pe conu’ Anton că s-a cam albit la faţă când a văzut plicul, da’ de deschis, tot l-a deschis. L-au apucat toţi dracii şi a dat cu scrisoarea de pământ, care scrisoare, chit că nu ştiu a citi, nu semăna cu scrisorile de care mai auzisem io. Era de lemn, domniile-voastre, de lemn! Eh, şi acolo, pe scrisoarea aia, că io am ridicat-o de jos să i-o dau înapoi lu’ conu’ Anton, am văzut semnu’ ăsta, că m-am şi mirat ce căuta semnu’ de pe spinarea lui pe o scrisoare, să ştiţi. Iar acu’ văz că şi domniile-voastre aveţi treabă tot cu semnu’ ăsta… Domnia-sa cum s-a ales cu semnu’ ăsta? – întrebă Coaie, arătându-l cu bărbia pe Prăsăd.

— Chiar vrei să ştii? – Coaie făcu semn că da – I l-a făcut tatăl lui, când avea doar trei săptămâni, la el acasă, în Chandernagor.

— Maică Precistă… la trei săptămâni… Păi, aşa spune şi conu' Anton, că tot la trei săptămâni l-a însemnat şi ta-su pe el. Da'… conu' Anton şi cu omu' ăsta… sunt rude, cumva?

— Nicidecum. Nici măcar n-au auzit unul de celălalt.

— Atunci, de ce… de ce-or fi având acelaşi semn?

— Asta nu mai trebuie să ştii tu, Coaie. Ia zi: ştii cine i-a adus scrisoarea lui Anton?

— Ştiu, ştiu, să moară mama, că mi-a zis Erhan după aia. Cică a adus-o un calic, unul din mahalaua Orbeţilor, de pe lângă puţul de pe Cuţitul de Argint. Anton l-a aflat şi el şi-a plecat după iel, da' ştiţi cum e cu calicii ăştia: acu' sunt, acu' nu mai sunt.

— Cine era calicul ăla?

— Unu’ de-i zice lumea Filotim. Cică a sărăcit din cauză că şi-a dat toată averea la săraci. Era negustor de ceară. Da’ cum, Maică Precistă, cum de are Anton acelaşi semn cu omu’ ăsta şi de unde ştie Canea, blondu, de el?

Prăsăd îl cuprinse cu braţele atunci şi se apucă să-l strângă mai tare.

— Dacă eu nu ştiu lucrul ăsta, de ce-ar trebui să-l afle un amărât ca tine? – întrebă Ledoux. Ia spune-mi! Trebuie să afle asemenea lucru un amărât ca tine?

Coaie îşi înghiţi scuipatul.

— Păi, nu, conaşilor… La ce-mi trebuie mie să ştiu aşa ceva? Vă văd oameni mari pe toţi… Ce trebuinţă să am eu de…

Prăsăd îl strânse cu şi mai multă putere. Oasele băieşului pârâiră, chit că nu era vreun scofâlcit.

— Domniile-voastre… domniile-voastre…

Indianul îl lipi atunci de perete şi-l izbi cu degetul gros între ochi, scurt, iar Coaie se răscrăcără brusc. Vedea şi auzea, dar nu se putea mişca neam.

— Ia spune, ţi-e teamă, măi Coaie?

Băieşul nu putu nici măcar să răspundă, deşi se forţă din răsputeri să spună ceva.

— Prăsăd, porunci atunci de Segonzac, iar indianul îl apăsă cu palma pe băieş cam prin dreptul inimii – se auzi un trosnet uscat, iar Coaie putu din nou să se mişte. Uite, făcu baronul, şi scoase dintr-o tăşcuţă o monedă din aur. Spune-i, *mon chèr* Ledoux, că banul ăsta este al lui. Şi mai spune-i că putem să fim şi mai înţelegători de atât, dar numai cu prietenii noştri.

Consulul îi spuse toate astea lui Coaie, după care adăugă:

— Uite ce-am vrea noi acum de la tine, măi Coaie. Roagă pe careva să iasă niţel până afară şi să se uite pe

uliţă după un calic şchiop de piciorul stâng – îl cheamă Radu. Să-l aducă aici, că am să-i spun ceva.

Băieşul dădu din cap şi scoase capul pe uşă. Chemă pe cineva, îi transmise ce-i spusese Ledoux, după care se puseră pe aşteptat. După câteva clipe, apăru însuşi Erhan, aducându-l pe calicul ce-i urmase pe franţuji încă de la biserica Bulgărească.

— Vrem să rămânem singuri, Erhan, spuse Ledoux, iar turcul se făcu nevăzut de îndată. Uite, mă Radule, începu consulul, Coaie ăsta ne-a povestit de un calic din mahalaua Orbeţilor. Unul, Filotim. Ştii să dai de el?

— Ştiu, măria-ta.

— E om de înţeles?

— Orice calic e om de înţeles, măria-ta, dacă ştii să-l iei. Ce-i drept, Filotim ăsta e mai al dracu', că e tovarăş cu Rupe-Pisici, starostele calicilor de peste gârlă.

— Aşa… Pricep. O să avem şi noi nevoie de Filotim ăsta, cât de curând. Pe de altă parte, Radule, am vrea să fim siguri că acest băieş, care e un băiat de zahăr, nu vorbeşte cu prea multă lume despre ce-am vorbit noi cu el în seara asta. Fireşte, tu n-o să ai cum să stai clipă de clipă lângă el, ca să ne spui ce şi cum, dar ai putea să faci în aşa fel încât să ne spui cine se îmbăiază la el, în fiecare zi…

— Se face, măria-ta. Zău că se face! Avem noi nişte ăia mici care numa' de d-astea se ţin… Îţi zice Coaie, aşa e? – se apropie calicul de băieş.

— Aşa… aşa e, făcu băieşul.

— Nici n-o să-i vezi p-ăia mici, da' să nu uiţi nicicând că-s cu ochii pe tine, măi Coaie, că te văd băiat tânăr! Ai acasă femeie, nu?

Băieşul făcu semn că da. Iar calicul:

— Asta e bine de ştiut. Bine-ar fi s-o ţie Dumnezeu sănătoasă şi numai a ta, ani de zile de-aci înainte… Mai e nevoie de mine, măria-ta?

— Nu, Radule. Aşteaptă-ne afară, c-om merge după aia să-l căutăm şi pe Filotim.

— Bine, măria-ta, făcu Radu. Se mai uită odată la Coaie şi-i zise: Până mâine aflu io şi ce hram poartă muierea ta. O fi d-aia de le place turcilor? Sau ruşilor? Sau femeilor? Sau câinilor, măi, târtane…

După care, ieşi, şchiopătând.

— Eh, nu-l lua în seamă pe Radu, încercă Ledoux să îndulcească ultimele spuse ale calicului. Îi place să exagereze.

Coaie nu ştia ce înseamnă cuvântul *exagereze*, dar parcă îi plăcu de domnul Ledoux în clipa aia. Aşa că, fără o vorbă, încinse focul. Apoi, cei trei se întinseră pe blănile de lemn, iar Coaie se apucă să-i clăbucească din nou.

Blestemaţii… blestemaţii, îşi spunea boier Colţescu, repezindu-se spre careta trasă pe uliţa din spatele casei franţuzului. Iar prăpăditul ăla de Anton, of, lua-l-ar dracii şi pe el! Uite cum îmi crapă mie obrazul pentru un nebun, fir-ar să fie!

Mormăind şi suflând ca un gânsac furios, boier Colţescu se urcă în caretă şi-l împunse pe surugiu cu furie.

— Mână acasă, dar iute, mă! Iute! Şi vezi, ia-o roată pe după Lacul Cucului, ai înţeles!

— Da’ de ce-o luăm aşa, boierule?

— D-aia!

Ieşiră prin spate, pe la sărăria veche, trecură val-vârtej prin târgul Cucului, trecură o podină pusă peste Bucureştioara, intrară în mahala la Răzvan, apoi se repeziră în Herasca, printre casele alea mici, cu curţi largi,

pline de sălcii. Mirosea a grătare şi a păstrame ceva de speriat, dar boierul, ca niciodată, nici măcar nu le băgă în seamă. O luară apoi spre podul Radu-Vodă şi, cum se întunecase de-a binelea, masalagii îşi aprinseră grătarele unul celuilalt, din mers.

— Ziseşi ceva, boierule? – întrebă surugiul deodată şi, abia atunci, Colţescu îşi dădu seama că, de supărare, vorbise şi mormăise de unul singur.

— Nu-i treaba ta, mă Gică.

După ce trecură podul, o luară pe Leon Vodă spre Giafer, cu masalagiii în frunte, alergând de mama focului, în timp ce boier Colţescu îndemna la ei ca nebunul:

— Mai iute, mă, mai iute! Ce, n-aţi mâncat azi?

Când s-o ia spre Ţigănia Mitropoliei, însă, boierul strigă la surugiu să oprească.

— Ia stai, mă, niţel… Ia trimite un masalagiu la Zgarbură, să-l cheme p-al bătrân la palatu' lu' Locureanu din Podu' Caliţii… c'acolo o să mergem şi noi!

— Păi, rămânem doar cu un masalagiu, boierule, şi ăştia de la Agie atât aşteaptă ca să ne belească…

— Tu fă cum îţi spun, netrebnicule, că n-am chef de vorbe cu tine!

Surugiul îşi vârî capul între umeri şi o luă uşurel la trap pe Radu Vodă. Trecu boierul pe lângă Sf. Spiridon Nou trântit în caretă, fără să se închine măcar şi, tot drumul până la casa Locurenilor îl făcu fără să vadă nimic şi fără să se gândească, doar mormăind şi suflând ca un drac, printre dinţi.

— Am ajuns, boierule, îl auzi el deodată pe Gică.

Ca prin vis, se coborî din caretă, mai-mai să se împiedice şi dădu buzna în casele Locureanului.

— Spune-i boierului că vreau să-l văd fără zăbavă, strigă Colţescu la unul dintre băieţii de casă şi, fără să aştepte, se duse direct în salonul cel mare de la primul cât, bâjbâind ca un vier bătrân, căci lumânările nu erau aprinse. Apoi, fără să aştepte lumina, se trânti într-un fotel austriac, din cele noi.

— Na, poftim, că nici scaune de-ale noastre nu mai punem în case, pufni boierul. Nici sofale, nici taburete, nimic! Chipie în loc de calpace, redingote în loc de anterie,

aşa ne trebuie! Măgarii naibii!

Locureanu cel bătrân apăru de îndată, urmat de câţiva argaţi care se şi puseră să aprindă lumânările şi să aducă ceva narghilele.

— Ce-i, coane Colţescule?

— Stai să vie şi Zgarbură, că avem de vorbit… Seytan ăsta al tău – unde e?

— Fiu-miu?

— Fie-tu! Gineri-miu! Unde naiba umblă?

În clipa aia, în încăpere apărură şi coana Safta Locureanu împreună cu Smaranda.

— Tati, tati, ce faci? – începu Smaranda, gureşă, gata să-l îmbrăţişeze, dar îngheţă când îi văzu căutătura.

— Ce s-a întâmplat? – întrebă coana Safta.

— Ce să se întâmple, coană? – pufni Colţescul. Se întâmplă că Anton al dumitale face doar ce-i trece lui prin cap, pricepi? Se întâmplă că mă face de râs la blestemaţii de franţuji! Se întâmplă, ridică boier Colţescu glasul din ce în ce, se întâmplă că-mi pare din ce în ce mai rău că…

Îşi înghiţi vorbele în ultima clipă. Avusese chef să spună că-i părea rău că nu-i spusese din timp lui Locureanu că nevastă-sa, Safta, se ţine cu veneticul de Teofil Canta, că poate aşa, nu ar mai fi venit pe lume un blestemat ca Anton Locureanu, Seytan, după cum îi spuneau turcii, Canta, după cum îl ştiau toţi, fiu al Saftei şi al pămpălăului de Vladimir Locureanu, în prezent soţ al amărâtei de Smaranda, fiica Colţescului.

— Da’ ce naiba s-a întâmplat, Doamne iartă-mă, coane Colţescule?

— S-a întâmplat că fiul tău, boierule, umblă ca huhurezii şi nu mai dă p-acas, să-l găsească lumea şi să stea de vorbă cu el, omeneşte…

— Tată, se băgă Smaranda, îl ştim prea bine pe Anton, cu toţii. Nu e cazul să faci o scenă tocmai acum! De

ani de zile e aşa şi ştii că el tot la mine se întoarce, de fiecare dată…

— Asta s-o crezi tu! – se înroşi Colţescul la faţă. Asta s-o crezi tu! Ei bine, află şi tu, Smarando, şi aflaţi şi voi, părinţii lui, că Anton al vostru a făcut-o de oaie acu'!

— Ce-a mai făcut? – se lăsă Safta să cadă în fotoliu.

Între timp, băieţii din casă, care parcă simţiseră că treburile mergeau rău, se grăbeau cu narghilelele, cu lichiorurile, cu zaharicalele şi cu cafelele. De afară, din Podul Caliţii, se auzi o trupă de cheflii urlând ca lupii. Un taraf zicea în urma lor:

A din vale m-a lăsaţi.
A din deal s-a măritatâi.
*A din cap*u' *satului îi*.
Ş-aia s-a dus dracului-măăăâî!

— Anafura şi grijania mă-sii de cântec nenorocit, izbucni atunci Colţescu, că de trei luni încheiate, un' te duci, un te-ntorci, numai asta auzi! Pune câinii pe ei, coane Locurene, că simt că iau foc! Pune pe ei zăvozii cei mari!!!

— Linişteşte-te, coane Colţescule, că oricum trece! Uite, taraful se îndepărtează… O narghilea? O cafea, ceva?

Doamne, cât de fraier poţi să fii, Locurene? – se întrebă Colţescu. Tatăl lui Anton, minte strălucită altminteri, mai ales când era să lege şi să dezlege în tihnă iţele politiceşti, nu era în stare de nimic altceva. La el în casă, la vorbe, era cel mai deştept şi oricine ştia că sfaturile lui erau nepreţuite – dar dacă-l scoteai în târg, sau dacă-l puneai să aibă grijă de sine însuşi, se pierdea cât ai bate din palme, se înroşea, începea să se bâlbâie şi uita ce are de făcut.

Era bun, al naibii, doar când chibzuia pentru alţii, cu un pahar de vin bun dinainte! Dobitocul! Poate că aveau şi franţujii ăia dreptatea lor, fir-ar ai naibii să fie şi ăia!

Cam atunci, apăru şi Zgarbură, căruia Safta îi spuse tot ce era de spus în două-trei vorbe. Zgarbură căscă ochii – i se părea că povestea asta avea se apropie periculos de mult de acele lucruri pe care nu le ştiau decât ei, bărbaţii,

iar acum: nah – femeile aşteptau cu urechile ciulite povestea lui Colţescu.

— Ce s-a întâmplat, coane Colţescule? – îl luă el pe departe, gata să-i închidă gura dacă bătrânul, cine ştie cum, avea de gând să se scape.

— Ce să se întâmple? Anton, ăsta, s-a îndrăgostit buştean!

— Fii serios, tată! – zise Smaranda.

— Ei, şi? – făcu Safta.

— Cu el, te poţi aştepta la orice, constată Locureanu.

— Şi cu ce ne încurcă asta? – întrebă Zgarbură ăl bătrân care, simţind pericolul, dădu să îndrepte discuţia astfel încât să nu afle cucoanele prea mult. Aşa e el. Îmi vine să cred că aşa trebuie să fie un spirit liber…

— Un spirit liber?! – mugi Colţescu. Aşa crezi tu?! Şi te mai întrebi cu ce ne încurcă asta? Ştii că vorbiserăm cu franţujii ăia şi că Anton avea de făcut o treabă şi că…

I-a luat Dumnezeu minţile, înghiţi Zgarbură în sec, e nebun.

— Ce treabă, coane Colţescule? Ce franţuji? – făcu Zgarbură pe prostul, aruncând o privire piezişă spre Locureanu cel bătrân.

— Noi te înţelegem, coane Colţescule, eşti supărat din pricina necazurilor Smarandei… – încercă s-o dreagă Locureanu, dar Safta i-o reteză imediat:

— Cum adică: Anton avea de făcut o treabă, coane Colţescule? Ce? Credeţi că suntem chiar aşa de proaste? Ahaa… Pe Anton îl năimiserăţi să vă scoată castanele cele rele din foc?! Nenorociţilor! Pe fiu-miu voiaţi voi să-l trimiteţi la moarte, berbeci bătrâni? Iar el, prostu, s-a lăsat dus de vorbele voastre?

— Ce treabă? Ce năimire? – se strădui Locureanu s-o dea la întors, dar Safta nu se lăsă:

— Treaba aia cu franţujii, da? Treaba cu franţujii şi

cu Vodă Caragea, nenorociţilor! Simţeam eu ceva… Ah, simţeam eu ceva, dar acum văd prea bine la ce v-a dus capul, împieliţaţilor! Pe fie-miu voiaţi voi să-l puneţi să facă omorul?

— Ce tot vorbeşti, femeie? – se înfurie, absolut neaşteptat, Locureanu. Ce franţuji? Ce Vodă? Ce omor?

— Ce franţuji?! Ce Vodă?! Ce omor?! – îl îngână Safta. Păi, ştie tot târgul, berbecilor! urlă tot târgul că vor unii să-i ia capul lui Vodă Caragea! Că vor să-l puşte, nah!

— Da’ de unde dracu’ ai auzit tu vorba asta?

— De la berbecii ăilalţi, eteriştii, că v-a făcut Dumnezeu împiedicaţi pe toţi, la grămadă! De la Iordache Olimpiu ştiu, care abia ce-a venit în târg c-a şi vorbit în gura mare cu Farmache şi cu Samurcaş, la ăst din urmă în casă, de-au auzit ţiganii toţi!

A HOUSE AT BUCHAREST.

Mai ştiu şi de la nevasta lui Ghika, lăudăroasa aia, care-l şi vede pe bărbat – se pe scaunul ţării, care Ghika şi cu Băleanul, pe de altă parte, vă bagă vouă ardei în fund în timp ce ei stau deoparte şi aşteaptă să vadă ce-o ieşi! Iar voi… pe fiu-miu l-aţi ales ca să vă facă trebile murdare?

— Ai făcut tu asta, tati? – se înfoie şi Smaranda. L-aţi pus voi pe Anton să facă asemenea… asemenea… tâlhărie?

— Păi, cum altfel? – se înfurie Safta şi mai şi. Că ei

stau la taclale, se sumeţesc ca cocoşii şi aşteaptă să le cadă plăcintele din cer!

— Nu-s plăcinte, cucoană! – se aprinse la faţă Colţescu. Nu-s plăcinte, că nu pentru noi o facem! A trecut mai bine de-un veac de când pe tronul nostru vin veneticii, unul după altul! A trecut mai bine de-un veac de când averea Valahiei…

Dar Safta:

— Şi voi vreţi să schimbaţi veneticii de la Ţarigrad cu venetici de la Paris? Sau de la Viena? Sau de la Sankt Petersburg? Offf, unde eşti tu…

Se gândise la Teofil Canta, aşa că, în ultima clipă, tăcu. Îl simţi, însă, pe Locureanu că-i ghicise gândul şi, văzându-l cum dădea să întrebe ceva (se şi înroşise la faţă, de altfel), iar se puse pe jelit, preventiv:

— Şi pentru prostiile astea voi l-aţi scos în faţă pe fiu-meu? Pe Anton… – se uită ea cu ochii umezi spre Smaranda, chemând-o în ajutor.

— Aşa e, tată?

În cameră se lăsă o linişte stânjenitoare.

— Spune, tată, îl îndemnă Smaranda, cu glas potolit.

Colţescul se uită în jur şi-şi drese glasul. Apoi:

— Locurene, rogu-te, fă în aşa fel încât să nu mai vedem picior de slujitor pân’ camera asta…

Locureanu strâmbă din nas.

— Fie, da’ şi-aşa ne-au auzit.

În fine, îi alungară pe toţi, după care Colţescul le făcu semn să se tragă mai aproape.

— Aşa e, fetiţa mea, recunoscu el în şoaptă. Dar Anton s-a cerut singur pentru misia asta. Noi voiam să tragem la sorţi.

— Aşa e, noi voiam să tragem la sorţi, întări Zgarbură. Dar Anton… eh… îl ştiţi…

— Înţeleg, tată, înţeleg şi de ce aţi făcut asta, înţeleg

şi de ce Anton s-a cerut singur, înţeleg aproape tot. Ce nu pricep e… De ce a trebuit să vă amestecaţi cu franţujii ăia? Ce rost au ei în toată intriga asta?

— Deh, femei, dădu Zgarbură s-o dea pe glumă.

— Pentru că aveam nevoie de sprijin, zise Locureanu.

— Pentru că aşa e scris, ridică boier Colţescu glasul. Aşa ne e nouă scris, fetiţo. Ăsta ne e blestemul. Uite la Zgarbură: ştii că şi ai lui, ca şi ai noştri, au fost la Nicopole, sub Vodă Mircea, la bătălia aia din bătrâni cu turcul, da?

Şi mai ştii că, încă de pe-atunci, numele tău şi-al lui

Zgarbură erau mai vechi decât ale lui Ioan de Nevers, sau Angherand de Coucy, cei cu care Mircea s-a şi certat înainte de luptă… Nu că numele astea vechi ar fi neapărat aşa de grele şi de importante, dar pentru franţuji ele aşa sunt, iar eu acum o să mă fac frate cu dracul şi o să mă gândesc de parcă aş fi un franţuz din ăsta de care, ce să fac, trebuie să ascult… Tu crezi că nouă ne place să ne gudurăm pe lângă ei, Smărăndiţo? Tu crezi că mie nu-mi vin lăcrămile-n ochi când mă gândesc că, deşi te am pe tine şi-aş vrea să nu te ruşinezi cu mine nicicând, trebuie să mă plec în faţa unor venetici? Tu încă nu-i cunoşti, sau dacă-i cunoşti, nu le ştii decât părţile cele bune, care vin din cărţile lor, din veşmintele lor, din parfumurile şi din mobilele lor… sau ale austriecilor… sau ale nemţilor… sau ale ruşilor… Dar tu nu ştii cât de înfumuraţi sunt ei, Smărăndiţo, că nu te-ai tocmit cu ei nicicând! Tu nu ştii cât de împotriva firii sunt ei, şi nu vorbesc acum de relele care-au ajuns pe la urechile tuturor, despre cum se împreunează ei, sub ochii chiar ai regelui lor, nu! Nu ăsta-i cel mai rău lucru pe care-l fac ei, ci, nu ştiu cum să-ţi spun, fata mea… Cel mai rău e că nu viaţa e cea care-i învaţă să vorbească, ci vorbele sunt cele care le îndrumă viaţa. Ei nu mai încearcă să se uite la păţaniile fiecărei zile şi să le înţeleagă, aşa după cum sunt ele, păţaniile, ci le-a intrat în cap că ar putea să vâre păţaniile toate în nişte calapoduri pe care ei, franţujii şi nemţii le-au inventat, de parcă lucrurile şi oamenii ar încăpea în calapoduri de care ei, aceiaşi franţuji şi nemţi, s-ar putea folosi. Ei vor, nici mai mult, nici mai puţin, să fie nişte dumnezei ai fiecărei zile, ai fiecărui om, ai fiecărei întâmplări, şi au inventat pentru asta ştiinţe de toate felurile – matematici şi astrologii, grămatică şi filosofii, de-ţi vine să crezi, nici mai mult, nici mai puţin, că vor să plămădească *ei* oameni, meleaguri, popoare şi credinţe. Şi ce-o să iasă dacă plămădeşti

popoare după înscrisurile, sau ştiinţele alea pe care le preţuieşti mai mult decât orice? Ce-o să iasă? – Nişte oameni la fel, Smarando, nişte ăia care-şi doresc cu toţii aceleaşi lucruri, nişte ăia care n-o să mai aibă ochi pentru cele ce se petrec în jur, nişte ăia care-o să aibă trufia (Doamne fereşte!) să poruncească ploilor şi vânturilor, pricepi? Eu nu cred că e lucru bun ce fac ei – căci nu cred că cineva ar putea să împartă în bucăţi mici-mici-mici nici măcar o floare, în speranţa că ar putea să ne spună ce-i de capul florii aceleia şi care e rostul ei pe lume. Eu nu cred că e lucru bun ce fac ei – căci nu cred că viaţa fetei mele ar putea să încapă vreodată în înscrisurile lor, în aşa fel încât ei, sau alţii, să ştie ce e mai bine pentru fata mea… sau pentru Anton Locureanu, soţul ei… sau pentru mine. Eu nu cred că e lucru bun să fii trufaş, aşa cum sunt ei, dar ce să fac? – pâinea şi cuţitul sunt în mâinile lor, chiar dacă eu, sau Zgarbură, om avea nume mai vechi decât oricare franţuz din ăsta şi chiar dacă lumea pe care o scriu ei se va duce, mai devreme sau mai târziu, de râpă. Scrisul i-a făcut deştepţi foarte – dar nu încape totul în scris, aşa cum vor ei.

— Numai că, n-avem de ales, îl potoli Locureanu, cu glas sec. Aşa zic şi eu, ca boier Colţescu: lumea pe care ne-o pregătesc ei e rea, rea, rea, căci o să ne schimbe jugurile pe nesimţite – o să ajungem robii unor cărţi scrise de oameni, noi, oamenii, care nici măcar Cartea Sfântă n-o citim cu toţii la fel! Dar, n-avem de ales. Turcul e pe moarte, rusul ne e-n coastă şi-ar vrea să ia el locul turcului, austriacul la fel – dar cu franţuzul încă ne tocmim. Aşa că mergem pe mâna lui.

— Mi-au şi zis asta, recunoscu Colţescu, mi-au spus că avem nevoie de ei, blestemaţii! Şi ca să-mi arate ce uşor e să duci la capăt un omor, erau cât pe ce să ucidă un om al Agiei, pricepeţi? Un nevinovat… Doar ca să-mi arate

cum legile de stat n-au de ce să ţină cont de legile omeneşti.

— Au vrut ei să facă asta? – se miră Smaranda.

— Cum mă vezi şi cum te văd. Io le tot spuneam că nu-i uşor să-i iei viaţa lui Vodă, că nu-i o găină, fir-ar să fie… Îmi venea să le spun, chiar, că a ucide un om e totuna cu a sfida pe toate miile şi miile de părinţi, moşi şi strămoşi ai omului cu pricina, că până şi pe un rău ca Vodă nu-l poţi omorî aşa, cu una, cu două, că trebuie să cântăreşti bine pân’ce te hotărăşti să omori cu sânge rece, dar ei… Vreau să zic că-l pricep şi pe Anton, dar uite că el, se ambală Colţescu din nou, uite că el, care singur şi-a cerut misia asta, care el ne-a spus cel mai tare că Vodă trebuie să piară, uite-l că tocmai acum şi-a găsit să se îndrăgostească de jivina aia de actriţă! Scoaba aia cu ochi negri şi degete de păianjen! Jidoavca aia de Ilona!

— Lasă, nu te mai plânge atât, zise Safta, că Iordache Olimpiu a zis că o să aibă el grijă de Vodă dacă valahii dau înapoi.

— Dacă o să facă Olimpiu al tău ceea ce trebuie să facă Anton, scrâşni Colţescu, ne-am lins pe bot, femeie! Vodă Caragea stă pe scaunul *Valahiei* şi el pe *noi* ne-a furat, nu pe thessalioţii lui Iordache, şi nici pe eteriştii lui şi-ai lui Samurcaş! Ne place, sau nu, noi trebuie să-l ucidem pe Vodă ăsta, că pe noi ne-a călărit ca pe hoţii de cai!

În clipa aceea, se auzi zgomot de pe hol. O slujnică prinse să chicotească, după care de uşă se apropiară nişte paşi apăsaţi.

— Na, că a venit şi Anton, zise Smaranda.

Uşa se dădu de perete şi, într-adevăr, îl văzură cu toţii pe Locureanu cel tânăr – avea cearcăne groase şi parcă slăbise; privea peste ei toţi, ca beat, deşi, după cât de drept se ţinea, era limpede că nu băuse nimic de astă

dată. Ţinea în mână un plic uriaş, pântecos.

Intră în cameră. Zâmbi din colţul gurii, cam trist, după care se trânti într-un fotel.

— Bună seara… Ţi-e teamă c-am să te fac de râs, tată-socrule, începu el.

— Ţi-ai dat cuvântul de onoare în faţa noastră, Antoane.

— Mda. Mi l-oi fi dat.

— Şi? Ce-ai de gând să faci?

— O să văd. Mă mai gândesc. Dacă o să am chef, o să-l omor pe Vodă. Dacă nu, nu!

Se mai uită odată de la unul la altul. Parcă se întristase, aşa, deodată.

— Hai cu mine, Smarandă, te rog, că numai cu tine poftesc a vorbi, zise el deodată şi, ca un om de lume, îşi aşteptă nevasta. În ultima clipă, se răzgândi. Şi dumneata, boier Colţescu, vino dacă nu ţi-e cu supărare, că ştiu că din cauza mea te-ai mâhnit foarte.

— De unde ştii tu că m-ai mâhnit? – întrebă bătrânul.

— De la calicul care m-a găsit acu' v un ceas în Codrul Lupeştilor. Tot el mi-a dat şi plicul ăsta.

Urcară tustrei în salonaşul Smarandei. Anton îl izgoni pe băiatul care aprinsese lumânările, după care trase uşa – ascultă o vreme paşii ce se îndepărtau, se duse apoi la ferestre, le închise şi pe acelea şi, în fine, trase perdelele grele de muselină.

Le făcu semn celor doi să se înghesuie în jurul gheridonului din colţul încăperii, se aşeză pe jos, turceşte, şi puse plicul cel umflat pe masă.

— Nu l-am desfăcut încă, spuse.

Îl desfăcu.

Boierul Colţescu pufni: în plic se afla o hârtie nemaivăzută, răsucită într-un rulou care, în alte locuri sau în alte timpuri, ar fi purtat numele de *rotulus*.

Îl desfăcură, iar Colţescu încremeni: partea de sus a ruloului era acoperită cu câteva tablouaşe aidoma celor pe care le văzuse în casa consulului Ledoux.

Le privi. Şi acestea păreau a spune o poveste. Un tânăr voinic, cu trăsături din acelea, tătăreşti, se uita la un rulou aidoma celui ce se afla pe gheridon, împreună cu un bătrân şi cu o femeie frumoasă. Apoi, cei trei începeau să discute aprins. Puţin mai jos, femeia se îndepărta de cei doi bărbaţi şi se ascundea într-un colţ, tristă, cu ochii înlăcrimaţi. Şi mai jos, tânărul părăsea încăperea, iar bătrânul îl petrecea cu privirea, mâhnit, cu umerii căzuţi, răpus parcă de vorbele pe care le auzise.

Apoi, pe nesimţite, ultima schiţă se transforma într-un înscris pe care Anton şi Smaranda îl recunoscură imediat – era la fel cu cel pe care-l mai văzuseră în scrisorile precedente.

Şi dacă un om scrie chiar acum povestea lui Anton Locureanu, o să fie asta semn că povestea lui Anton Locureanu, zis Canta, nu poate să se întâmple decât aşa cum se întâmplă? Şi dacă povestea lui Anton Locureanu, zis Canta, se întâmplă aşa cum se întâmplă, este asta semn că cineva a scris mai demult povestea lui Anton?

Urma apoi semnul mărunt, pe care de-acum îl recunoscu şi boier Colţescu.

Mai jos, însă, scrisul pe care îl pricepeau toţi trei în ciuda slovelor ciudate, scrisul, deci, se transforma într-o caligrafie frumoasă, ca trasă cu un penel înmuiat într-o cerneală diafană, continuând mereu şi mereu pe ruloul pe care îl desfăceau, la nesfârşit parcă, amestecându-se cu desene mărunte – stânjeni întregi de hârtie fină acoperiţi cu scrisul acela, fără îndoială superb, pe care niciunul dintre ei, însă, nu-l priepea.

Nici slovele, măcar, nu puteau să le recunoască.

Colţescu se uită la Anton cu ochii mari.

— Nu-i ruseşte, zise bătrânul.

— Nu e, făcu Anton. Şi nu-i nici greceşte. Tu ai văzut pe vreundeva, Smarandă, scris din acesta?

— Nu, clătina ea din cap.

— Ştii, Antoane, eu am mai văzut azi *ceva* asemănător, începu Colţescu şi-i povesti de-a fir a păr păţania de la consulul Ledoux.

După ce Colţescu isprăvi, Anton îl întrebă:

— Asta era semnul pe care l-ai văzut la Ledoux?

Şi, zâmbitor, îşi desfăcu redingota şi cămaşa, dezgolindu-şi spinarea.

Preţ de câteva clipe, nu mai zise niciunul nimic, iar Anton se grăbi să strângă la loc *rotulusul*. Se mai uită o dată pe fereastră, apoi se strecură tiptil la uşă şi-o deschise brusc – nu, nu trăsese nimeni cu urechea.

Iar Colţescu:

— Doamne, Antoane, în ce-ai intrat? Povestea noastră cu Vodă pare o glumă de-acum…

— Eh, tată-socrule, dar ştii bine, domnia-ta, că tot ce e-n jur e glumă. Se opri şi-o privi pe Smaranda. Numai pentru tine, Smarando, nu e glumă. Dar, crede-mă: orice-aş face şi oricât aş vrea, nu sunt în stare să fac altfel! Şi ştiu, of, ştiu că tot ce-o să se întâmple de-aci înainte o să fie numai şi numai din vina mea.

Soţia lui se trase în spate şi se duse în colţ, privind în gol, buimacă. Pentru o clipă, cei doi bărbaţi îşi dădură seama că Smaranda stătea acum exact precum femeia din tablouaşul văzut în *rotulus*.

— Cu Vodă ce-o să faci? – găsi puterea să-l întrebe bătrânul Colţescu.

— Ştiu eu? – ridică Anton din umeri. Dacă am înţelege scrisul ăsta, arătă el spre *rotulus*, poate că am afla ce-o să am de gând şi cu Vodă, căci tare mult cred că aici sunt scrise zilele de le trăim.

* * *

Oare ce-o să fie aici peste o sută de ani? – se întrebă Anton în timp ce cobora din caleaşcă. Sau peste două sute? Chiar aşa – ce-o să fie aici în 23 septembrie 2018?

Se uită de jur-împrejur: îndărăt, dincolo de gârlă erau codrii deşi ai Lupeştilor, printre care abia dacă se ghiceau casele ţigăneşti din Cărămidari; de-o parte şi de alta se înălţau platani groşi, amestecaţi cu sălcii şi cu goruni; undeva la stânga, prin desiş, se auzea zumzet de vorbe amestecat cu miros de păstramă – ăia de la Grădina lui Scufa făcuseră mustărie deja. În faţă, se întindea câmpul Procopoaiei, iar dincolo de câmp, balta lui Dura neguţătorul.

Se pusese de ploaie, o măzăriche deasă şi îngheţată. Anton făcu doi-trei paşi şi se trezi în mocirlă. În mă-sa… Să vezi c-o să trebuiască să mai merg cu caleaşca, îşi spuse, dar rămase pe loc, bântuit de gânduri fără cap şi coadă.

Oare cum s-ar fi schimbat zilele ce vin dacă n-aş fi trecut azi pe aici? Te pomeneşti că o să apară, chiar aici, poate, vreo casă alta decât cea care ar fi trebuit să apară dacă îmi cătam alt drum ca să ajung pe ostrovul de pe baltă…

Simţi că-l ia cu ameţeală: astea să fie singurele urme pe care le las prin lume? Cele pe care le fac doar pentru că mă mişc dintr-o parte în alta? Vorbele mele – or lăsa şi ele urme? Or fi în stare nişte vorbe spuse la chef, de pildă, să plămădească lucruri, să intre laolaltă cu pământul uscat în cărămizi, să se amestece cu cuiele, cu bârnele, cu tencuiala?

Mda. Dimineaţă, când se văzuse cu franţujii, la ei la Legaţie, baronul de Segonzac spusese că dacă Napoleon ar fi trăit mai târziu, ar fi spulberat Rusia. Cică erau doi oameni, unul în Engliterra şi altul în America, Stephenson şi Fulton, care voiau să facă un fel de caleşti care să umble fără cai, împinse de forţa aburului, iar acele caleşti, îşi zise Anton, erau acum cuprinse numai în vorbe – în vorbe şi în nişte desene mărunte pe care de Segonzac le numea *schiţe*. „Dacă am fi avut aşa ceva când am pornit spre

Moscova”, spusese baronul, „dacă am fi avut caleştile alea, Rusia ar fi căzut. Ia gândiţi-vă! Câteva mii de caleşti care merg singure, mari cât să încapă câte zece grenadieri în fiecare, cu mâncarea şi cu armamentul lor... Cine ne-ar mai fi stat în cale? Cândva, altcineva va face din nou drumul către Moscova cu ajutorul unor caleşti din acestea, şi atunci, Ţarul o să ceară îndurare”.

„Şi dacă o să-şi facă şi Ţarul asemenea caleşti?” întrebase Anton.

„Ei sunt un altfel de popor”, explicase de Segonzac. „Maşinile, după cum domnul Lamarck mi-a explicat atât de frumos acum doi ani, maşinile sunt fluidele speciei omeneşti, aşa cum sângele şi limfa sunt fluidele animalelor şi aşa cum seva e fluidul plantelor... Iar fluidele, tot domnul Lamarck a stabilit, fluidele sunt cele ce au puterea de a complexifica orice specie... Dar, când vine vorba despre oameni, nu toate popoarele au aceste fluide, nu toate popoarele au puterea spontană de a creşte şi de a deveni mai puternice, aşa cum nici animalele nu sunt toate la fel de mari, la fel de puternice, sau gata să se transforme în alte animale, mai complexe. Ruşii, de pildă, mi-a spus-o Lamarck, nu vor putea nicicând să construiască maşini”.

„Dar valahii?”

„Valahilor nu le e clar nici măcar ce vor”, se băgase Ledoux în vorbă.

„Dar”, zâmbise Anton, „nici domnul Lamarck n-a văzut valahi vreodată...”

Aşadar, ce-o să fie aici peste două sute de ani? Caleşti din acelea care merg fără de cai? O să doboare cineva codrii la pământ ca să întindă drumuri pentru acele caleşti, care drumuri, se pare, că erau alcătuite din nişte bârne de fier nesfârşit de lungi?

În fine.

— E cam departe, iar pe jos e mocirlă, spuse Anton deodată şi se urcă la loc în caleaşcă. Ia vezi, du-mă cât mai aproape de baltă.

— Trebuie să mai ocolesc niţel, dacă vrei să nu ne vadă lumea, boierule, zise Fane.

— Fă ce ştii, mă, numa' du-mă cât mai aproape de insulă. E un noroi ceva de speriat.

Surugiul îndemnă caii la pas printre copaci, apoi dădu nişte biciuşte ca să treacă mai iute prin câmpul Procopoaiei, după care se afundară în sălciile dese de pe malul bălţii.

— Ei, ai văzut că-i mai bine aici? Să nu te mişti până nu vin, îi porunci Anton surugiului, după care pătrunse în stufăriş. Găsi o potecă întortocheată şi se strecură până la marginea bălţii. Dinspre miazănoapte se pornise un vânt tăios care încreţea luciul cenuşiu al apei, stârnind nişte păsări care prinseră a cârâi undeva departe, pe celălalt mal. Mirosea a ud. Anton îşi ridică gulerul redingotei şi începu să se plimbe dintr-o parte în alta, tot privind la ostrovul de pe care se auzeau râsete, chiote şi muzică de lăutari.

— Aici sunt conaşule, auzi el un glas.

— Unde dracu' te-ai băgat? – se miră Anton, nevăzând pe nimeni.

— Păi, n-ai zis domnia-ta că vrei să nu te vază nici dracu'? – întrebă glasul după care, o luntre joasă ieşi dintre două pâlcuri dese de stufăriş, fâşâind uşor. Hai, că te-aşteaptă Firu' de azi-dimineaţă.

Trecură lacul. Pe ostrov, ca de obicei: calici, vagabonzi, hoţi şi târâie-brâu de toate naţiile. Un taraf cânta încetişor, de parcă, mai mult, şi-ar fi acordat instrumentele. Mulţi dintre cei de pe-acolo erau deja beţi, unii strigau, alţii jucau de unii singuri, dar cei mai mulţi se lăudau – Anton se strecură printre ei spre cocioaba lui

Fruntelată, unde trăgea Firu' de obicei. Intră şi, chestie ciudată, dădu nas în nas cu Scarlat Bărcănescu. Abia dacă se băgară în seamă, deşi erau prieteni la cataramă, dar pe ostrov, la ucigaşii şi la lotrii ăia era mai bine să te faci că nu vezi pe nimeni şi să-i uiţi pe toţi cei pe care-i văzuseşi.

— Ohoo, conu' Anton! Bine-ai venit, măria-ta! – îl întâmpină Firu, un ditamai măgădanul, tolănit pe un fotel mare şi cam strâmb, aşezat în fundul încăperii, lângă sobă.

Un golan se găsi chiar atunci să tragă un scuipat pe jos, cam prea aproape de ghetele lui Anton, iar atunci, Anton îl şi plesni în falcă, de-l dădu grămadă de-un perete.

— Măi, Firule, măi, dar erai mai cu luare aminte cu oamenii pe care ţi-i năimeai, făcu Anton. Ăsta n-a-nvăţat că nu se scuipă pe jos când trece boierul?

— Te omor, cristoşii şi anafura… – se repezi la bătaie cel care scuipase, dar Anton era obişnuit cu d-astea: n-apucă omul să facă un pas că gâtul i se şi propti de vârful unui hanger scos de sub redingotă cât ai clipi din ochi.

— Vezi că viaţa-i şi-aşa prea scurtă, făcu Anton.

Iar Firu, pufnind în râs:

— E tânăr şi-i clocoteşte sângele în vine, coane Antoane… Unde mai pui că nici nu te cunoaşte.

— Păi, văd, zise Anton şi, profitând de uluiala omului, îi repezi o palmă de jos în sus, drept în vintre. Cristos a-nviat, târtane! – îi ură boierul în timp ce golanul se înfăşura în jurul braţului său, cu ochii beliţi.

Ceilalţi izbucniră în hohote şi-l umplеră de măscări pe prăpăditul care se scurgea la pământ, înghiţind aerul de-a valma, ca peştele pe uscat.

— Ia zi, Firule, ai făcut rost de ce te-am rugat? – întrebă Anton, lăsându-se să cadă în fotelul din faţa tartorelui cel mare de pe ostrov.

— Am, făcu Firu cu ochiul.

— Aha. Voi ce dreacu' mâncaţi aici, băh? – întrebă

Anton atunci.

— Ciorbă de urecheat! D-aia ţigănească, conaşule.

— Aş fi luat şi io o porţie... – spuse Anton cu părere de rău, după care se întoarse din nou la Firu: Şi, ia zi, e curat şi frumos?

— E! L-am dat cu leşie, după aia l-am dat cu levănţică, iar la sfârşit l-am şi tuns niţeluş.

— E mic-mic?

— Abia i-au dat ochii, boierule. Firu se aplecă peste masă şi şopti: E pentru femeia aia, conaşule?

— Nu-i treaba ta, Firule.

— Ştiu că nu e. Da, coane... D-aia a vrut şi nepricopsitu' ăla să se ia de mata... Vorbeşte târgu, coane! Păi, noi te ştiam al fel, nu un ameţit d-ăla care se duce cu serenadele pe sub geamuri! Şi-acum... toată ziua, bună ziua, după ea, coane, ca să nu mai vorbim că nici n-o-nţepoşezi bărbăteşte! Te învârţi în juru' ei şi nici măcar nu i-ai vorbit! Te ştie tot târgu, conaşule!

— S-o ştie! mai vrea v unu' să mă probeze, Firule?

Tartorul îşi drese glasul şi se lăsă pe spate, cât să-şi tragă narghileaua mai aproape. Pufăi de câteva ori, după care şopti:

— Acu, încă mai poţi să dai cu ei de pământ, conaşule, constată el, sfătos, după care reluă, aprinzându-se: Da' noi am mai văzut cazuri d-astea, boierule: fute-o odată, fir-ar a dracului, că dac-o ţii aşa, în doo săptămâni şi-un *ţânc* o să dea cu matale de pământ! Fute-o, află ce-are în ea ca muiere, şi vezi-ţi de drum după aia, că al fel nu te văz bine deloc!

Lui Anton îi sticliră ochii într-un fel cam ciudat. Dar Firu:

— Vezi că io nu-s Parpanghel, conaşule! Dacă ne apucăm noi doi de treabă, dăm jos cojmelia lu' Fruntelată... Io ţi-am spus-o ca preten.

Anton răsuflă adânc, după care se scotoci prin redingotă şi aruncă pe masă o tăşcuţă zornăitoare. Firu o luă şi-o vârî sub anteriu fără să numere mangoţii, după care făcu semn spre un tinerel.

— Ia! Vezi de-l ajută pe conu’ Canta!

Ridicându-se din fotel, Anton zâmbea din nou. Firu surâse şi el şi se ridică la rându-i, însoţindu-l pe boier către ieşire. Tinerelul apăru dindărătul tavernei, cărând în spate un sac de cânepă gros care se cam mişca.

— Şi zici că e sănătos, Firule? – mai întrebă Anton.

— De unde vine el, până şi oamenii-s sănătoşi, boierule! – îl luă pe Anton pe după umeri şi-i mai zise o dată: Zău, fute-o, conaşule, că ştiu pân’ ce treci! Fute-o mai repede, chit că-n ochii matale o vezi mai sfântă decât pe Maica Preacurată! Trage-i un toc de pulă ca să te ţină minte, jupâne, da’ nu mai umbla precum franţujii ceia, cu ochii daţi peste cap şi cu limba de-un cot în urma matale, că, pe cât amâi să i-o pui bărbăteşte, pe-atât o să ţise-ncleieze sufletul de n-o să mai ştii pe ce lume eşti! Matale cum crezi c-am ajuns io să omor, boierule? Eram om aşezat până să nu-mi ia o blestemată de codancă minţile, şi-acum, uite la mine cum fug de poteră şi cum îţi fac rost matale de-una şi de alta!

— Rămâi cu bine, frate Firule, i-o reteză Anton. Şi-ţi mulţumesc pentru tot.

Iar tartorul:

— Ascultă la mine, conaşule: alt leac nu e! Hai să ne vedem sănătoşi!

Anton plecă peste baltă, însoţit de tânăr. Odată ajunşi la caleaşcă, Fane, surugiul, se dădu jos degrabă de pe capră şi luă săcoteiul în spinare.

— Băh, da’ nu-i chiar aşa uşor, făcu el. Unde să-l pun, boierule?

— Las că-l ţin cu mine, că nu vreau să se ude sau

ceva…

— Şi dacă se cacă, conaşule?

— Dacă se cacă, o să simt eu şi-o să-ţi spun ţie să-l speli, ’nţeles?

Porniră înapoi spre malul gârlii, după care o luară pe uliţele ce duceau prin spatele mănăstirii Sf. Ioan cel Mare, ieşiră în Podul Mogoşoaiei (noroc că se-ndesise ploaia şi nu era mai nimeni prin târg), trecură pe uliţa Franceză, apoi ajunseră în piaţă la Sfântul Anton, iar de acolo o cotiră spre Zarafi, intrară apoi pe Baraţi şi se pierdură pe ulicioarele din Stelea, îndreptându-se spre Armenească.

Maison turque, à Bucharest. — Dessin de Lancelot.

Erau cam cinci ceasuri de după-amiază când traseră pe drumeagul dindărătul tavernei lui Ghiulbenkian. Anton

intră în camera arvunită, se schimbă în ţoale nemţeşti (un alt rând), îşi puse chiar şi o perucă pe cap, luă şi-un baston ds-ăla cu măciulie, după care, hop – în caleaşcă, şi-o luară înapoi spre Podul Mogoşoaiei.

Ce mai tura-vura, se duseră la Cişmeaua Roşie. Acolo, Anton din nou se uită la *Italianca din Alger*, din nou se simţi cuprins de ameţeala aia blestemată căreia n-avea să-i dea nicicând de cap, după cât se părea, iar după spectacol se duse la cămăruţa din spate a Ilonei, târând săcoteiul după el. Ajuns în faţa uşii, din nou îngheţă: parcă nu mai ştia ce să zică, parcă nu-şi mai amintea nimic din ce trebuia să facă, ce mai – se prostise de tot.

Să vezi că blestematu' ăla de Firu avea dreptate, îşi spuse, dar, nici chiar aşa, nu reuşi să se adune. Noroc că săcoteiul se mişca din ce în ce mai tare, ba chiar, începu să devină şi cam zgomotos. O uşă alăturată se deschise. Domnişoara Dilly scoase capul pe hol şi, văzându-l pe Anton, cu căutătura aia buimacă, transpirat şi holbat, străduindu-se să potolească ceea ce se afla în săcotei, cu peruca ce-i alunecase peste ochi – văzându-l în halul acela, aşadar, domnişoara Dilly chicoti şi se băgă la loc în cămăruţa ei:

— *Es ist dieser dumme Kerl wieder*! – îi zise ea cuiva.

Iar a venit prostul ăla, pricepu Anton.

Nu mai am de ales, îşi spuse.

Bătu la uşă.

— *Jaa*…?!

Anton intră, târând săcoteiul după el. Închise uşa. Peruca îi căzuse aproape de tot peste ochi. O zări pe Ilona cum îl priveşte, acoperindu-şi gura cu mâinile, gata să pufnească în râs, aşa că-şi smulse peruca şi-o aruncă într-un colţ. Îşi ceru scuze în franceză, după care, cu mâini tremurânde, desfăcu săcoteiul şi dădu drumul unui pui de urs care, orbit de lumina lumânărilor, încremeni în mijlocul

camerei, mormăind grăbit, scuipând şi dându-şi cu lăbuţele peste ochi.

— Este pentru dumneavoastră, reuşi să articuleze Anton, schiţând un fel de zâmbet.

Ilona, înmărmurită, căscă ochii:

— *Oh, comme il est gentil… Il est şi…*

În clipa aceea, puiul de urs îşi dădu drumul pe el, privind cu ochi întrebători când la femeie, când la bărbat.

— Dumnezeule, se îmbujoră Locureanu. Offf, ce fac acum…

Se repezi să strângă balega de pe jos în săcotei, dar ursuleţul tropăi prin mizerie, gata-gata să se rostogolească prin ea.

— Ah, făcu Anton, repezindu-se asupra ursuleţului. Îl săltă de jos, numai că dintre labele sale din spate se porni atunci un jet graţios de urină care se răspândi pe blănile duşumelei.

— Te omor, scrâşni Anton, dar Ilona izbucni într-un râs sănătos şi, ridicându-se din faţa oglinzii, pe jumătate demachiată, luă puiul de urs în braţe şi se repezi cu el îndărătul unei perdele.

— Trebuia să vă aşteptaţi la aşa ceva încă din clipa în care v-aţi hotărât să-l faceţi cadou! Cum îl cheamă?

Anton căscă ochii – nu se gândise la aşa ceva.

— Lin… Lindorro! – ieşi el din încurcătură.

— Ah, trebuia să-mi imaginez! După atâtea vizionări ale *Italiencei din Alger*, nici că puteaţi să găsiţi alt nume.

— E ceva, începu Anton, mutându-şi greutatea de pe un picior pe altul şi cam la neîndemână, din moment ce vorbea unei perdele, e ceva care m-a luat prin surprindere.

— Ei, e doar un pui, ce doriţi…

— Nu, nu puiul… Spectacolul… muzica… Opera m-a luat prin surprindere.

— N-aţi mai auzit muzică de operă până acum? –

întrebă Ilona, ieşind din spatele perdelei. Braţele ei nervoase clătinau puiul de parcă ar fi fost un copil – iar ochii negri îi luceau. Puiul de urs mormăia, încântat. Deodată, se apucă s-o lingă pe Ilona pe faţă.

— Te întreci cu gluma, zise femeia cu glasul ei grav şi-l aşeză pe ursac pe duşumea, cu multă uşurinţă, de parcă ar fi avut un trup de apă, fluid şi puternic, lunecos şi iscoditor. Spuneaţi că n-aţi mai auzit operă până acum?

— Nu. E prima oară când s-a jucat aşa ceva aici.

— Din cauza asta veniţi la spectacol seară de seară?

— D-da. Totul… hm… *totul* m-a uluit.

— Ştiu, făcu Ilona, zâmbind. V-am simţit privirea la fiecare spectacol. Sunteţi sigur că ceea ce simţiţi acum nu se datorează doar… uimirii?

— Nu cred, clătină Anton din cap. Nu cred.

— Poate că e doar un foc de paie. Vi s-a dezvăluit, pentru prima oară, ceva necunoscut şi… interesant.

— Nu. Nu e vorba numai de asta. Nu e pentru prima oară când dau cu ochii peste ceva necunoscut. E – începu el, oarecum uimit, de parcă nu-şi găsea cuvintele – e chiar altceva, fir-ar să fie.

Ilona se aşeză în faţa oglinzii. Rămase câteva clipe nemişcată, iar Anton simţi cum o dulce amorţeală îl cuprinde dinspre capul pieptului. Sângele parcă i se îngroşase. Era o femeie atât de… trupul îi era atât de precis desenat! Şi pe urmă, avea glasul acela într-atât de grav – precum o catifea caldă, precum lemnul unei cetere la care se cântase îndelung, o ceteră la care cântaseră generaţii întregi de lăutari, adunând în ea tonuri îndepărtate, timbre uitate şi accente rătăcite.

— Ştiţi, începu Ilona, tresărind precum o felină uriaşă. O să trebuiască să-mi schimb veşmintele…

— Înţeleg, înţeleg, făcu Anton. O să ies. O să plec. Eu… eu nu voiam decât să vă ofer acest pui de urs. Sunt

fericit că am… – simţi cum se înroşeşte: cum naiba de-am ajuns să spun asemenea cuvinte? ce dracu’ fac? – Eu vă urez… hm… bună seara şi vă urez şi o şedere plăcută…

— O să trebuiască să mă ajutaţi să duc cadoul acasă, aşa că nu plecaţi, vă rog, îl întrerupse Ilona. Nu v-am izgonit, spuneam doar că trebuie să mă schimb.

— Aha. Bine. Ies, zise Anton şi, cuprins de o pudoare nemăsurată, dădu să ia şi ursul cu el.

— Oh, nu, pe el lăsaţi-l aici! Nu mă încurcă, zâmbi Ilona.

Eh, cum-necum, de ce de nece, din seara aceea, Anton şi Ilona începură a se plimba prin târg şi pe lângă târg cât era ziulica de lungă, fără să ţină vreodată cont de cum era vremea pe afară. Trupa Gherghy locuia la hanul Castrişoaiei, pe Podul Mogoşoaiei, aşa că Anton, îmbrăcat de-acum în veşmintele pe care i le ştia toată lumea, venea pe jos în fiecare dimineaţă până la han, se juca ce se juca cu Lindorro, după care o lua cu Ilona la pas, străbătând ulicioare, mâncând prin birturi, ieşind din târg ca să se plimbe prin pădurile din mărginime, apoi iar mâncând prin te miri ce han.

Boucherie et boulangerie, à Bucharest. — Dessin de Lancelot.

* * *

Eh, cum-necum, de ce de nece, din seara aceea, Anton şi Ilona începură a se plimba prin târg şi pe *lângă* târg cât era ziulica de lungă, fără să ţină cont nici de gura lumii şi nicidecum era vremea pe afară. Trupa Gherghy locuia la hanul Castrişoaiei, pe Podul Mogoşoaiei, aşa că Anton, nepăsător, îmbrăcat de-acum în veşmintele pe care i le ştia toată lumea, venea pe jos în fiecare dimineaţă până la han şi, pentru început, se juca ce se juca cu Lindorro, după care stătea la o cafă şi la cofeturi cu Ilona – dar numai ei doi, fără ca nimeni altcineva din trupă să mai intre sau să schimbe o vorbă cu ei, de parcă ar fi fost singuri pe lume, lucru care pe atunci nu-l mira pe Anton din cale afară. Apoi, pe la ceasurile zece, ieşeau din han şi-o luau la pas, străbătând ulicioare şi grădini, oprindu-se să

mănânce prin birturi, ieşind după aceea din târg ca să se plimbe prin pădurile din mărginime, pentru ca după o vreme iar să poposească prin te miri ce han.

Nu făceau pauză din plimbările astea decât atunci când avea Ilona spectacol şi, bineînţeles, peste noapte, când, lucru ciudat din cale afară, Anton nu rămânea la ea, ducându-se acasă precum hoţii, pe beznă. Prietenii şi cunoscuţii: cu ochii pe ei! După numai două zile, vorbeau cu toţii că blestematul de Anton Locureanu, fiu de thesaliot venetic şi tartor de inimi, o încasase precum cel din urmă puştan şi că nemernica aia de actriţă (ai văzut-o, şerpoaica?) îl juca în foi de viţă, ca pe hoţii de cai. Ce-şi vorbeau cei doi în cursul acelor plimbări interminabile?

Dracu' ştie! – dracu' ştie ce puteau să-şi spună, că toţi cei care-i văzuseră ziceau că vorbeau extrem de animat, că-şi tot explicau unul altuia te miri ce cu deosebită ardoare, că din când în când pufneau în râs de parcă ar fi fost zurlii – ce mai, trăiau o poveste cam prostească, neîmplinită în nimic de înţeles.

— S-or face unul pe altul doar din vorbe, îi bârfise Firu într-o seară, pe ostrovul de pe Balta lui Dura Neguţătorul. Am mai auzit io de cazuri din astea. Naiba o să-l ia pă Canta al nost.

Ciudat e că aceste bârfe, odată ajunse la urechile lui Anton, îl încântară peste măsură, de parcă ar fi dorit ca toată lumea să aibă habar prin ce trece el, de parcă ar fi avut un chef pervers de a împărtăşi cu toţi cunoscuţii şi necunoscuţii bizara buimăceală care-l anima zi de zi, lungoarea care-i cuprinsese gândurile laolaltă cu măruntaiele toate, zâmbetul prostesc pe care-l arbora când se ducea de unul singur spre Hanul Castrişoaiei ş.c.l.

Văzând cum povestea creşte, creşte şi iar creşte fără ca buba să se spargă cumva, Safta Locureanu – femeie trecută prin multe păţanii amoroase – s-a alarmat peste

măsură şi, într-o bună dimineaţă, i-a tăiat calea lui fie-său ca să-i spuie ce şi cum.

— Ce naiba, Antoane... Te dai în stambă ca ultimul mahalagiu. Da' stai, Dumnezeului, cu ea *într-o* casă! Cine-a mai pomenit să te plimbi atâta pe uliţă?

— Îi place să meargă la pas, prin târg, replică Anton. Cică, pe unde-a mai fost, n-a mai văzut atâtea grădini.

Maică-sa simţi că se îneacă. Cum adică, atâtea grădini? Ce fel de prostie mai era şi asta?

— Măi, Antoane... Zice lumea că nu-i lucru curat, pricepi? Şi calicii au început să vorbească! Păţaniile astea se fac şi se desfac prin alcoave şi aşternuturi, în salonaşe ascunse, nah... nu pe uliţă şi-n pădure! De trei zile încoace, vă tot plimbaţi prin târg ca zăbăucii...

Anton căscase ochii:

— De trei zile, zici?! *Numai* de trei zile?! maică Precistă, credeam că a trecut pe puţin o lună de când am schimbat primele vorbe cu Ilona.

— Eşti nebun! Ţi-a luat minţile... Şi pe urmă, ce nume mai e şi ăsta, Ilona? Tu n-ai văzut-o cum arată, măi Antoane? E lungă şi-are – un cap de guşter, e pe jumătate neagră, se uită cu ochii ăia de zici că taie sticla cu ei, e numai piele şi os şi se mişcă de parcă s-ar răsti mereu la tine... O femeie trebuie să fie mai molatecă niţel, măi Antoane, o femeie trebuie să se cuibărească în pat, să se întindă precum o mâţă leneşă, să ştie să se uite pe sub gene, să... Offff!

— Mie tocmai asta-mi place la ea! Zici că-i o regină din aceea din vechime, care ştie ce să poruncească...

— Regină?! Doamne sfinte... Nu-s eu în locul bietei Smaranda, că-i arătam eu regină, arăpoaicei... Da' las că poate i-o coace Leanca, că până şi pe podance le-ai scos din sărite cu prostia asta... Auzi: regină!

— Voi nu pricepeţi, se amuză el. *Deloc* nu pricepeţi!

Dădu să-i spună maică-sii că de-acum, după ce ieşise cu Ilona la plimbări (*numai* de trei zile?! – se întrebase iarăşi, mirat), după ce ieşise şi vorbise cu ea aşa, fără scop, putea să-l ia şi ciuma că lui oricum nu-i mai păsa de nimic. Se opri în ultima clipă, însă: Safta îl privea cu un fel de milă neputincioasă, ca atunci când fusese el cu adevărat bolnav, în copilărie, când cu vărsatul de care scăpase aşa de greu.

— Uite-te la tine, da' uite-te la tine, izbucni maică-sa. Zâmbeşti şi te uiţi peste mine ca un prost! Blestemata asta ţi-a luat minţile, Antoane, minţile ţi le-a luat! Nemernica…

— Aşa o fi în familia noastră, mamă, se îmbăţoşă el deodată, să ne ia cineva, din când în când, minţile! Sângele apă nu se face!

Pircepându-l unde bătea, Safta încremeni. Ochii i se îngustară. Se uită peste umăr şi, asigurându-se că uşa era bine închisă, zise:

— Ba s-a făcut apă, că nici eu, nici Teofil, n-am umblat cu comedianţi!

— Păi, da, şi pentru că voi doi n-aţi fost comedianţi, a-nchis ochii tot târgu' la ce făceaţi! Nu-mi pasă că-i comediantă! Află că dacă n-ar fi fost Smaranda la mijloc, aş fi luat-o pe Ilona cu mine, diseară la bal, la franţuji! Aş fi îmbrăcat-o cu cele mai scumpe veşminte şi aş fi prezentat-o fără teamă lui Ledoux, că oricum niciuna de p-aci nu ştie a face reverenţa ca ea!

— Nu-mi rămâne decât să sper că o să pună Leanca mâna pe ea întruna din zilele astea, s-o smotocească niţel, zise Safta. Şi, că tot ai vorbit de Smaranda, află că eşti un porc! Măcar pentru ea ar trebui să fii mai cu luare aminte!

Îi trecură şi ei prin minte, fără s-o ştie, vorbele fără perdea ale lui Firu, dar, pentru că era mamă şi femeie, ieşi fără să le zică, trântind uşa în spatele ei.

A început ziua prost, se supără Anton, care era cam

superstiţios. Eh, şi pentru că atunci când le cauţi, le şi capeţi, iată ce se mai întâmplă în aceeaşi zi. Peste numai câteva ceasuri, pe când Anton se plimba cu Ilona prin codrii de pe Dealul Spirii (ajunseseră dincolo de Mănăstirea Nebunului), trebuiră să treacă peste o mocirlă. Anton, galant, se oferi s-o ia în braţe şi s-o treacă pe Ilona dincolo, căci îşi puseseră în minte să ajungă pe la eleşteurile Fălcoienilor.

Era pentru prima oară când o ţinea atât de aproape şi de strâns. Îi simţi trupul nervos, lunecos şi elastic precum un arcuş bine întins. Îi simţi mirosul care aducea cu moscul. Îi simţi suflul grăbit şi îi simţi tremurul, aşa că făcură acolo ceea ce amânaseră atât de mult – adică, o îmbrăţişă şi-o sărută, căci nu putea fi vorba de mai mult pe noroiul ăla.

Ilona parcă ameţi atunci. Parcă-şi dădu ochii peste cap. Se agăţă de el aşa cum nicio femeie n-o mai făcuse. Se lipi de el, se răsuci şi se undui de parcă dorea să se

amestece cu el. Îşi pierdu suflul şi gânguri, iar Anton simţi că se învârte pământul cu ei. Poate că l-o fi şi strigat în şoaptă, rostindu-i numele cu acel accent inimitabil? i-o fi zis ceva, încet-încet, împletind tăioasa limbă germană cu consoanele moi, slave, plutind pe deasupra unei graseieri fără rost?

Lui, aşa i se păru, dar n-avea cum să fie sigur pentru că nu mai avea aer, în timp ce ea părea că se transformă într-o fiinţă beată, cu prea multe mâini şi prea multe picioare – aşa de aprig şi de nesigur îl îmbrăţişa. După cum se va vedea, lui Anton avea să-i cadă sub ochi, destul de curând, o gravură a lui Shiva Distrugătorul şi, bineînţeles că avea să-i amintească de Ilona în acele clipe.

Norocul (sau ghinionul) lui a fost că nu ştia pe cine anume reprezintă gravura cu pricina.

— Dumnezeule… – făcu Ilona după ce-şi traseră sufletul. Nici în… Niciodată, dar niciodată…

Se sprijini de un copac şi, preţ de câteva clipe păru că nu e în stare să-şi revină din ameţeală. Răsufla precum o căţea fugărită şi se tot uita la Anton, de ziceai că nu mai are mult şi-o să-şi dea sufletul, dar nici el nu era mai breaz. Cum dracu' vine asta, se tot întreba Anton, da' cum *drac*u' vine asta…

Apoi, Ilona odată răsuflă adânc – se apucă să-şi aranjeze veşmintele cu gesturi sigure, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat după care, fără o vorbă, trecu pe lângă Anton şi-o luă drept prin mocirlă, îndreptându-se înapoi spre târg.

— Ce e? De ce pleci? – se holbă Anton în urma ei.

Ilona nu răspunse. Mergea cu paşi mari, sărea peste băltoace şi nici nu-l privea.

— Ce s-a întâmplat? Nu voiai… nu voiai să facem asta?

— Ba da, rosti ea, apăsat. Voiam mult de tot să facem

asta.

Anton se luă după ea, fără să priceapă. Voia să spună ceva dar habar n-avea ce. Ce naiba... Cu ciudă, simţi că avea să vorbească precum un copil, dar tot întrebă:

— Şi atunci, de ce pleci?

— Pentru că n-o să iasă nimic bun din povestea noastră. Nimic, nimic, nimic.

Anton simţi cum îi amorţesc gândurile. Înghiţi în sec. În gât parcă i se întări un calup rece de plumb. Nu găsi altceva mai bun decât să-şi plângă de milă:

— Şi eu care doream să-ţi spun... voiam să te rog să facem cumva ca să stăm împreună.

— Nu pot, spuse Ilona. N-am cum. Şi-aşa am mers prea departe.

Ajunseră pe culmea unei măguri. În vale se vedea cum gârla, bătută de soarele prânzului, şerpuia, plină de clisă lucioasă, pe sub zidurile mănăstirii Mihai Vodă.

— Cumva... Te aşteaptă cineva, pe vreundeva?

— Nu. Ilona o luă pe poteca ce cobora spre Curtea Arsă. Apoi: Doar nu credeai că sunt o fiinţă într-atât de obişnuită încât să ies cu tine în timp ce mă aşteaptă altcineva...

— Atunci, să fie vina mea? Că-s însurat? Nu vrei să mergi mai departe pentru că-s însurat?

Ilona se opri. Părea că încremenise, privind la târgul ce i se aşternea la picioare. De undeva din stânga se auziră nişte chiote de copii: se jucau *faţea-scunsea*. Ilona culese un fir lung de iarbă şi se apucă să-l rupă între dinţi, cu delicateţe.

— Nevasta ta... Cât o fi suferind din cauza mea...

— Asta te opreşte? Suferinţa Smarandei?

— Nu.

— Nu pricep nimic, zise Anton, simţind cum sângele îi dă în clocot. Zău dacă înţeleg ceva.

— Nici n-ai ce, fir-ar să fie. Atât de mult aş fi vrut… începu Ilona, dar lăsă fraza neterminată, după care reluă: Mă doare să-ţi spun toate astea, dar mai bine încheiem aici, până nu-i prea târziu… Of, ştiu să mă întorc şi singură de aici, încheie ea, cu glas stins.

Ah, Firule, Firule, îşi spuse Anton atunci, privind la Ilona cum o ia devale, spre Curtea Arsă. Ducă-se pe pustii, îşi spuse şi dădu s-o ia unde-o vedea cu ochii, numai că nu era în stare să-şi ia privirile de la ea. Nenorocita… I se făcu ruşine de el însuşi, dar nu era în stare să n-o petreacă cu privirea, îi era ciudă că nu făcuse cu ea ce făcuse cu toate celelalte, dar, doar ce se gândea că o va pierde, că şi simţea că-i vine să-şi smulgă carnea de pe el.

Ce naiba fac, se întrebă, abia reuşind să n-o ia la fugă după ea.

Ca un făcut, în clipa aceea auzi un glas venind dindărătul unui tufiş. Dumnezeule, îi trecu prin cap, cineva m-a văzut cum mă rugam de ea! Dumnezeule…

— Conaşule, pssst… Conaşule!

— Du-te, băh, d-aci, că numa' de tine n-aveam chef!

— Nu stau mult, conaşule! Doar cât să-ţi dau o epistolă!

Un calic ieşi atunci dindărătul tufişului numai că, spre deosebire de toţi ceilalţi, era un calic tare bătrân, unul care ştia să-şi poarte straiele rupte de parcă ar fi fost un domn, ceva. Se uită şi el după Ilona, după care, uşor, de parcă ar fi vrut să nu deranjeze, întinse plicul spre Anton.

— Îmi pare rău, dar trebuie să te uiţi de îndată peste epistola asta, conaşule… Pe lângă asta, alături de epistolă, din care acum nu primeşti decât *prima* jumătate, ţi-a trimis vorbă şi însuşi Rupe-Pisici.

Anton luă plicul. Ciudat! – de data asta era un plic uşor şi subţire. Privi în vale, dar Ilona dispăruse îndărătul unor salcâmi uscaţi. În crâng, copiii chiuiau de mama

focului.

— Rupe-Pisici, mda… El ce vrea?

— Mmm, mai uite-te niţel după *ea*, dacă pofteşti, îl îndemnă bătrânul.

Anton se înroşi la faţă. Dădu să se repeadă la calic dar, când îi văzu chipul senin şi potolit, se opri – ziceai că priveşte spre altă lume, al naibii.

— Uite-te, uite-te, conaşule! Ăsta nu-i lucru cu care să te întâlneşti în fiecare zi.

Anton se făcu că nu-l aude şi deschise plicul. De data aceasta, înăuntru nu se aflau decât nişte gravuri în peniţă. Deşi Anton hotărâse că nu mai avea ce să-l mire, nu se putu abţine să nu caşte ochii larg, văzându-se pe sine însuşi şi pe Ilona în acele gravuri – ba plimbându-se prin târg, ba mâncând prin vreun birt, ba stând de vorbă în cămăruţa ei de la Cişmeaua Roşie în timp ce ceilalţi membri ai trupei Gherghy se piteau la uşa ei, care trăgând cu urechea, care privind pe gaura cheii. Apoi, într-o altă schiţă, apărea şi coana Safta, cu care Anton discuta mai degrabă furios, după care urmau două gravuri ce-l reprezentau din nou pe el alături de Ilona, plimbându-se prin pădure.

Ultima dintre gravuri, cu liniile cumva mânjite şi pe jumătate mâzgălite, îl reprezenta pe Anton şi pe acel Shiva care, cu multele sale braţe şi picioare, părea să-l înlănţuie pe Anton în apropierea mocirlei dinspre eleşteurile Fălcoienilor.

— Ăsta a fost făcut chiar acum, zise Anton, dând cu mâna peste gravura al cărei tuş nu apucase încă să se usuce.

— Ai dreptate, măria ta. Nu-i niciun sfert de ceas de când a fost făcut.

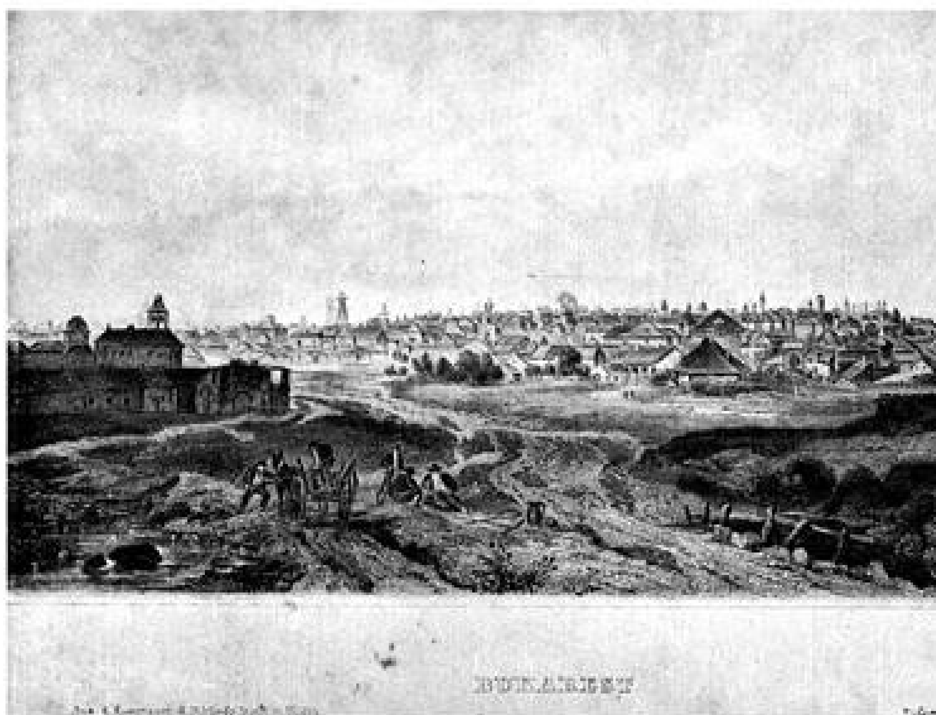
— Tu l-ai desenat?

— N-aş fi putut, conaşule, că nu ştiu să ţin penelul ca

omul care te-a zugrăvit astfel. Despre el şi despre alţii ca el voia să-ţi spună vreo două-trei vorbe Rupe-Pisici.

— Păi, unde-i Rupe-Pisici acum?

— Te aşteaptă în mahalaua orbeţilor, măria ta.

— Omul acesta, arătă Anton spre hârtia cea fină acoperită cu gravuri, mă aşteaptă şi el alături de Rupe-Pisici?

Calicul păru să se cutremure.

— Nici pomeneală, conaşule! Tu nu trebuie să-l cunoşti niciodată. Nimeni de pe aici nu trebuie să-i ştie misia, în afara lui Rupe-Pisici… şi a mea, adăugă calicul.

O luară drept spre Dealul Piscului, trecând prin livezi, grădini şi mocirle. Trecură printre casele strâmbe din Gura Văii, iarăşi ajunseră prin nişte livezi, după care

urcară spre mahalaua orbeţilor, ajungând pe la birturile şi cramele din Cuţitul de Argint. Intrară pe un maidan, se strecurară printre nişte oţetari înecaţi în buruieni şi ajunseră la casa dărâmată a boierilor Istrăteşti, lăsată de izbelişte de mai bine de o sută şi cincizeci de ani, după cearta lor cu Brâncovenii, aia care se lăsase cu capete tăiate şi cu răspândit de copii şi femei prin cele patru vânturi.

Când să intre în casă, un oblon se trânti la primul cât. Se auzi un chicotit şi un ropot de paşi.

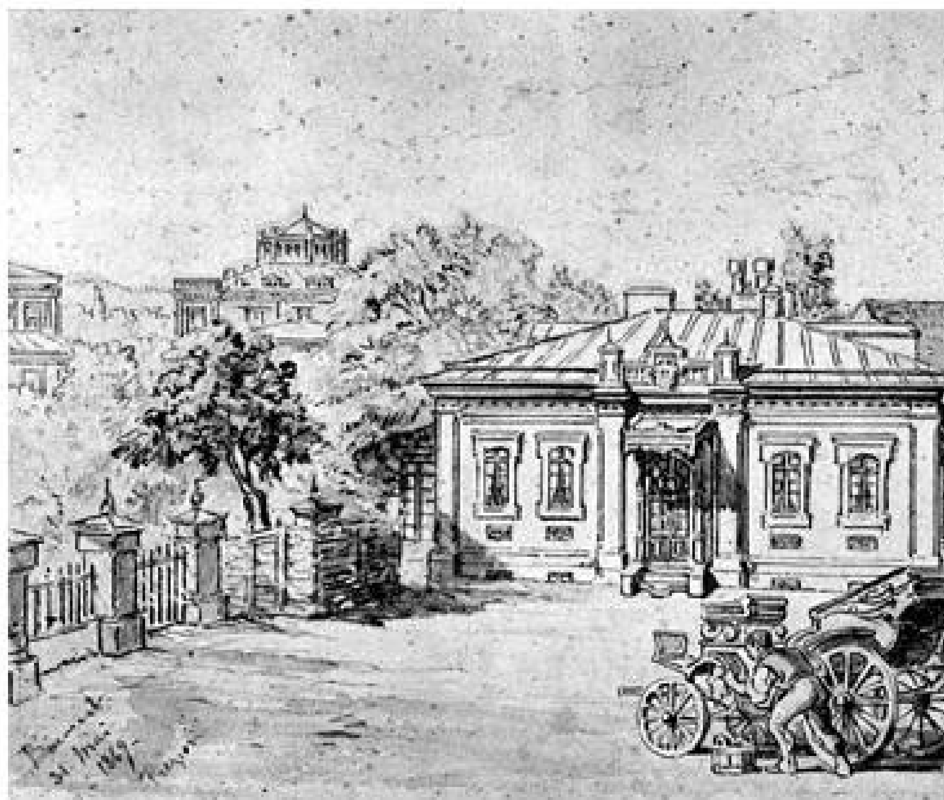
— Ce-i asta? – făcu Anton.

— Iertare, boierule, dar asta nu trebuie să afli. Să mai zăbovim câteva clipe.

Se mai învârtiră încoace şi încolo prin faţa uşii dărăpănate până când, deodată se auzi un nechezat din fundul curţii, urmat de un tropot de copite ce se îndepărta în grabă. Anton dădu să vază ce era, dar calicul îl apucă de umăr:

— Asta nu trebuie să afli, boierule. Fii milostiv şi mă iartă…

După câteva clipe, un trenţăros deschise uşa şi-i pofti înăuntru.

În încăperile goale, cu fereşti sparte şi ziduri crăpate, mirosea a udătură şi a gunoaie. Tencuiala căzuse demult, dezgolind blănile de lemn şi cărămida măruntă, iar cele câteva scaune şi mese rămase putreziseră sau fuseseră roase de cari, fiind acum azvârlite de-a valma pe podeaua desfundată şi scârţâitoare.

— P-aci, zise bătrânul, îndemnându-l pe Anton s-o ia înainte pe un culoar scund, din piatră.

Se treziră într-o încăpere mărunţică. În mijlocul încăperii, pe un taburet turcesc din piele, şedea Rupe-Pisici, înconjurat de curtea sa de neghiobi şi deşelaţi, de şchiopi şi chiori, de femei strâmbe, pe jumătate înţepenite

şi de copii urduroşi, cu mucii atârnând. În spatele lui Rupe-Pisici, un bărbat înalt şi aţos – era roş în obraji, avea părul creţ, lung şi negru, ochii vioi şi buzele cam prea subţiri; purta cizme de pandur, din piele neagră de cal, avea un chimir lat cu cinci cingători, o iie largă, cenuşie, şi un veston albastru, de ulan austriac, cu fireturile descheiate. Lucru ciudat, părea în largul lui în mijlocul acelei adunături care mai mult se tânguia decât vorbea. Într-un colţ, în ceea ce odată fusese un cămin, ardeau vreo doi-trei bulumaci, sfârâind.

— A venit Canta, măi Rupe-Pisici, anunţă bătrânul calic.

Munteanul tresări şi-l privi lung. Parcă dădea să zâmbească dar, cine ştie de ce, aştepta încuviinţarea lui Rupe-Pisici.

Iar Rupe-Pisici:

— Bine-ai venit boierule! – Avea glasul răguşit şi jumătate din falca de jos îi lipsea. Pe pleoape, îşi dădu seama Anton cu mirare, pe pleoape, aşadar, avea tatuat un înscris pe care nu-l putu citi din cauza clipitului des. S-a lăsat uşor, măi Filotime? – întrebă Rupe-Pisici, zâmbind larg.

— N-a avut încotro când a văzut desemnele alea…

— Tac tu are bani cu ghiotura, boierule! – zise Rupe-Pisici, privind la Anton care, nici acum nu reuşi să citească ce scria pe pleoapele starostelui tuturor săracanilor şi ologilor din târg. Rupe-Pisici simţi curiozitatea lui Anton şi, râzând cu poftă, bătu din palme, alungând calicii din cameră.

— Tu rămâi aici şi închide uşa, să nu tragă v un marţafoi cu urechea, îi zise el lui Filotim. Aşteptă să iasă din încăpere tot lumetul ăla zdrenţăros şi puturos, după care se întoarse spre muntean: Hai, du-te şi îmbrăţişează-l pe Anton, că sunteţi pe jumătate fraţi şi multă nevoie o să

aveţi unul de altul.

Munteanul zâmbea cu toată faţa, dar se cam fâstâci şi începu să se sprijine când pe un picior, când pe celălalt.

— Bună ziua, boierule, găsi el de cuviinţă să zică, înclinându-se în faţa lui Anton.

— Ba io am zis să-l îmbrăţişezi! – se răsti Rupe-Pisici. Sunteţi fraţi, n-auzi?

Munteanul se apropie de Anton, dar rămase stană de piatră. Se priviră ei doi în ochi preţ de câteva clipe, după care Anton făcu cel dintâi pasul, şi-l îmbrăţişă pe necunoscut.

— Dacă suntem fraţi, începu el, află că mă cheamă Anton Canta, deşi toată lumea mă ştie de Locureanu.

— Ba toţi îl ştiu de Canta, se băgă Rupe-Pisici.

— Eu sunt Grigore din Corbii-de-Piatră, dar toţi mă ştiu ca Grigore a lui Canta Veneticul, făcu munteanul, râzând. N-aş fi voit să dau buzna în viaţa matale, boierule…

— Ia nu mă mai boieri atât, zise Anton, dacă suntem fraţi. Dar… – se dădu el brusc în spate – de unde ştiu eu că suntem fraţi, cu adevărat?

Grigore iarăşi se fâstâci. Iar Rupe-Pisici:

— Arată-i semnul, Grigore!

Munteanul îşi dete jos iia, dezgolindu-şi umărul stâng. Sub osul cel mare al spatelui era semnul cel mărunt, precum o cruce cu braţele frânte.

— Măi, să fie… – făcu Anton.

— Eh, şi dacă-ţi spun că în târg sunteţi trei care aveţi semnu’ ăsta, ce-o să mai zici, Antoane?

— Că am avut un tată dat naibii… – râse el, iar Grigore se luă de îndată după el.

Rupe-Pisici clătină din cap:

— Cel de-al treilea nu vă e frate, măi… Ăsta e ghinionul tău, Antoane: cel de-al treilea purtător al

semnului nu vă e frate. De văzut, l-ai văzut – e omul acela înalt despre care se spune că ar fi din ţara Industanului, tovarăşul franţuzului care îşi spune baron. Îl cheamă Prăsăd şi te cam caută, măi Antoane. Aşa-i, Filotime?

— Aşa-i!

— El şi cu baronul ăla au fost pe urmele tale chiar şi la baia din Casa Beilicului. La Coaie. L-au speriat de moarte, că-i fac şi că-i dreg. Au trimis calici pe urmele tale. Nu ştiau, proştii, că p-aci, calicii ascultă numai de mine. Credeau că galbenii lor sunt de ajuns ca să facă şi să desfacă orice mişcă pân' târg. Da' tac tu are galbeni mai mulţi, pricepi? Mda… Asta ca să nu mai spun că a ştiut mereu să-mi vorbească frumos. Of… Ce încurcătură.

Rupe-Pisici se ridică de pe taburetul cel mare din piele şi se apropie de cei doi. Îi privi lung. Îi atinse. Apoi, pe nepregătite, îl frecă pe Anton pe obraz cu buricul degetului, după care vârî degetul în gură, de parcă ar fi dorit să-i simtă gustul.

— Zău dacă pricep, spuse el în şoaptă. Zău dacă pricep, da' dacă tot am intrat în horă… Ţi-a dat Filotim o epistolă? – îl întrebă pe Anton.

— Mi-a dat. Da' n-avea decât jumătate la el. Restul scrisorii cică mă aşteaptă aici.

— Aşa e. Filotime! – porunci Rup-Pisici. Ia adu cartea de la jupân Teofil, s-o citească băieţii ăştia! Că poate-oi afla de la ei ce şi cum!

Filotim scoase de deasupra unui vraf de resturi un plic hărtănit şi-l aduse lui Anton. Anton îl cântări: era un plic obişnuit, care nici acesta nu semăna cu plicurile pe care le tot primea de câteva zile încoace. Se trase într-un colţ şi-l deschise. Grigore îi strecură:

— Nu ştiu să citesc.

— Las că-ţi spun eu ce scrie. De câteva zile numa' asta fac… – râse el.

Dar, de îndată ce despături hârtia, înlemni: pe partea de sus a acesteia, deasupra scrisorii propriu-zise, se afla un desen mărunt, schiţat în grabă, ce-l reprezenta pe Anton strecurându-se printre oţetarii de pe maidanul Istrăteştilor, însoţit de Filotim. Tuşul nu avusese încă timp să se usuce, iar praful de cretă răspândit peste desen îl mânji pe Canta pe degete.

— Tatăl vostru este un mare pişicher, pufni în râs Rupe-Pisici. Încă de când mi-a dat primele porunci, am văzut ştie să se facă ascultat ca nimeni altul.

— Omul acela… Calul din curte, făcu Anton, uluit.

— Citeşte mai bine scrisoarea, i-o reteză calicul, căci n-ai timp de pierdut.

Anton n-avu ce face, şi-i dădu drumul, în şoaptă, suflând în urechea fratelui său.

Dragii mei.

Dacă citiţi această scrisoare, e semn rău. Am lăsat poruncă să vă fie dată doar dacă ceva sau cineva o să vă ameninţe fie pe voi, fie acele înscrisuri vechi, care, în clipa în care citiţi aceste rânduri, trebuie că au ajuns deja în mâinile primului meu născut, Anton.

Ştiu că te-ai mirat foarte, Antoane, văzând acele înscrisuri şi ştiu la fel de bine că nu le-ai desluşit, aşa cum nici eu nu le-am desluşit când le-am primit. De altfel, n-am făcut-o nici până acum, deşi m-am chinuit cu copiile lor preţ de ani de zile. Dar, probabil că nu eu sunt cel chemat să le desluşească.

Să fii tu acela, Antoane? Sau tu, Grigore?

Asta, voi ştiţi.

Cum-necum, nu daţi nimănui acele înscrisuri, oricât de mult v-ar îmbia cu averi sau cu promisiuni de mărire. Nu le daţi nimănui, nici măcar dacă veţi ajunge să le desluşiţi, căci aceste înscrisuri nu fac nici cât o para chioară fără perechea lor. Ca să pricepeţi mai bine de ce

vă cer asta, trebuie să aflaţi că înscrisurile care se află în mâinile voastre sunt chiar cele adevărate, aşa cum au fost ele scrise acum şapte sute de ani de strămoşul nostru, acel Dionisie despre care n-am să vă spun mai multe acum. Să nu vă lăsaţi duşi de nas nici chiar de acei fraţi de-ai voştri întru înscrisuri şi semne: n-ar fi pentru prima oară când cei ce au o pereche a înscrisurilor, o doresc şi pe cealaltă, pentru ca întreg secretul să ajungă într-o singură mână.

Mai multe o să vă zic atunci când ne vom vedea, pentru că dacă citiţi această scrisoare, cel ce v-a înmânat-o mă va fi anunţat deja că treceţi prin clipe grele. Aşa că, aflaţi că în timp ce voi parcurgeţi aceste rânduri, eu sunt deja în drum spre voi.

Antoane! Dacă simţi că te lasă puterile înainte să ajung eu la tine, dă înscrisurile mai departe, fratelui tău. Iar tu, Grigore, ia aminte! Ţine mereu pe lângă fratele tău mai mare, dar cu mare luare aminte – cu alte cuvinte, să-i fii umbră nevăzută de ceilalţi!

Voi puteţi să pieriţi – înscrisurile trebuie să rămână, însă, şi să fie lăsate mai departe, urmaşilor voştri, după cum s-a întâmplat şi până acum, în atâta amar de ani.

Dat la 15 Gerar, 1787

În Kronstadt

Teofil Canta

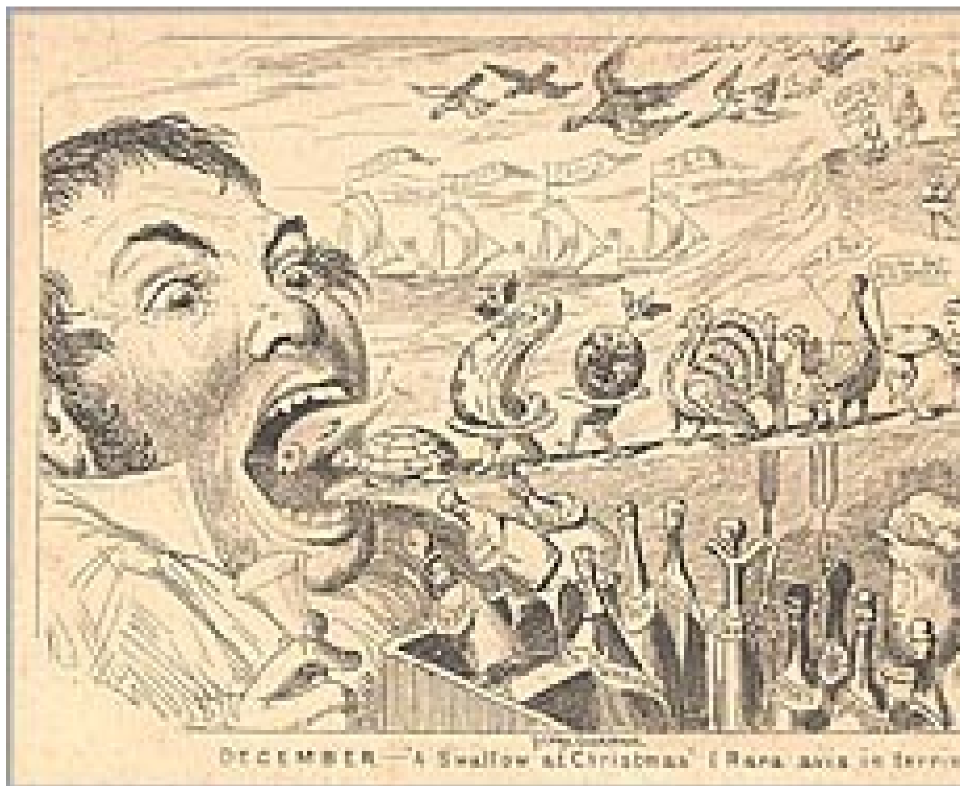
P.S. Să nu vă mire dacă nu pricepeţi, încă, *tot ceea ce se petrece în jurul vostru. Nu mai e mult şi va veni clipa în care veţi afla ce şi cum. Desemnul din capul acestei epistole trebuie să vă fie semn că puterea* noastră *e mare şi că, oricând, cineva veghează şi asupra voastră, şi asupra înscrisurilor.*

Anton împături scrisoarea şi se uită lung la Rupe-Pisici, aşteptând. Iar acesta:

— I-am dat de veste tatălui vostru, aşa după cum a pus la cale măria sa înainte de a părăsi târgul, pe când tu

încă sugeai de la coana Safta… I-am trimis olăcar în aceeaşi zi în care i-am trimis şi lui frate-tău, Grigore. Aşa mi-a lăsat poruncă boier Teofil, aşa am făcut.

— Spune… – începu Anton încurcat – ce-i cu desemnele alea? Cine le-a făcut?

— Să mă ardă focu, coane, da' n-am voie să-ţi spun ce şi cum… Numa' tac tu o să vă facă lumină aci, că el ştie. Eu doar am ţinut scrisorile pitite şi m-am trezit cu acel om pe cap, trimis tot de jupân Teofil, după cum ne fusese vorba.

— Dar primele scrisori…? P-alea de ce-ai început să mi le trimiţi?

— Aşa am primit poruncă de la omul care a venit să

desemneze prin târg.

— Şi acum, să înţeleg că toate scrisorile au ajuns la mine…

— Nu toate, conaşule. Mi-a mai rămas un plic, cel mai gros, ultimul. Da, cică nu pot să ţi-l dau decât spre sfârşit, după ce l-o umple cu o sumedenie de desemne omul trimis de tac tu. Cică aşa trebuie făcut, şi nu altfel.

— Omul ăla e de-aci, din târg?

— Nu mă mai descoase, boierule, că m-am jurat că nu spun, iar tac tu chiar află orice! Cum crezi că a venit încoa' omul ăsta despre care n-am voie să zic nimic? L-a trimis jupân Teofil, după ce-a aflat că baronul şi cu însoţitorul lui se apropie de Bucureşti…

— Dar unde dracu' e tata, Doamne iartă-mă?

— Într-un târg de-i spune Siena, boierule, tare departe, tocma' în partea aia a Imperiului Austriac unde se vorbeşte un fel de limbă ca a noastră. Cică n-o să ajungă olăcarii la el mai devreme de încă patru zile.

— Aha. La Siena. Iar omul ăla… Ăia pe care n-am voie să-l văd…

— Omul ăla ştie mai bine decât noi ce şi cum, coane Antoane! Dacă o să vrea, o să-ţi vorbească, dacă nu, nu! Io nu ştiu mai multe, că misia mea n-a fost decât să păstrez ce mi-a lăsat tatăl tău! Scrisori şi porunci! Atât!

Dar Grigore:

— Rogu-te, jupân Rupe-Pisici, spune-ne şi nouă cum e tata!

Starostele calicilor ridică din umeri. Se uită la Filotim, dar acesta îşi ţuguie buzele, neputincios.

— Of, prea puţin l-am văzut noi la faţă, conaşilor. Nici n-a prea stat el multă vreme p-aci, pân' târg. Când ne chema să ne vorbească, lua aminte să nu ne vedem decât noaptea, pân' locuri care de care mai dosite, la întuneric, iar măria sa se înfăşura mereu în straie ce-l acopereau din

cap până în picioare. Când ieşea prin târg, era mai tot timpul cu caleaşca şi nu prea se lăsa văzut. Am încercat noi, în fel şi chip, să-i vedem chipul, să dăm peste el şi ziua în amiaza mare, dar el, nimic! Ştia să se ascundă ca nimeni altul şi era cu ochii-n patru mereu. Pe de altă parte, încă de pe atunci ne-a arătat, de nenumărate ori, că află tot ce mişcă şi că, până şi nouă ne lua urma când pofteam să tragem cu ochiul la domnia sa.

Anton se posomorî.

— Om fi noi doi în stare să facem măcar cât unul ca el?

— Oţi fi, n-oţi fi, nu ieşiţi din vorba lui şi-are să fie bine, zise Rupe-Pisici.

— Bine, făcu Anton. Ascultă, jupâne, se mai uită el la Rupe-Pisici, zâmbind de astă dată, ce naiba-ţi scrie pe pleoape, doamne iartă-mă?

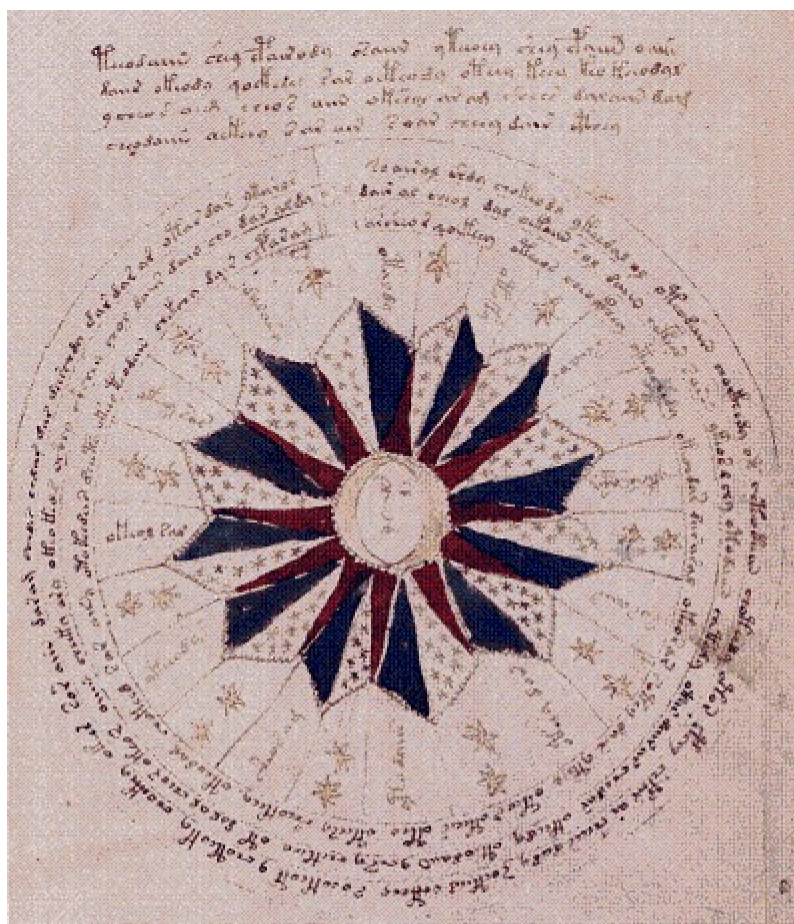
— Păi, citeşte şi singur, zise starostele calicilor, închizând ochii.

NU MĂ TREZIŢI – citi Anton, pufnind în râs:

— Al dracului, ce-ţi veni să scrii aşa?

— Aşa m-a întrebat şi tac tu. Da’ io nu i-am spus. De ce ţi-aş spune matale?

— Păi, nu-mi mai spune, zise Anton şi, împăturind scrisoarea, îl făcu semn lui frate-său şi ieşiră din casa dărăpănată ce fusese a Istrăteştilor.

* * *

— Regretam, începu domnul Gherghy, stâlcind cuvintele, tar tomnişoara Tilly este răcită, *tonc, ce sera matemoiselle Ilona qui chantera ce soir*…

Aşadar, o s-o văd, îşi spuse Smaranda, sumeţindu-se. Se sili să nu privească în jur, dar invitaţii erau numai ochi şi urechi la scena improvizată în salonul cel mare al Legaţiei Franceze. De afară se auzi vuietul vântului, de ziceai că şi anul acesta venise iarna mai devreme – încă de la orele amiezii, se pornise o furtună aducând aer rece dinspre miazănoapte. Focul din cămin deodată se umflă,

împrăştiind scântei, în timp ce vântul şuiera pe horn.

Lumânările cele mari din salon pâlpâiră. Ilona îşi făcu apariţia pe scenă. Te pomeneşti că, se cutremură Anton, privind în lături, te pomeneşti că *chestia* aia de-i zice dragoste chiar o fi lucru adevărat… Te pomeneşti că n-o fi doar vorbăria cu care au împodobit oamenii împreunarea… O fi aşa, precum o apă alcătuită din gânduri, ce ni se trage tocmai de la greieri, fluturi şi râme.

Şi dacă aşa o fi, unde anume în noi pândeşte?

Ilona se înclină.

Sau or fi vorbele într-atât de puternice încât ele însele să fi născut… *chestia* aia şi s-o fi picurat în noi de la primii oameni care au vânat în altfel decât dobitoacele, urlând unii la alţii ca să se priceapă şi…

Ilona slobozi primele note ale cântecului – cică i se zicea arie şi n-o fi fost nici aria asta, altceva, decât o viclenie care punea la cale ameţeala lui Anton. Un subterfugiu melodic. Un pretext care distila zgomotele haotice din jurul oamenilor. O ordine în sunete…

Ilona, îşi zise Anton.

Scoaba, îşi zise Smaranda, simţind cum i se încinge pielea capului. Dacă m-aş duce peste ea la hanul Castrişoaiei…

— *Bonsoir*, *chère Madame*… *Monsieur*, şopti consulul.

Viclean ca de obicei, Ledoux se apropiase pe nesimţite de Smaranda şi de Anton, zâmbind precum un copil. În clipa aceea, Ilona îşi începu aria.

Per lui che adoro, ch è il mio tesoro…

— Bună seara, *Monsieur* Ledoux, se înclină Anton în timp ce consulul săruta mâna înmănuşată a Smarandei.

— Chiar vreţi s-o ascultaţi? – întrebă consulul.

Iar Smaranda:

— Sunt sigur că Anton ştie pe dinafară nu numai

cântecul, dar chiar şi ultima inflexiune a glasului acestei distinse comediante…

Anton zâmbi subţire, dar nu spuse decât:

— Bănuiesc că vreţi să discutăm în *aparté*…

— Nu neapărat. *Votre chère Madame peut nous rejoindre*… Am înţeles că a aflat, şi dumneaei, ce am discutat noi în ultima vreme. Pe de altă parte, dacă doamna va veni cu noi, atât Vodă, cât şi Aga Niculaie, vor fi mai puţin bănuitori.

— Vreţi să râd, chiar acum, ca să le adorm susceptibilitatea? – întrebă Smaranda, pufnind fără motiv într-un râs zglobiu.

Cei mai apropiaţi invitaţi întoarseră capul. Vreo doi-trei şoptiră ceva. Glasul Ilonei se ridică treptat, precum un tăiş de mătase, învăluind salonul, penetrându-i toate colţişoarele, amestecându-se cu flăcările lumânărilor, înşurubându-se în urechile invitaţilor precum vibraţia adunată de milioane de ani în pământurile, copacii şi pietrele din jur:

Questo velo è troppo basso…

Quelle piume un po girate…

Anton se strădui să nu se clatine, furios pe sine însuşi. *Ştia* că opera era doar un truc. O ambuscadă. Căută ochii Ilonei, dar ea se uita peste capetele tuturor cu ipocrizie, mânată de un exhibiţionism ce-i alerga prin vine alături de sânge – asta făcea, după cum îi dicta însăşi aria, opera, ba chiar toată muzica cântată vreodată pe lume. Drept dovadă, Ilona îşi coborî braţul, uşor, odată cu glasul, apoi aplecă şi privirea, clipind mai des şi ţintuindu-l pe Vodă însuşi:

Non cosi… *voi în inquietate*…

— Are un glas, remarcabil, trebuie să recunosc, şopti Ledoux. Oare de ce n-o fi fost *ea* distribuită în rolul principal? Dumneavoastră ce părere aveţi, doamnă

Locureanu?

— Poate că glasul nu este suficient în această artă, *chèr Monsieur*… Ea nu arată, nici pe departe, ca o femeie pe care să şi-o dispute un bei şi-un amant italian.

— Mă tem că aveţi dreptate. Aduce, mai degrabă, cu o ţărancă din Campania, nu cu *une femme fatale*. Aţi avut prilejul să vedeţi Neapole, stimată doamnă?

— Nu.

— Ce păcat! Cetatea este superbă, dar femeile sunt îngrozitor de urâte. Dacă nu sunt lungi şi slăbănoage, precum această Ilona, sunt grase şi au crupa cam coborâtă.

Smaranda pufni în râs, dar Ilona ridică din nou glasul, rostogolindu-l precum un val mareic blând peste întreaga adunare:

Turco care, già ci sei…

un colpetto, e déi cascar

Spre sfârşit, aruncă o privire fugară spre Smaranda – nu mai mult decât o clipă – după care încheie cântecul, brusc. Sunetul de lemn vechi al glasului ei persistă încă două-trei clipe între zidurile salonului, de parcă se aduna în paharele cu şampanie, vutca şi lichioruri, căutând calea prin care se putea scurge liniştit în sângele şi celelalte umori ale invitaţilor.

Aplauzele irumpseră, clocotitor.

— Bravo! Bravo! – strigă Sivorski, consulul Rusiei, dând exemplu şi celorlalţi, care i se alăturară:

— Bravo! Bravo!

— Spuneaţi că vreţi să discutăm ceva? – întrebă Smaranda, zâmbitoare. Cu mâinile mele o ucid! – îşi spunea, simţind cum privirea Ilonei i se aţintea drept între ochi.

Ca un hanger micuţ.

— Mergem? Domnule Locureanu…?

Anton nu răspunse. Se retraseră pe nesimţite într-o încăpere alăturată, timp în care aplauzele se stinseră cu lentoare. Domnul Gherghy anunţa ceva, dar pe niciunul dintre cei trei nu-i mai interesa ce se petrece dincolo. Adică, aşa spera Anton că-i păcălise pe ceilalţi doi, pe Smaranda şi pe Ledoux.

— Aţi putea să mai râdeţi o dată, doamnă? – se interesă Ledoux.

— Doar dacă o să mi se pară strict necesar, spuse Smaranda, zâmbind cu îndoială.

Iar Anton:

— Vă e teamă că vă scapă Vodă printre degete, *chèr Monsieur*?

— Am putea să spunem şi aşa. Până una-alta, din cauza ezitărilor *dumneavoastră*, a trebuit să-l oprim pe capugiul sultanului la Giurgevo… Are în buzunar numirea acelui Vodă pe care îl dorim şi noi şi voi, dar e legat de mâini şi de picioare câtă vreme Caragea e viu şi nevătămat. Sivorski a aflat şi el câte ceva, aşa că a trimis scrisoare la Sankt Petersburg, să ceară instrucţiuni. Cu toate astea, ştim sigur că va face un tărăboi nemaipomenit dacă sultanul îl schimbă pe Caragea înainte de trecerea celor şapte ani, consfinţiţi prin tratatul semnat acum şase ani. Pe deasupra, nemernicul de Capodistria, ministrul de externe al Ţarului, atât aşteaptă, ca să dea semnal eteriştilor domniei-sale, să treacă la fapte… Cui vreţi să închinaţi ţara asta, domnule Locureanu? Iordache Olimpiu, o ştiţi bine, e aci, şi e gata să-l omoare pe Vodă… Dacă o s-o facă, n-o să avem de ales şi-o să-i sprijinim pe oamenii lui…

— Şi ce-o să vă faceţi, atunci, cu Capodistria şi cu Ţarul? – i-o reteză Anton.

Aga Niculaie băgă capul pe uşă.

— Deranjez? – întrebă.

— Nicidecum, făcu Ledoux, în timp ce Smaranda izbucni într-un râs sănătos.

— Cel mai bine ar fi, spuse ea, să aduceţi câteva franţuzoaice de-ale dumneavoastră, *Monsieur* Ledoux! Nu cred că această Ilona o să le facă faţă.

Aga Niculaie căscă ochii mari, iar Ledoux trebui să recunoască în sinea lui că *cette Madame Smaranda* era unsă cu toate alifiile. Unde naiba învăţase, fără curte regală, fără nimic, să le zică şi să le deszică în felul ăsta?

— Coană Smaranda, prinse Aga ocazia din zbor. De ce n-ai venit la mine să-mi spui că soţul dumitale face şi drege? Iar tu, coane Antoane, află că ai sărit peste cal! Eşti bărbat şi pricep că mai scapi încoace şi-ncolo, cu vreo podancă sau cu vreo ţărăncuţă… Dar să te plimbi chiar aşa… Cu o comediantă… Eşti om în toată firea… Ce zice bietul Locureanu, tatăl tău?

Dar Ilona, din salon:

Pensa alla patria, e intrepido il tuo Dover adempi…

— Iar pe muierea asta, o pot ridica imediat, oricât ar aplauda-o conu' Sivorski, rusu'… Doar plângere să faci, coană Smaranda!

— Îţi mulţumesc pentru tot, Agă Niculaie, dar eu nu-s orice mahalagioaică. Ori mă descurc de una singură, ori îmi port crucea.

Baronul de Segonzac intră şi el în încăpere.

— Dumnezeule, începu el. Ce căutaţi aci? Dar voi n-auziţi ce glas divin are femeia asta? L-a vrăjit până şi pe Prăsăd, care în viaţa lui n-a mai auzit muzică de-a noastră…

— Oh, deschise gura Anton pentru prima oară. S-au strâns aici cu toţii, ca să mă certe, o dădu el pe glumă.

De Segonzac clătină din cap, părinteşte.

— Văzând-o pe doamna dumneavoastră, nu pot decât să le dau dreptate! Dumneavoastră, dacă-mi permiteţi, domnule Locureanu, nu mai sunteţi de unul singur, ca să zic aşa. Aveţi o misiune. Sunteţi un stâlp de nădejde al acestei cetăţi, şi ochii tuturor, de la vlădică pân' la opincă, după cum am auzit că spuneţi voi, valahii, ochii tuturor sunt aţintiţi asupra dumneavoastră. Domnule Locureanu: aveţi, ceea ce noi, la Paris, numim, *une sacrée tâche a remplir*… Sunteţi un om puternic şi responsabil, ce Dumnezeu…

— Ce vreţi să spuneţi, domnule de Segonzac? – se băgă în vorbă Aga Niculaie, cam încruntat.

— Ce vreau să spun? Că un personaj de talia domnului Locureanu ar trebui să fie mai discret. Cu cât sunt mai neplăcute anumite lucruri, cu atât se cere o discreţie mai mare. Altfel, se duce totul de râpă, *ma chère Madame, et Messieurs*. O ţară modernă, aşa cum vă doriţi şi dumneavoastră, este o chestiune de mici detalii ce trebuie puse la punct. Odată asumată o sarcină, e musai să

fie dusă la îndeplinire, nu credeţi, domnule Niculaie?

— Dacă aş şti negreşit despre ce sarcină e vorba, se înfoie Aga, aş putea să răspund.

— Vorbeam despre poziţia domnului Locureanu în acest oraş, *mon chèr Aga*, zise baronul de Segonzac, de parcă s-ar fi scuzat. Domnia-sa nu este un boier oarecare… Domnia-sa este un exemplu al vremurilor noi, după cum ne-am obişnuit să le denumim. Iar cuvântul de ordine al acestor vremuri este responsabilitatea.

Un ropot de aplauze se revărsă din salon, iar Smaranda fu cea care îi îndemnă să se ducă alături.

— Trebuie s-o mai văd odată… Din cărţile dumneavoastră am citit, *Messieurs*, că primul pas spre victorie este să-ţi cunoşti bine adversarul.

— În locul dumitale m-aş mulţumi, spuse Aga Niculaie în doi peri, să-l cunosc bine de tot pe conul Anton.

Ilona tocmai părăsea scena, iar lumea începu să vorbească de una, de alta, ca la baluri. Retras într-un colţ, consulul Ledoux se uita peste nişte hârtii, pregătindu-se să ţină un mic discurs. Orchestra trupei Gherghy se lansă într-un cântec din cele noi, care făceau furori la Viena încă din zilele când se pusese la cale Sfânta Alianţă, iar lumea din salon începu, pe nesimţite, să bată tactul, în timp ce femeile şi bărbaţii se priveau cu ochi lucitori.

— Ce muzică frumoasă, începu Smaranda, simţind nevoia să se ridice şi să danseze cumva, nici ea nu ştia cum, în ritm cu melopeea săltăreaţă.

— Se cheamă vals, zise de Segonzac. Pentru dumneavoastră, mă tem, e o muzică numai bună ca să vă readucă aminte cât de fragile sunt sentimentele. La Paris, valsul e creditat ca fiind pasul muzical către maxima lascivitate.

Anton făcu un pas spre baron.

— Doamna mi-e soţie, *monsieur*. Ce fac eu cu viaţa

mea e una, dar ce faceţi dumneavoastră şi cu domnul Ledoux cu Smaranda, e alta. Nici măcar un duel n-aţi merita pentru ce aţi spus acum. *Un coupe-jarret vous suffiraât*…

Vântul de afară se stârni brusc, cutremurând geamurile dar, aproape nimeni nu băgă de seamă furtuna ce se înteţea.

— Oh, pricep… – făcu de Segonzac Aş merita ceea ce tot amânaţi să-i faceţi domnitorului dumneavoastră. Aş merita ceea ce aş prefera să faceţi chiar *dumneavoastră*, domnule Locureanu, şi nu domnul Iordache Olimpiu, care se roagă de noi cu cerul şi pământul să ia această problemă în mâinile sale. Numai că, din mâinile sale problema ar ajunge în mâinile lui Capodistria, iar de-acolo, direct în ale Ţarului. Acest Iordache Olimpiu… scuzaţi-mă c-o spun, e un om la fel de special ca şi dumneavoastră. Coincidenţă, sau nu, s-a născut foarte aproape de Meteora, în aceeaşi Thessalie în care s-a născut şi tatăl dumneavoastră natural. De ce o fi dorind *el* să-l ucidă pe Vodă cu atâta ardoare? De ce dumneavoastră ezitaţi? Habar n-am…

— Cumva, Iordache ăsta se pricepe la desemne?

Întrebarea îl luă pe baron pe nepregătite.

— Ce vreţi să spuneţi cu asta?!

— Sau dumneavoastră? Sau chiar Prăsăd? Ştiţi, vreunul dintre dumneavoastră, să desemnaţi repede şi bine?

De Segonzac rămase stană de piatră. Fură o privire către Smaranda care, simţind că nu era a bună, se vârâse în Anton. Între timp, Sivorski şi Cunningham, care mai ascultaseră valsuri, le invitaseră pe domniţele lui Vodă la dănţuială, învârtindu-se printre ceilalţi invitaţi de parcă ar fi fost nişte cupluri de dervişi rotitori. Vântul de afară se porni atunci cu atâta furie, că aproape că stinse focul din

cămin.

— Ia-uite, a început să ningă, constată cineva dindărătul Smarandei.

— Tot e bine! mai ţii minte că acum un an pe vremea asta, sacagiii spărgeau gheaţa la Mihai Vodă?

— Aşadar, vă pricepeţi la desemne, *monsieur le baron*?

— Eu şi cu Prăsăd, nu… Iar despre Iordache, habar n-am dacă ştie să desemneze, sau nu… Dar, îşi drese glasul de Segonzac, văd că aţi aflat destul de multe, domnule Locureanu.

— Sunt în oraşul meu, *monsieur le baron*. Aveţi bani nenumăraţi, ce-i drept, dar ce să cumpere calicii de-aci cu ei?

— Pricep… pricep foarte bine… Domnule Locureanu! Atunci, poate că înţelegeţi mai bine de ce vă prefer pe *dumneavoastră* lui Olimpiu Iordache. Într-un fel, dumneavoastră şi Prăsăd sunteţi legaţi de un legământ foarte profund.

— Dumneavoastră ce legătură aveţi cu acest legământ?

— Eu? – se sumeţi baronul. Eu i-am luat urma, domnule Locureanu! De mai bine de douăzeci şi cinci de ani, am luat urma acestui legământ. În plus, vorbesc în cincisprezece limbi şi cunosc nouă feluri de scrisuri şi caligrafii. Eu pot să descifrez ce e scris acolo, în rulourile acelea, lucru pe care nici Prăsăd şi nici domnia-ta, bănuiesc, nu-l ştiţi.

— Şi, doar pentru atâta lucru a acceptat Prăsăd să vă însoţească?

— Nicidecum! Intrase într-un complot împotriva familiei lui Vikranayam, cel ce stăpâneşte Chandernagor şi împrejurimile. Dar, acesta din urmă a câştigat confruntarea, aşa că soarta lui Prăsăd era pecetluită, chiar

dacă, *de facto*, noi, francezii, guvernăm Chandernagorul. Prin urmare, Prăsăd n-a avut de ales şi a trebuit să mă urmeze. E un om deosebit de inteligent: a folosit timpul pe care l-am petrecut împreună ca să înveţe din limbile şi scrierile pe care le cunosc eu.

— Ah, şi d'asta insistaţi să intru şi eu în complotul dumneavoastră?

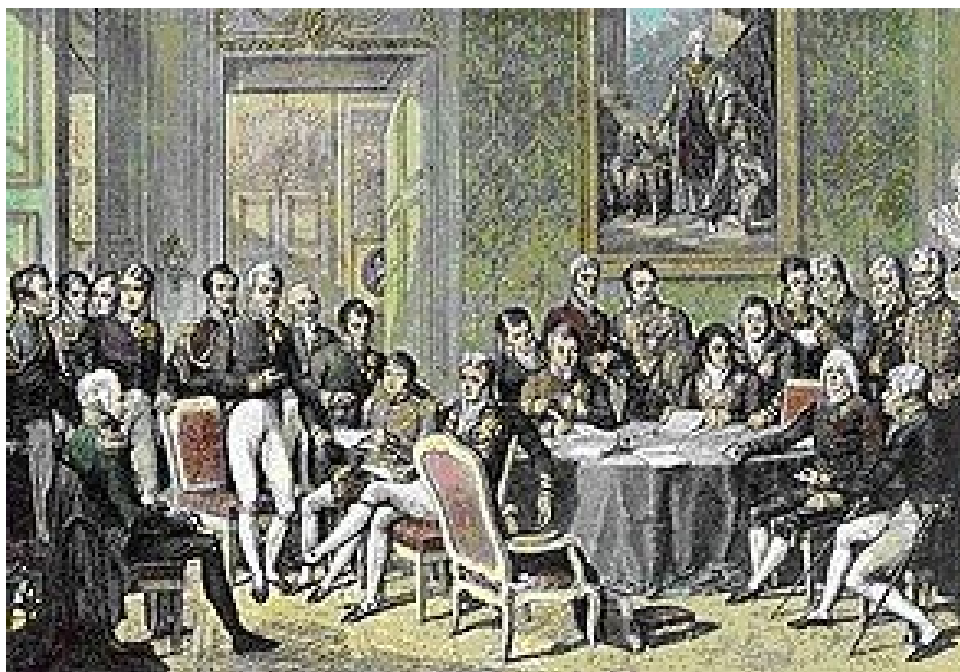
— Amintiţi-vă, domnule Locureanu, că dumneavoastră înşivă aţi pus la cale acest complot, cu multă vreme înainte ca eu să apar pe aceste meleaguri. Câteodată, realitatea potriveşte lucrurile într-un mod remarcabil.

— Depinde pentru cine.

— De astă dată, soarta vrea să ne servească şi pe noi, şi pe voi. Domnule Locureanu, peste câteva zile, la Aix-la-Chapelle, va începe o mare întâlnire a celor mai puternice naţiuni de pe acest pământ. Franţa, o ştiu prea bine, îşi va recăpăta o binemeritată poziţie în acest concert – domnul Ledoux, de altfel, va anunţa acest lucru în această seară. Eh, dacă noi vom fi făcut o mutare pozitivă către dumneavoastră, Franţa şi Valahia vor avea numai de beneficiat în anii ce vor veni. Iar dacă dumneavoastră veţi fi cel ce ne ajutaţi să facem această mutare, veţi fi părtaş la aceste beneficii.

Dar Anton:

— Mă întreb dacă aceste beneficii vor fi cumva vizibile, *monsieur le baron*. Deja, am mai multe pământuri şi case decât pot să văd într-un an, dacă m-aş plimba de la o proprietate la alta.

— Vorbesc despre putere, domnule Locureanu. Despre putere, despre ambiţie…

— Ceea ce înseamnă nopţi nedormite şi griji. Sau, dacă dau greş, moartea.

— Moartea? De ce vă gândiţi la un asemenea deznodământ? Poate că ne-om afla noi în oraşul dumneavoastră, dar avem şi noi oamenii noştri care ne slujesc cu credinţă. De Segonzac se apropie de Anton şi-i şopti: Noi ştim să ne ajutăm chiar şi aliaţii care ratează, domnule. Duceţi-vă la Vodă să-l împuşcaţi, după cum am convenit şi, dacă veţi da cumva greş, Franţa o să vă ajute să fugiţi din acest oraş şi din această ţară, oricât de multe potere ar trimite Aga după domnia-voastră.

— Eu nu fug decât după vânat, *monsieur le baron*.

Cine ştie de ce, Ilona apăru atunci în salon, strecurându-se în grabă spre ieşire. Câţiva o aplaudară,

discret dar ea trecu printre ei precum o nălucă. Nici nu se uită la Anton, care, fu cuprins din nou de acea ameţeală lâncedă.

Blestemata, îşi spuse. Să-mi facă *mie*, o femeie, aşa ceva?

— Cu toate astea, zise el, străduindu-se să nu privească după Ilona, cu toate astea, s-ar putea să fac ceea ce am promis, *monsieur le baron*!

— Uite-l şi pe tata, spuse Smaranda atunci, răsuflând uşurată că avea motiv să oprească discuţia. Mă duc să-l pup!

— Vin şi eu, spuse Anton şi, înclinând capul spre baron, o urmă pe Smaranda.

Bătrânul Colţescu se saluta deja cu Zgarbură şi cu Ghika. Fălcoianu îi făcu un semn tineresc din cealaltă parte a salonului. Consulul Ledoux lăsă baltă hârtiile şi-i ieşi în întâmpinare. Se îmbrăţişară. Preţ de câteva clipe, se făcu mare îmbulzeală în jurul său. Văzând asta, Aga Niculaie îşi ţuguie buzele şi-i strecură lui Vodă ceva la ureche. Sivorski se trăsese mai la o parte, hoţeşte – sorbind cafă dintr-o ceşcuţă, se prefăcea că discută cu Băleanca cea tânără, dar nu pierdea pe nimeni din ochi.

— Oh, grăsanul ăsta nenorocit o să pună gheara pe Băleancă, îi şopti cineva lui Anton.

Era Scarlat Bărcănescu.

— Las că nu cade ea la pat aşa de uşor, răspunse Anton, râzând.

— Da’ de Leurdeancă ai fi zis că se lasă?

— Hei, ce tot vorbiţi? – îi întrerupse Smaranda. Apoi continuă în şoaptă: De ce-a trebuit să vă amestecaţi cu franţujii ăştia, Antoane?

Bărbatul ridică din umeri. Simţea doar spaimă în glasul ei – de Ilona uitase deja.

— De vreo şase luni încoace, spuse el mâhnit, parcă

mi-a luat Dumnezeu minţile.

Iar Smaranda:

— Cum ţi le-a luat, ţi le-o da şi-napoi dacă ai putere şi te căieşti, răspunse ea, strângându-l mai tare de braţ.

Ajunseră în apropiere de bătrânul Colţescu. Orchestra, simţind că valsul făcuse furori, se lansă într-o nouă piesă, şi mai săltăreaţă decât prima, care începea cu nişte goarne într-atât de sonore încât cutremurară geamurile legaţiei.

— Oh, ce faci, fata tatii… – se bucură Colţescu de vederea fiică-sii şi-o îmbrăţişă strâns.

— Dar reci mai ţi-s veşmintele, se miră Smaranda.

— Păi, a început ninsoarea, fir-ar să fie, că nici Dumnezeu nu mai are răbdare cu noi, constată el, strângând buzele când dădu cu ochii de Anton. Cu toate astea, nu avu ce să facă: prea multă lume se uita la ei, aşa că-i strânse mâna, cam cu lehamite. Se apropie şi Aga Niculaie de ei, aşa, în treacăt cumva, iar Colţescu îi făcu semn:

— Am să-ţi zic doo vorbe, Agă Niculaie.

Se desprinse de cei din jur şi se apropie de Agă cu paşi mari. Acesta din urmă căscă ochii – Colţescu nu schimbase mai mult de câteva cuvinte cu el în ultimii şase ani, de când ocupase scaunul Agiei şi făcuse asta doar când n-avusese încotro.

— Să trăieşti, coane, îl întâmpină Niculaie, zâmbind mieros.

— Să trăim cu toţii. Colţescu se uită de jur-împrejur, zâmbind la rândul său. Ledoux era cu ochii pe el. Sivorski, la fel. Fă-n aşa fel, continuă Colţescu, fă-n aşa fel ca atunci când mă închin lui Vodă, să fie cât mai multă lume în jurul nostru. Dacă ar putea şi vlădica să fie acolo, o să fie cu atât mai bine: o să creadă toţi că mă plâng de gineri-miu.

— Păi, nu asta pofteşti, coane? – făcu Aga, cu

schepsis.

— Lui Anton o să-i plătesc cum ştiu eu, coane Niculaie… Acum, însă, poftesc numai să-i înmânez lui Vodă ceva ce nu vreau să vază ceilalţi.

— Aha, căscă Aga ochii. Ştiam eu… Eşti boier vechi, de-ai noştri, şi sângele apă nu se face…

Dar Colţescu:

— Tu du-mă la Vodă în felul în care ţi-am spus, încheie el şi-i făcu semn lui Zgarbură cel bătrân.

Intră cu el în vorbă, făcu apoi haz de necaz cu Catargiul, care se plângea de fie-su, Bărbucică, fură o privire către Smaranda care râdea cu Bărcănescu ăl tânăr fără să fie râsul ei, după care o privi pe sub sprâncene pe Băleancă – se vârâse în Sivorski precum ultima podancă din ţigănie.

Las că te iartă Dumnezeu pentru asta, gândi Colţescu, iar Băleanul să mă ierte pe *mine*, se mai rugă el. În clipa aceea, în jurul lui Vodă se strânsese o grămadă de lume. Vlădica era cel din frunte, dominându-i pe toţi cu marea lui statură – Aga aruncă o privire scurtă spre Colţescu: hai încoa, dacă vrei.

Colţescu o ţintui cu privirea pe Băleancă, iar aceasta râse zglobiu, întinzând mâna înmănuşată lui Sivorski. Rusul i-o sărută, iar conul Colţescu o luă spre Vodă.

— Rogu-te, mărite domn, se înclină Colţescul adânc din şale, primeşte ruga unui părinte întristat de soarta fiicei sale. Fă dreptate, măria ta, fă dreptate!

Cam ameţit de vin şi de muzica săltăreaţă, vlădica dădu să se bage în vorbă, cum că înaintea lui Vodă, asemenea chestiuni se discutau la el în deal, la Mitropolie, dar Aga Niculaie îi trase un ghiont.

— Nu strica tot! – îi suflă Aga, făcându-l pe Mitropolit să-l privească aiurit, clătinându-se uşor.

Între timp, Colţescul scoase de sub anteriu un plic

bine înfăşat.

— Asta mi-e jalba, domnia-ta! E jalba unui părinte mâhnit peste poate.

Cu obrajii înroşindu-se de supărare că boier Colţescu nu-l băga în seamă, Vlădica îşi drese glasul:

— Coane Colţescule! Dacă ai veni mata mai des sus în deal…

Dar Aga Niculaie, privind cu coada ochiului la jalbă:

— N-auzi să-ncetezi, Prea Sfinţia Ta? – şuieră el, şerpeşte. Aici se desfac politicale…

— Ce vrei să zici? Tot târgul ştie de Anton cum o înşală pe Smaranda…

Privirea pe care i-o aruncă Vodă atunci îl îngheţă pe Mitropolit.

— Prea Sfinţia Ta, se rugă Caragea de el cu glas molcom, deşi ochii-i scăpărau. Recunoscuse sigiliul lui Sivorski pe plic, aşa că petrecerea din jur şi vorbele Mitropolitului nu făceau altceva decât să-l încurce.

— Păi, hai să ne retragem alături, boier Colţescule, făcu Vodă. Şi, dacă tot ai venit la mine, o să-l luăm şi pe Aga Niculaie cu noi, că la treburile astea, trebuie văzut ce zice şi domnia-sa…

— Te rog, nu face asta, măria ta! – îi suflă Colţescul printre dinţi. Sunt un părinte prea îndurerat pentru a lăsa o lume întreagă să se chiorască în daravelele mele…

Caragea înghiţi în sec.

— Fie, acceptă el. Am să merg cu boier Colţescu într-o cameră în care nu trebuie să mai intre nimenea, pricepi? – îi porunci el Agăi Niculae, în felul său ciudat, de parcă s-ar fi rugat de el.

Când să se retragă, apăru lângă ei consulul Ledoux:

— Maiestate, se înclină el franţozeşte, doar nu ne părăsiţi… Tocmai mă pregăteam să vă citesc tuturor…

— Nici gând să vă părăsesc, i-o reteză Vodă. Am doar

de stat puţin de vorbă cu boier Colţescu.

— Maiestate… – insistă Ledoux.

— Dacă domnia-ta pofteşte să citească ce-are de citit, poftim, dă-i drumul, că o să-mi spună postelnicul Petria tot ce e de aflat…

— Nu mi-aş permite să vă aduc o asemenea ofensă, maiestate, se înclină Ledoux adânc. Înainte să se ridice, îl scotoci pe Colţescu scurt, din priviri, după care se retrase de-a-ndărătelea.

Vodă şi Colţescul intrară într-un salonaş şi se aşezară unul lângă celălalt pe o canapea micuţă, despre care târgul spunea că se chema *recamier*. Doi dintre arnăuţii lui Rudeanu închiseră uşile, iar muzica şi zvonul glasurilor de dincolo păru să amuţească. De afară se auzea tot acel vânt blestemat. Pe geam se vedeau fulgi groşi şi lipicioşi de zăpadă, adunându-se în rama ferestrei.

— Cum ai pus mâna pe epistola asta, coane Colţescule? Dacă ne află rusul? Până una-alta, cu ajutorul lui am stat în scaun cu trei ani mai mult decât i-am promis sultanului…

— Măria ta, ai să citeşti şi singur acea epistolă şi-ai să vezi ce-a plănuit rusul în ultimele luni. Eu, de-asta ţi-am adus-o: ca să afli că Ţarul nu mai pofteşte să te ţină în braţe…

— Ce vorbă-i asta?! De ce să nu mă mai ţină în braţe? L-am uns pe Capodistria de nu ştiu câte ori până acum, ca să-mi pună vorbă bună, la Alexandru… E grec de-al meu, doamne iartă-mă…

— Iordache Olimpiu e tot grec de-al măriei tale. Citeşte epistola, atâta te rog! Dar, iartă-mi cutezanţa şi ia aminte la ce-ţi spun acum: cu cât pleci mai repede de-aci, din târgul Bucureştilor, cu atât mai sigur îţi scapi capul, familia şi averile, măria ta.

— Colţescule! – zise Caragea, micşorând ochii. Tu

vrei să-l faci scăpat pe gineri-tu! Aga Niculaie mi-a zis ce-aţi pus la cale… D-aia nu l-ai vrut pe Agă cu noi, aicea…

Vodă se ridică în picioare şi dădu să-i cheme pe arnăuţi. Dar Colţescu:

— Am pus noi la cale să-ţi luăm viaţa, aşa e, dar l-a văzut măria ta pe nemernicul ăla de Locureanu să se apropie de palat, cumva?

— Recunoşti, aşadar…

— Recunosc şi poţi să-mi iei capul când vrei, pentru asta. Dar, pedeapsa pe care ne-o vei da, n-o să te salveze. Citeşte ce scrie Sivorski în epistolă, că i-a trimis-o chiar lui Capodistria, măria ta! Şi, după ce citeşti, nu uita că la Giurgevo aşteaptă chiar acum capugiul trimis de Mahmud încoace. Are la el un firman de mazilire rea, dar, pentru că nu ştie ce-o să zică Ţarul despre asta, încă mai aşteaptă. Că de-aia voiau ei să te omorâm noi, măria ta, ca să netezim calea turcului, pricepi acum?

— Şi pe cine vreaţi să puneţi în loc?

— Păi… de-asta eşti viu încă… – se înnegură Colţescul. Că noi îl vream pe unul pe care nici franţujii, nici turcii şi nici ruşii nu-l poftesc.

— Şi-atunci, la ce v-aţi băgat cu ei?

— Ei s-au băgat cu noi, măria ta. Dar citeşte epistola, ca să vezi că nu mint…

Vodă o deschise şi-o parcurse iute-iute – era în ruseşte, dar, ca fost dragoman al Porţii o pricepu fără greutate.

— Dumnezeule mare, spuse el, înmuindu-se în *recamier*. Toţi oamenii ăştia mă mint de luni de zile. Toţi! Credeam că numai la Poartă-i aşa…

— Eşti grec! Adu-ţi aminte ce-au făcut cu voi cruciaţii lui Dandolo, când l-au dat jos pe Isac Anghelos. Cum au prădat. Cum au minţit. Cum au necinstit femeile şi cum au pus jos frumuseţe de case şi palate de creştini… Cum au

trădat, şi toate cele... Tot din carne-s şi ei, şi franţujii, şi ruşii! Au doi ochi, o gură, două braţe şi două picioare – la fel ca turcii!

WALTZ DANCE.

Caragea înlemni.

— De-aia s-or fi întors Filipescul şi Bălăceanul în

târg, pe furiş… Că au mai vrut ei să mă spulbere o dată… Şi tot de-aia n-o fi venit nici Golescul aci, în seara asta, că de vreo două săptămâni nu mai vrea să dea ochi cu mine… Doamne, Dumnezeule… Şi v-am dat legi, v-am ridicat şcoli şi biserici… De ce vreţi să mă omorâţi cu toţii?

— Golescul n-are nimic cu domnia ta. Mi-a spus Safta că a căzut la pat. De-aia n-a venit *nici ea* aci, că s-a dus să-l vegheze, cot la cot cu Goleasca…

Tăcură preţ de câteva clipe. Afară bătea un viscol ca iarna. Alături, orchestra atacase încă un vals – se auzea tropot de picioare neobişnuite cu dans din acesta.

— De ce mi-ai spus toate astea, Colţescule, că şi tu mă voiai mort?

— Asta n-am cum să-ţi zic, măria ta! Şi-aşa am făcut prea mult, lăsându-mi viaţa zălog în mâna domniei-tale, laolaltă cu epistola lui Sivorski.

— Blestemaţii… – şopti Caragea şi, greoi, se ridică în picioare. Şi zici că nemernicul ăla de capugiu aşteaptă la Giurgevo?

— Da, măria ta.

— Ordinele cui le aşteaptă?

— Ce importanţă mai are, măria ta? Ce pot să-ţi zic sigur e că n-o să plece încoace mai devreme de trei zile. Oricum, pe capugiu n-am să pot să-l omor aşa cum am făcut cu trimisul lui Sivorski.

— Hai să ieşim afară, spuse Caragea, că şi-aşa am stat prea mult pentru fleacul pe care cred ei că-l vorbim. Toţi… ah, *toţi* mi-aţi pus la cale pieirea…

Ieşiră. Consulul Ledoux se uită la Colţescu îndelung – numai că bătrânul boier se tot înclina în faţa lui Caragea care, zâmbitor, se purta de parcă tocmai îi făcuse un mare favor. Cu coada ochiului însă, îl văzu pe Înalt Prea Sfinţia Sa cum tresare, brusc îndreptându-se de şale lângă Sivorski.

— Până şi Mitropolitul mă vinde, şopti Vodă Caragea. L-ai văzut cum îi ungea urechea lui Sivorski?

— Îţi jur pe ce-am mai scump, măria ta: nu mai ai multă vreme aici!

Valsul încă răsuna în încăpere. Moravek, consulul Austriei, zâmbea afabil în timp ce Predescul, prietenul bun al Filipescului, îl ţinea de vorbă fără teamă, în văzul lumii.

Măcar Moravek e cinstit şi-mi spune tot ce-i suflă ai noştri, se consolă Vodă şi se duse în fotoliul său. Tot neamţu-i mai corect! Se mai uită după Colţescu – el de ce mi-o fi spus ce şi cum? El ce urzeşte? îi urmări privirea şi-l zări cum se uită cam prea lung la Băleancă. Apoi, o văzu pe Smaranda cum se repede într-un suflet la el.

Şi fiică-sa care crede că pentru ea am stat noi de vorbă, se gândi Caragea, regretând că n-o aude ce-i spune…

— De ce-ai făcut asta, tată? – îl luă ea în primire. De-atâtea ori mi-ai spus că ce-avem noi de făcut, facem doar noi, nu cu ajutor!

— Stai potolită, fata mea… Unde-i Anton? Spune-i să stea cuminte, că nu de el am vorbit cu Vodă.

— *Cui* să-i mai spun, tată? Că a plecat val-vârtej după ce te-a văzut cum intri cu Vodă în salonaş…

Colţescul căscă ochii.

— Adică… vrei să zici că a fugit?! Anton?! – Smaranda ridică din umeri – Păi, dacă o fi fugit cumva de frică, chiar că nu-l mai meriţi, fata mea!

Ieşind de la legaţie, Anton se strecură pe nevăzute pe lângă caleaşcă – îl auzi pe Fane râzând alături de ceilalţi surugii care aşteptau în frig şi-n zloată, după care o luă tiptil, furişându-se pe uliţi până la birtul lui Chesaru, ăla de la maidanul Episcopiei. De cum intră, îl zări pe Grigore la masă, lângă o mahalagioaică tânără şi frumoasă.

— Hai să trăieşti, frate! Sângele apă nu se face, îi zise Anton, făcând cu ochiul spre femeie.

Grigore râse larg. Mahalagioaica, una lungă şi zdravănă de pârâia carnea pe ea, se ridică şi-o şterse cât ai clipi din ochi.

— Hai să trăieşti şi tu. Măi, frate, măi… Mi-e cam ruşine să stau p-aci pe banii matale. Îmi place să mănânc, să beau şi să vrăjesc muierile – dar o să mă plictisesc dacă

mă ţii mult aşa.

— Păi, mi-e cam ruşine să-ţi dau simbrie, fir-ar să fie. Dacă ar fi după mine, ţi-aş da bani aşa, fără să faci nimic. Când e, e! – când nu e, nu e! – şi-acum e! Uite, am vorbit cu tata înainte să plecăm la franţuji. Ziceai că-ţi plac caii, nu?

— Şi-ncă ce-mi mai plac!

— Păi, atunci, ce să facem, o să cam ai grijă de caii noştri, frate, ca să nu bată la ochi… Epistolele-alea… Le-ai pus bine?

Grigore zgâlţâi ditamai tăşcălăul care-i spânzura peste umăr.

Dar Anton:

— Vezi c-aci nu-i ca la tine, în Corbii-de-Piatră! Aci, dac'o fi să fie, te face unu' de nici nu-l miroşi… Iar muierile-s mai ale naibii ca toate!

— Marghioliţa asta cică-i muiere cu scaun la cap, se apără Grigore. E de-aci, de la birt… Şi pe urmă, Rupe-Pisici mi-a spus că mă-nvaţă el cum se trăieşte pe la voi, pân' târg.

— Vezi să nu-i crească nasul prea lung, lui Rupe-Pisici, ăsta… Ei, mâine dimineaţă o să chibzuim cu luare aminte, să vedem unde pitim toate epistolele alea. Mda… Cine-ar fi zis… Să-mi apară un frate aşa, din senin…

— Mie tot mi-e ruşine, conaşule.

— Ia nu mă mai coconi atâta! mai bun un frate de sânge decât toţi fraţii de vin pe care-i am. În plus, îmi place cum se aşază lucrurile! Parcă ar începe un basm din acela, ştii… Vine Făt-Frumos, face, drege şi *pfuuh*! – toate alea se pun pe calapod!

— Mama zice că niciun basm nu stă alături de păţania a mai groasă dintr-o viaţă de om.

— O cred, făcu Anton. Că zău dacă pricep *ce* şi *cum* mi se întâmplă de la o vreme-ncoace. Aşa că, un frate care

m-ajută e binevenit. Bun! Aşadar, dis-de-dimineaţă, de îndată ce se crapă de ziuă, vii la noi în Podul Caliţii, spui că eşti Grigore din Corbii-de-Piatră şi că pofteşti să te tocmeşti rândaş, că tu eşti ăl de-a vorbit cu mine, da?

— Da, frate!

— Numa' să nu te scapi că suntem fraţi şi alelalte ce le-ai mai auzit…

Grigore se înroşi niţel:

— Oi fi i-o dă la munte, da' una-alta, mai pricep io.

— Bine, nu te supăra! Hai, ai grijă de tine, da' n-o ierta pe Marghioliţa, 'nţeles? – zise Anton, ridicându-se de la masă.

— N-o iert, coane, n-o iert!

În clipa aceea, un lăutar începu să se tânguie de mama focului:

Uite-l cum vine la pasî.
Calcă-n câinii de pripasî.
Şi le ia muierileee
La toate beizadelileee.
Canta, Canta, hoţ de omî.
Suie-i pe boieri în pomî!

— Ce naiba? – se miră Anton. Asta ce mai e?

— Ah, păi l-a mai zis de v-o doo ori… Vin p-aci nişte căruţaşi de la nu-ş' ce vamă de la voi, din târg! Ăia îl ştiau cel mai bine şi l-au pus pe nea ăsta să-l zică aşa, cu foc… Da' zău dacă-mi venea să cred că-i despre Canta ăla care mi-e frate, chicoti Grigore. Eşti cam zvăpăiat, frate!

Ş-apoi dete iel de-o fată!
Care-l scoase de la roată!
Care-i supse snaga toată î
De-l lăsă singur în zloată!
Canta, Canta, râd dujmaniii.
Viaţa-ţi vor şi gologanii!
Pân' şi Vod-acu' te vede

Că ţi-ascuţi hangerele.
Că ţi-au foc pistoalele
Şi că-ţi arde sângele!

— Să mă ia dracu'… *ăştia* mi-au făcut cântec, râse Anton cam strâmb. Hai mai bine s-o şterg d-aci până nu mă recunoaşte vreunu'. Ne vedem mâine dimineaţă.

Îşi luară la revedere, iar Anton ieşi din nou pe uliţă şi începu să meargă aiurea, rătăcind prin mahalale. Îl ningea, dar nu-i păsa. Se gândea la Vodă Caragea şi la vorba pe care nu şi-o ţinuse nici faţă de Colţescu ăl bătrân, nici faţă de prietenii săi. Se gândea la Iordache Olimpiu şi la ce-o să spună lumea după ce-o să afle că grecul acela va fi făcut ceea ce nu făcuse el, Anton Canta despre care, iată, umblau şi cântece de-acum. Se gândi la epistole şi la acel om care desemna de toate – te pomeneşti că fusese şi el la bal, la legaţia franţujilor? Iar cântecul lăutăresc? – se gândi el din nou. P-ăla cine-l mai făcuse? Că parcă i se păruse că versurile-l cam luau peste picior…

…*Care-i supse snaga toată î*
De-l lăsă singur în zloată!…

Na, că tot o să trebuiască să-l ucid pe Caragea, se hotărî Anton când, fără să-şi dea seama cum, se trezi prin mahalaua Doamnei, prin dosul bisericii, la doi paşi de poarta hanului Castrişoaiei. Se înfofoli mai bine în pelerina largă şi pătrunse în han. Urcă scările. Se duse la uşa Ilonei şi bătu.

— *Jaa*?!

Nu spuse cine e şi intră încetişor.

Îmbrăcată într-un halat gros ce-i lăsa descoperite picioarele lungi şi mlădii, Ilona stătea la masă şi scria o epistolă la flacăra tremurată a lumânării. Se întoarse brusc, privindu-l cu frică, parcă, după care ţâşni din scaun:

— Dumnezeule, ce bine că ai venit! Ce bine-mi pare că ai venit *din nou*! – îl îmbrăţişă ea la fel cum o făcuse cu

zece ceasuri mai devreme, pe poteca ce ducea la eleşteurile Fălcoienilor. Se amestecară unul cu altul şi se îmbrăţişară şi se unduiră în felul acela de neînţeles, el încercă să facă ceea ce ştia că se face în asemenea clipe, ajunseră în pat şi se răsuciră, îşi supseră buzele şi-şi frământară limbile, se rostogoliră în aşternuturi, mârâiră şi parcă se luptară cumva, de ziceai că-s fiare ce se pândiseră anotimpuri întregi ca să intre la loc în călduri.

După o vreme, se prăvăliră ca răpuşi unul lângă altul, la fel de îmbrăcaţi ca la început, suflând din greu, buimaci, gâfâinzi şi sătui, chit că nimic nu se sfârşise.

— Ştii ceva Ilona, zise Anton după ce-şi recăpătă suflul, zilele astea am să omor un om.

Puiul de urs, care până atunci nu scosese nici pâs, dădu un mormăit greoi şi tresări, de parcă s-ar fi trezit din somn.

* * *

— Dacă nu mă-ntorc, ai tu grijă de epistolele alea... – îi zise Anton lui Grigore. Dacă iese rău, ascunde-te, cu ele cu tot, până ajunge tatăl nostru aci în târg.

Grigore se cam codi să răspundă. Dădu să se uite în zare de parcă ar fi vrut să prindă putere dar, cel mai apropiat deal, şi anume Dealul Mitropoliei, era mai mărunt decât colina dindărătul casei din Corbii-de-Piatră. Dimineaţa era cenuşie, cu cer umed, coborât până jos.

— Basm ziceai, făcu Grigore. Of, bine-ar fi fost să trăim păţaniile astea în sat la mine, că târgul ăsta nu prea se potriveşte cu basmele – n-am mai văzut atâta noroi de când mă ştiu.

— Şi nici atâtea jigodii, zise Anton.

— Nu vrei să-mi spui ce faci?

Anton dădu din cap:

— Lasă-mă să ies cumva din încleştare! Dacă scap, o să râdem împreună, dacă nu, o să mai facă vreunu' un cântec despre mine. Sau, o să mă desemneze. Pân' la urmă, tot afli tu ce şi cum.

— Tata scria în epistolă că…

— Nu sunt aşa cum şi-ar dori tata să fiu, se încruntă Anton. Ei… e mult mai bine că ai apărut şi tu p-aci, măi Grigore. Presimt aşa, că ce-or vrea *ei* de la noi e peste puterile şi pofta *mea*. Ăştia sunt oameni născuţi din cuvinte, ba chiar din desemne, şi aşa vor să-mi facă şi mie viaţa, măi Grigore. Dacă soarta ţine cu mine, bine, dacă nu, parcă n-aş vrea să ajung aidoma lor. În târgul ăsta suntem mai mult ca fiarele, frate, şi asta-mi place cel mai mult. Aici cresc copacii şi buruienile vraişte, iar apa curge la vale cum are chef – of, parcă n-aş vrea să se piardă toate astea! Păi… Ai auzit tu că-n târgul lor cel mare de la Paris au uliţele podite cu piatră? Nu cu lemn – cu piatră!

— Adică, făcu Grigore, cu cărămizi?!

— Nu, nu! Seamănă cu nişte cărămizi, numai că-s din piatră! Cic-ar avea toate casele puse la linie, nici mai în faţă, nici mai în dos… Până şi bălţile sunt făcute de mână omenească prin târgurile lor, ba chiar şi râurile, iar bisericile, aud, sunt înalte de tot, mai înalte decât cei mai înalţi stejari… De ce-or fi intrând ei aşa, ca împăraţii, peste câmpuri şi păduri, poţi să-mi spui? Ce fel de viaţă mai e aia când, în loc să vezi, naibii, soarele sau luna, ţi se împiedică privirea în acoperişuri şi turle? Aşa că, Grigore, iartă-mă, dar nu prea vreau viaţă din asta cum vor ei. Una-două, pui genunchiu-n pământ, mai faci o reverenţă, mai săruţi o mână şi tot aşa. Iar dacă ai ceva de zis – te grăbeşti să pui în cuvinte pe care *le scrii*, naibii, într-o epistolă, să te afle

toţi, iar tu să uiţi de ele… Că mie de-asta mi-e cel mai teamă cu slovele astea: dacă scriu, o să uit ce-am scris, că gândurile îmi pleacă din minte tocmai hăt, pe hârtie! Deci… Epistolele de la tata… parcă m-aş mai gândi o dată dacă e de mers până la capăt, după cum zice el. Poate că n-o fi de mine asemenea tărăşenie.

— Ştiu io dacă-i bine să faci după capul tău? – făcu Grigore. Tata, *ţ le* ţi-a lăsat şi epistole, şi tot.

— Da. Dar a fost om deştept şi-a avut grijă să mai aibă un fiu, râse Anton. Îmi pare rău că n-ai venit mai de mult pe aci. Tiii… Să vezi ce-am mai fi făcut noi doi prin târgul ăsta!

Îşi luă rămas bun şi-o luă pe jos, precum calicii. Era devreme. Se opri în piaţă la Sfântul Anton, se cafeli la Altântop, supse şi-o narghilea de la el, după care o luă mai departe prin uliţa Gabrovenilor, ieşi în Uliţa Mare, de acolo trecu prin spatele hanului Şerban Vodă, iar în faţa caselor cele mari ale Bărcănescului, îşi trase pălăria pe ochi şi-şi vârî capul în gulerul pelerinei. O luă la stânga spre hanul Castrişoaiei, dar Nicu ăla de scria frumos, feciorul popii de la Biserica Icnii, îl recunoscu şi-l strigă din spatele gardului:

— Bună ziua, bună, coane Antoane!

Anton se făcu că nu-l vede, fapt ce avea să cântărească în orele următoare, după ce firul întâmplărilor se va fi depănat până la sfârşit.

Trecu apoi în grabă pe lângă casa Agăi Niculaie Villara, cel ce nu se dezlipea de anteriu deşi-i plăcea să stea în clădire nemţească, frumoasă. Ciudat: lui Anton i se făcuse o sete cumplită, dar, chit că-i ardea buza după o bragă, trecu pe lângă bragagiul din colţ fără să-l bage în seamă.

Ce mai tura-vura, se duse la Castrişoaia şi-o luă pe Ilona la plimbare, aşa cum făceau de obicei.

Era sâmbătă, 28 septembrie, pe la ceasurile zece din dimineaţă. La ora aceea, Vodă Caragea însoţea convoiul mortuar al Golescului, care tocmai pornea din faţa Bisericii Dintr-o Zi.

Pentru Anton, era oricum prea devreme.

O luă cu Ilona pe jos spre mahalaua Colţei şi ieşiră în Calmatei, trecând peste podul lui Ceamur, unde îi văzu Iancu Zgarbură din careta sa. Din ce avea să mărtutisească acesta prietenilor apropiaţi, Anton cu Ilona păreau plini de voie bună, deşi priveau cam tâmp şi râdeau cam prea tare – în plus, cică Anton îi culesese femeii nişte năsturei mici şi verzi dintr-o tufă ce creştea pe lângă gardul lui Stan, măcelarul, ăla care-a avea gardul proptit chiar în lemnăria podului.

Intraseră apoi în Armenească, se grăbiră când Anton îl văzu pe Bărbucică Catargiu care se învârtea pe acolo (acesta nu-i văzu), după care traseră – unde altundeva? – la taverna lui Ghiulbenkian. Vizavi de tavernă: chef mare, turcesc, cu meterhanea şi narghilele de-ale lor, la care se adăugau podance şi vin de-al nostru, că aci n-aveau turcii cadiu să stea toată ziua cu ochii pe ei. Anton recunoscu printre ei pe un oarecare Mustafa, unul forţos tare, cu care se luptase de mai multe ori pe maidan, împărţind victoriile la *küres*.

Ca mânat de-o presimţire, nu-i dădu nici ăstuia bună ziua, deşi se aveau bine.

Camera pe care o arvunise Anton la Ghiulbenkian se afla undeva la primul cât, în capătul unui culoar îngust care, mai târziu, a fost preschimbat într-un fel de pridvor. Era o încăpere măruntă, cu un pat îngust, cu măsuţă, cu sobă scundă de teracotă, frumos emailată cu albastru (franţozeşte) şi cu un dulap cam şui. Când au ajuns ei acolo, Ghiulbenkian deja le făcuse focul, lăsându-le pe masă şi o carafă cu Negru de Drăgăşani vechi de dooj de ani, că aşa-i dăduse Anton poruncă.

Ca un făcut, taverna era goală la ora aceea – toată lumea era peste drum, chefuind cu turcii care se şi apucaseră să frigă un miel în groapa săpată în curte. Turcii, cam deşelaţi de vin, se tot foiau încoace şi-ncolo, descărcând pistoalele când şi când, că aşa făceau ei la

bairamuri.

La început, Ilona se cam codise dar, după primul pahar de Drăgăşani, *începuse să zâmbească toată*, după cum avusese Anton impresia, de ziceai că tot trupul prelung îi ţinea loc de surâs. Simţind ei doi că de data asta aveau să se vadă după cum era scris, mai amânară o vreme ceea ce amânaseră şi până atunci, cu multă pricepere şi aplicaţie, ezitând să se apropie unul de celălalt, discutând despre muzică şi despre grădini, despre Krakowia şi despre Imperiul Austriac, despre politicale şi despre crima pe care Anton o pomenea din ce în ce mai des – fără a preciza, însă, cine avea să fie ucisul.

Dar, nici Ilona nu stăruise să afle pe cine voia Anton să ucidă. Îl întrebase doar dacă era pregătit s-o facă, iar el îi răspunsese:

— Aş zice că oricând, numai că trebuie să aştept momentul potrivit.

— Ştiu cum e, spusese ea, rămânând pe gânduri câteva clipe. Şi eu am ucis odată.

Aşa că i-a povestit cum ucisese ea, numai că ea nu se folosise de pistol, ci de hanger.

— Şi… pe cine ai ucis tu? – s-a grăbit s-o întrebe Anton.

— Nu-ţi spun decât dacă-mi spui şi tu pe cine vrei să ucizi.

Pe Anton îl ameţi şi mai şi căutătura ei sălbatică, aşa că se apropie de ea.

— Eşti sigur că vrei asta? – îl întrebă ea din nou, după cum îl tot întrebase pe Anton în ultimele zile. Eşti sigur că vrei să mergi până la capăt?

El se jură că da, că era gata să meargă până la capăt. Cică doar asta aştepta.

— Şi o să mergi până la capăt orice s-ar întâmpla?

Da. Anton era decis să meargă până la capăt

indiferent ce s-ar fi întâmplat.

— O faci, cumva, pentru că trebuie să ucizi? – mai întrebase ea.

— Poate că da. Poate că nu, se jucase el, că doar nu era să recunoască tot ce-i trecuse prin cap de când o cunoscuse.

Se apropiară aşa, uşor, pentru că nu mai aveau de ales şi se încercară unul pe altul fără grabă – în niciun caz nu doreau să păţească ceea ce mai păţiseră deja: să simtă că dau în clocot şi că se aprind precum flăcările din lemn de brad, rătăcindu-şi gesturile şi vorbele, copilăreşte. Cică Dumnezeu lăsase treaba asta spre înmulţire – oamenii o stricaseră şi aşa, preschimbând-o în plăcere, darămite s-o risipească în îmbrăţişări şi atingeri sterpe chiar şi pentru diavol?

Se sărutară, aşadar. Se strânseră în braţe şi se lipiră unul de celălalt, numai că femeia asta nu *era* ca toate celelalte: se tot răsucea şi-şi tot dădea ochii peste cap, de parcă era o pisică uriaşă, ceva. Îşi arăta dinţii şi gâfâia gros, precum râşii după ce-i plesneai cu săgeata în ceafă şi, tot precum râşii, dar în călduri, se punea în coate şi-n genunchi şi-şi frângea spinarea, târându-se pe duşumeaua lucioasă fără ruşine şi fără teama c-ar putea s-o audă careva.

Face ca cea mai josnică podancă, se aprinse Anton, văzându-i trupul arcuit, cu muşchi ce parcă torceau, sfârâind încetişor. Îi desfăcu rochia în spate şi-şi lunecă mâinile în faţă, încercând să-i cuprindă sânii, dar ea se răsuci precum o anghilă şi-l cuprinse cu braţele şi cu picioarele – se mişca de parcă s-ar fi căţărat pe el, târându-se odată cu el pe podea, muşcând şi mârâind. Ochii îi luceau, îi surâse, iar îşi dădu ochii peste cap şi iar mormăi, după care îi conduse palmele peste sâni, unduindu-se. Nu-l lăsă să-i simtă sfârcurile decât pentru o clipă mult prea

scurtă, căci iarăşi se răsuci, târându-se până la măsuţă precum o jivină încinsă.

— Acum, spuse ea, vom bea câte un pahar de vin. Tu-ţi vei ţine ochii închişi şi o să mă laşi pe mine să am grijă de toate, bine?

Anton, care sta în genunchi pe duşumea, spuse că da, bine. O auzi cum toarnă în pahare, o simţi cum se apropie, se simţi acoperit cu faldurile călduroase ale rochiei ei, îi cuprinse coapsele încordate, îi simţi aroma îndelung ocultată după care, ghemuit, primi paharul acolo, între picioarele ei…

— Bea. Îi spuse Ilona. Bea-l până la capăt!

Îl bău. Se trezi, aproape de îndată, cu alt pahar în mână.

— Bea!

Îl bău. O auzi şi pe ea cum bea, plescăind zgomotos, precum cea din urmă ţărancă. Apoi, băură tot aşa, pahar după pahar, pe nerăsuflate, până ce se termină carafa. Anton simţi cum îi amorţesc buzele. Îşi înăbuşi un râgâit. Ce-o fi vrând? – se întrebă. Poate că aşa-i place să înceapă, îşi spuse şi dădu să se ridice, să-şi vâre capul între coapsele ei, dar Ilona deodată se dete înapoi, punându-se în genunchi în faţa lui. Buimac, Anton fu luat prin surprindere şi fu cât pe ce să cadă în patru labe.

— Ţi-am spus că o să am grijă de toate, îi reproşă Ilona şi se apucă iar să-l sărute, să-l muşte şi să-l zgârie – îi rupse cămaşa, îl zădărî, se retrase.

— Ilona… – începu Anton. Aşa nu… nu ştiu dacă…

Ea îi răspunse, înghiţind în sec:

— Mi-e atât… de teamă… Dacă nu suntem… pregătiţi… Lasă-mă… pe mine… Ştiu ce fac. Ştiu bine… ce fac.

Iar înghiţi în sec. Se tot uita într-o parte şi-n alta, de parcă nu ştia ce să mai facă. Până la urmă se hotărî să se

aşeze în coate şi-n genunchi, cu spatele la el.

— Dă-mi… dă-mi mâna… lasă-mă pe mine… hai…

O ascultă, abia reuşind să nu zvâcnească din şale. Mâinile li se întâlniră între coapsele ei. El dădu s-o caute după cum ştia, dar ea îl conduse cu putere în… spate. Anton îi simţi parfumul de mosc şi se întrebă dacă la asemenea femei aşa miroseau măruntaiele.

— Aşa trebuie… aici, aici vreau, se rugă ea, numai că era prea mult pentru Anton care îşi smulse mâna din strânsoarea ei şi se repezi acolo unde…

Încremeni. Preţ de câteva clipe crezu că băuse prea mult. Că e ea altfel.

Apoi, se prăbuşi în spatele ei – *buf*! – în fund. N-avea *cum* să fieîntratât de diferită! – se holbă el. Era doar…

— Blestemat nenorocit! – se ridică Anton, cu venele de pe gât umflate, gata să-i plesnească. Ilo… – dădu el s-o strige, dar îşi dădu seama că fiinţa din faţa lui n-avea cum să poarte numele acesta.

— De-asta spuneai că n-ai cum să mergi până la capăt? De-asta? Ţi-ai bătut joc de mine! – urlă Anton, făcând spume la gură.

Ilona (încă îi vom spune aşa) se ridică, înghiţind în sec. Pletele îi acopereau faţa, iar pieptul vânjos îi juca grăbit – îşi trecu mâinile prin păr, dezvăluind un chip turbat de tristeţe şi, pentru o clipă, Anton se simţi rupt între dorinţa de a împăca fiinţa ce avea un asemenea chip drag şi furia clocotitoare ce-l făcea să caute cea mai apropiată armă. Apoi, îi zări rochia ridicată în faţă, cu faldurile albe, de dantelă, atârnând de-o parte şi de alta a ştremeleagului sculat.

— *Bleste-mat* nenorocit! – simţi Anton cum ia foc şi-i repezi un pumn în faţă. Zi-mi cum te cheamă, ca să po să te-njur mai bine, pederast împuţit!

— Mă cheamă… Ilona… – zise fătălăul, acoperindu-şi

gura însângerată cu amândouă palmele.

Sângele i se prelinse printre degete.

Anton se repezi asupra lui şi-i trase un pumn în ceafă – nu lovi cu toată puterea, căci încă avea senzaţia că loveşte o femeie.

— De ce-ai făcut asta, Cristoşii şi grijania mă-tii de scopit nenorocit?

Trosc! – izbitura îl aruncă pe fătălău de-a berbeleacul în patul îngust. Picioarele lungi i se dezgoliră. Anton le privi cu dorinţă pentru o clipă scurtă, dar apoi mugi ca un urs. Îl lovi cu piciorul în faţă, aproape zdrobindu-i ţeasta de perete.

— De ce-ai făcut asta?

Iar fătălăul:

— Te-am… iubit… te… iubesc… acum, gata… s-a terminat.

Era buimac. Tot dădea să se ridice, dar braţele i se înmuiaseră de tot. Până la urmă, se prelinse în genunchi, lângă pat.

Iar Anton:

— M-ai iubit?! Tu?! Un blestemat ca tine *iubeşte*?

Fătălăul se uită la Anton şi-şi şterse borşul care îi năclăia buzele plesnite. Îi zâmbi strâmb:

— Tu nu m-ai iubit?

Buff! – Anton îl lovi cu piciorul în burtă. Fătălăul se încovrigă. Un val de sânge se revărsă pe duşumea.

— Mă doare… zău!

— Câine ce eşti! – îi strigă Anton şi-l apucă de ciuf, dându-i capul pe spate. Îi veni să-l scuipe, dar nu-i trase decât o carabă, aşa cum obişnuia să-i lovească pe calicii prea căpoşi. Tu?! Să mă iubeşti pe *mine*?! Tu, mă?!

Dar fătălăul:

— Şi tu m-ai iubit… Dacă nu te-aş fi lăsat să mă atingi ca azi… m-ai mai fi iubit şi acum… Prost am fost!

— Trebuia să-mi spui! – izbucni Anton din nou, lovind pe unde nimerea. Trebuia să-mi spui! Nici că se putea înşelăciune mai mare ca asta, porc de scopit blestemat ce eşti! Nici că se putea minciună mai mare ca asta!

Fătălăul se acoperi cu braţele, încasând loviturile fără să strige, până ce Anton obosi şi se lasă să cadă în scaun.

— De ce m-ai înşelat în felul ăsta? De ce, fir-i-al dracu' cu cine te-a ouat? *De ce*, sta-ţi-ar stâlpii la cap?

Fătălăul se adună de pe jos şi se puse pe marginea patului. Scânci precum o femeie. Îşi dădu pletele pe spate cu un gest care-i răvăşi inima lui Anton.

— De ce, mă, de ce? De ce?

Fătălăul se şterse de sânge. Apoi:

— Dacă nu te-aş fi minţit… ai mai fi simţit vreodată o dragoste ca asta, Antoane? Spune… Ai mai simţit vreodată asemenea dragoste?

Nu-şi dădu seama decât prea târziu că tocmai asta n-ar fi trebuit să spună.

— Ce… ce-ai spus?! – se holbă Anton, repezindu-se asupra redingotei şi scotocind după pistoale.

— Nu, făcu cel ce-şi spunea Ilona, străduindu-se să se ridice. Nu face asta…

— Ce-ai spus, scopit nenorocit?! – şuieră Anton şi se năpusti asupra fătălăului.

Îi simţi parfumul greu, de mosc. Îi zări zâmbetul rătăcit, dinţii întredeschişi, îi simţi răsuflarea care aducea atât de mult cu cea a femeilor. Îl apucă de ciuf şi-l zgâlţâi din toate puterile:

— Cum ai spus?!

— N-o să afli nicicând, şopti fătălăul, înciudat, nicicând n-o să afli… ce-ai pierdut… pentru că n-ai mers azi până la capăt!

— Taci, blestematule! – răcni Anton şi-l plesni cu

ţeava pistolului peste faţă.

— De ce… de ce să tac? Ţi-a făcut, vreodată… nevastă-ta sau altcineva… ce ţi-am făcut eu azi?

Anton luă foc. Apăsă pe trăgaci. Chipul fătălăului înflori, sângele îi împroşcă perna, iar trupul i se înmuie, prăbuşindu-se în pat. Ciudat lucru: ştremeleagul încă-i era falnic dar Anton îşi luă imediat privirea de la el – ah, de ce n-ai fost femeie? – se trezi el că se întreabă. Adulmecă. Mirosul de mosc se stinse, aspirat în boarea sărat-acrişoară a pulberii arse.

Ceea ce fusese Ilona se afunda ca într-o apă, parcă. Ca şi cum se retrăgea între faldurile de aer ale zilei. Ziceai că se topeşte în sobă, în masă, în scaune şi pat – tras în fuioare, odată cu mirosul de mosc.

Anton încremeni şi trase cu urechea. Dintr-o curte apropiată se auzea cotcodăcitul unor găini. De peste drum, se ridica muzica meterhanelei şi chiotele turcilor care, până atunci, parcă doar aşteptaseră să vadă ce se petrece în încăpere.

Or fi auzit ceva? – se întrebă Anton şi se duse la masă, păşind pe vârfuri. Duşumelele scârţâiră. Unul dintre paharele cu Negru de Drăgăşani mai avea ceva vin înăuntru. Anton se aşeză pe scaun. Sorbi vinul cât ai clipi din ochi. Când puse paharul la loc, lângă carafă, văzu

urmele de sânge pe care le lăsase pe sticla lucioasă a paharului.

O fi fost paharul meu, sau al *ei*? – se întrebă în timp ce-şi ştergea degetele pe îndelete. Aşa făcea şi după ce spinteca porcul de Crăciun.

Se uită la Ilona şi i se făcu chef să tragă dintr-o narghilea. N-ar fi trebuit să-i spulber faţa cu glonţul, îşi spuse, nu faţa ar fi trebuit să i-o spulber. Scopit blestemat!

Auzi un ciocănit discret în uşă. Se uită pe fereastră, gata să sară, dar uşa se şi deschise, scârţâind.

— Coane Antoane… ce naiba faceţi?

Era Ghiulbenkian.

— Am făcut tărăboi mare? – întrebă Anton, sfârşit.

Parcă-i venea să plângă cumva. Nenorocitul ăla de pederast… nici măcar nu se apărase! Nu lovise, nici măcar nu înjurase, nu făcuse nimic!

Doar aşteptase.

— Dumnezeule, coane Antoane… – puse Ghiulbenkian mâna la gură. Se apropie de trupul mortului. Ai omorât-o?

— Uită-te mai bine la ea, jupâne…

Armeanul se cutremură. Se uită pe geam. Apoi se uită la mort – din ureche încă i se prelingea o şuviţă de sânge.

— Atunci, bine că l-ai omorât! Nici ca muiere nu-mi plăcea, da’ aşa…

— S-a auzit ceva de jos?

— Jos nu-i nimeni. Eu eram peste drum, la zaiafet, şi doar mi s-a părut că aud ceva… Ăilalţi erau ocupaţi să trăsnească şi să bubuie, cu flinte şi puşti, care cu ce nimerea, aşa că nu s-au prins de nimic, conaşule! Of, of, of, ce-ai făcut în casa mea… – se plânse el deodată, de parcă abia atunci şi-ar fi dat seama de toată nenorocirea.

— Las că iau totul pe mine, îl potoli Anton. Şi-aşa, ziua mea nu s-a încheiat.

Dar bătrânul:

— Ba n-o să iei nimic, că şi tu cu tatăl domniei-tale m-aţi ajutat când cu ruşii ăia acu’ un an…

— Lasă.

— Niciun *lasă*! Comedianta asta, o ştia toată lumea, era o nemernică. Nici nu ştii ce te plângea lumea-n târg, conaşule! mai bine c-ai omorât-o, diavoliţa… Pfuah, îşi dădu seama Ghiulbenkian. Cu atât mai mult cu cât era bărbat! Păi, îi sclipiră lui ochii, se mai face judecată dacă ai omorât un nenorocit d ăsta?

— Se face oricum, se posomorî Anton.

— Şi n-o să ţie nimeni cont că eşti boier, iar el doar un comediant care se dădea muiere?

— E supus austriac, jupâne, iar Moravek a tovarăş cu Vodă, iar Vodă abia aşteaptă un prilej să mă înfunde. Aşa că, nu mai am de ales, făcu Anton.

— Astea-s prostii, se trezi Ghiulbenkian la viaţă. Te-a văzut careva când ai venit încoa’?

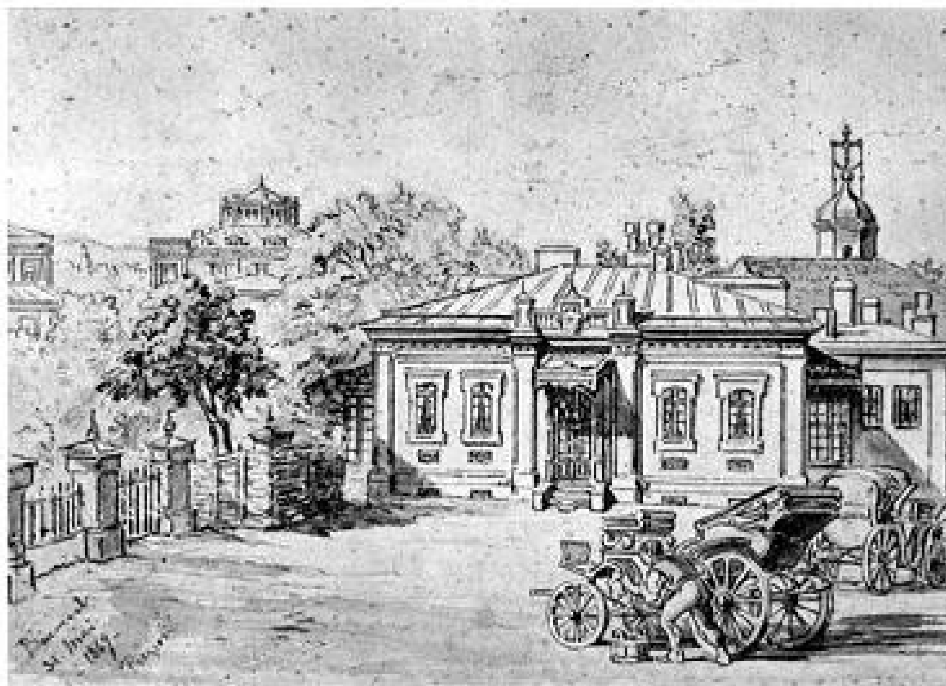
— M-or fi văzut, de un’ să ştiu eu?

— Te-or fi văzut, da’ unu’ n-o să te vândă pe matale când la mijloc e nemernica asta! auzi tu: bărbat! – scandă Ghiulbenkian. Apoi: Ştii ceva? Ia ia-o matale p-aci, pân’ spate, că te ştiu că eşti hăndrălău şi poţi să cobori pe geam! Du-te-n trebile matale, şi las pă bătrânul Ghiulbenkian să le desfacă! Curva asta, ţi-o spun eu, a venit aci cu un negustor de… – se opri brusc. Nu e nevoie să ştii matale cu cine a venit *ea* aci să se fută! Şi nici eu! Hai, du-te, conaşule, şi las pe mine!

— Jupân Ghiulbenkian… – încercă Anton, dar armeanul se duse la fereastră şi-o deschise.

— Vezi că grădina din spate dă în drumeagul ce duce la Plumbuita, la mănăstire, conaşule. Ia să te văd! Eşti curat pe mâini? Tiii, da’ ce monzoleală v-aţi tras, exclamă bătrânul privindu-i veşmintele, de nici nu ştia ce să mai

facă: să râdă, sau să fie serios?

* * *

Trecuse binişor de ceasurile prânzului când Anton ieşi în drumeagul desfundat şi plin de noroaie ce ducea spre Târgul Moşilor. Pe drumeag: carete şi caleşti, negustori călări şi pe jos, ţărani cu cobiliţe, care trase de boi, nenumăraţi copii, salepgii, cerşetori, geambaşi, o grămadă de ţigani fără treabă şi câţiva popi – care venind, care ducându-se la târg.

Anton dădu să se amestece în mulţime dar, în clipa aceea, se auzi strigat:

— Antoane! Ce dracu' faci, coane, p-aci?

Dumnezeule! Bărcănescul! Era chiar Scarlat Bărcănescu… Călare pe un murg şi vesel nevoie mare, părea să se ducă şi el înspre Târgul Moşilor. Preţ de o clipă, lui Anton îi trecu prin minte, copilăreşte, s-o ia la

sănătoasa pe-o uliţă dosită din apropiere.

— Ce mai faci, Scarlate, tată?

— Uite, mă grăbesc la Ghiculeşti! N-au avut voie să vie la îngropăciune la Golescul, că ştii că i-a surghiunit Vodă din târg, da' măcar la praznic vor să vie şi ei. Aşa că, tata s-a rugat de Vodă pentru ei, iar Vodă, milostiv, s-a înduplecat şi le-a dat voie să vie. Acu' mă duc după ei să-i aduc.

— Le-a dat voie Caragea să vie?! – se miră Anton. După ce-au vrut să-l omoare?

— Ei, s-a mai înmuiat şi Vodă, c-au trecut doi ani de-atunci! Şi po urmă, au mai îmbătrânit şi Ghiculeştii, nah… Da' tu ce faci p-aci? Unde-ai fost, c-a întrebat toată lumea de ce n-ai fost la înmormântare?

— Eh, am avut ceva pus ceva la cale c-o negustoreasă…

— Aha! Te-ai întors la coana Lucsiţa, îi făcu Bărcănescu cu ochiul. Bine că ţi-a venit mintea la cap! Lucsiţa *sigur* e mai meşteră decât cocomârla aia de Ilona, pufni el în râs. Hai, că mă grăbesc… Vii la praznic, da? – mai întrebă Scarlat, dând pinteni calului.

— Viu, viu, cum să nu…

Îl petrecu pe Bărcănescu cu privirea după care o luă la pas, spre târg. Trecuse de mahalaua Cucului şi ajunsese prin Herasca, faţă în faţă cu Sfânta Vineri, cam pe unde se adunau caleştile, când îi auzi pe surugii vorbind în gura mare despre înmormântarea Golescului: Vodă, cică, vărsase la lacrimi de-ai fi putut să-i pui Golescului la cap şi-o salcie, că tare falnică ar fi crescut. Acu, se duseseră cu toţii – boierii noştri, ruşii, franţujii şi turcii din târg – la praznic, la palatul cel nou al Golescului. Deja, nu mai era

picior de calic prin Piaţa Mare, c-o şterseseră la ciupeală în Podul Mogoşoaiei, care în cârje, care în mâini, care târâş, de ziceai că scosese vlădica moaştele lu’ Sfântu Dumitru mai devreme cu două luni.

Anton o mai tândăli pe drum, o vreme. O luă pe lângă Curtea Veche şi intră puţin la Ciupagea, să tragă de-o narghilea. Birtaşul îl ţinea de vorbă, dar Anton, nimic! – parcă se plimba printr-un vis. Trăgea la narghilea, sorbea din cafa fierbinte şi, când şi când, se scobea prin buzunare după pistoale, de parcă uita mereu unde le-a pus.

— Ce-i cu tine, coane, că te văd abătut! – nu mai rezistă Ciupagea şi-l întrebă.

— Ia, mă duc la praznic la răposatu’ Golescu, ieşi Anton la liman, oftând din inimă.

— Mda. Am auzit şi io că a fost om tare bun.

Dar un negustor cam diliu:

— Dacă nu murea Golescul, avea el grijă de Vodă Caragea până la urmă, că nu se mai îndură să se dea dus de pe tron…

— Şi ce, băh? Barem ăsta are burta pusă la cale, pe când ăla de-o să vină-n locu’ lui o să aibă foamea-n gât!

Anton nu-i băgă în seamă. Dar Ciupagea:

— Tăceţi, băh, dreacului, nu vedeţi c-avem boier la masă?

Anton dădu să-i zică birtaşului să-i lase în pace, numai că oamenii se şi băgaseră cu gurile în castroane şi ceaune, clefăind în linişte. După o vreme, Anton plăti şi ieşi.

— Ce-i iei, băh, apărarea lu’ ăsta, auzi el şoapte în urma sa, că l-a căpiat crăcănata aia de cioroaică de nu mai ştie de el!

Anton îşi umflă nările şi dădu să se întoarcă – cum adică*: crăcănata aia de cioroaică*? Ilona era…

Rămase locului. Care Ilona? Ce naiba se petrecea cu

el, de încă se înfuria când îi auzea vorbind-o de rău pe… *fiinţa* aceea? El pe cine mai iubea? – că-l omorâse, că-l văzuse că-i bărbat… Îl izbise şi-i sfârtecase faţa – de ce i se mai strângea inima când glasul îi răsuna în cap? *Per lui che adoro, ch è il mio tesoro*… Şi după al cui chip jinduia acum Anton? Era mort – moartă, ştia cine şi ce era; ce mai voia acum? Se dusese, naibii, acolo, în cămăruţa lui Ghiulbenkian, odată cu aroma de mosc ce-l supsese în penumbra vorbelor…

Vorbele? Am rămas îndrăgostit de vorbele ce-l povestesc pe… omul ăla? Sau te pomeneşti că, încă de la bun început, m-am îndrăgostit *numai de vorbele* ce-mi roiau în minte despre el – ea?

— Dacă s-o ’întoarce, fugiţi care-ncotro, proşti ce sunteţi! – îl auzi pe Ciupagea, suflând furios.

Anton se uită în birt. Nu spuse nimic şi porni ca beat, pe uliţi. Când îşi dădu seama că va trece prin faţa hanului Castrişoaiei, simţi că-l ia cu leşin. Se întrebă ce-o să facă bietul ursac pe care-l făcuse cadou – cine-o să mai aibă grijă de el acu’? Of, of, ce minciună… să-ţi cufunzi asemenea trup în mintea şi marea de dorinţi a unei femei…

Ocoli prin spate pe la Sfântul Ioan cel Mare, ajunse pe malul gârlii şi-o ţinu aşa, mergând în gol, până la Sfântul Ilie din Gorgani. Se petrecu, pentru a doua oară în aceeaşi zi, cu Bărbucică Catargi, dar, de astă dată nu-l mai văzu, aşa că n-avu cum să-i răspundă la bineţe. Intră apoi prin spate, în grădinile Bălenilor, îl alergară nişte câini prin livada de pruni a Sărindarului, după care sări gardul, din grădină în grădină, până ce ajunse pe malul de pământ ce avea la poale balta lui Dura Neguţătorul. Stătu acolo o vreme şi se uită la lumina cenuşie a amiezii, la stufăriş şi la pădurea dinspre Cărămidari. Zări un cârd de cocori care dădeau roată ostrovului, pregătindu-se de drum lung – ordonaţi şi potoliţi, erau liberi să plece când şi unde

pofteau. Of, of, ce ruşine, ce ruşine pe capul meu... – îşi plânse el de milă. Ce-o să zică lumea acum? *Cum* o să râdă prietenii de mine? O să ajung bătaia de joc a ultimului calic din târg, fir-ar să fie.

Asta, doar dacă nu... Doar dacă nu sting nenorocirea asta cu o tărăşenie nebunească! Una din cale afară, care să le întreacă pe toate!

Auzi un scâncet venind din vale şi-l pufni râsul: doi câini se împreunau de zor, lângă un plop.

Eh, până la urmă o luă din loc şi ieşi din nou pe Podul Mogoşoaiei, prin dreptul hanului Filaret. Merse grăbit, trecu de Puţul cu Zale şi, în sfârşit, intră în palatul cel nou al Golescului, croindu-şi calea printre cerşetori, calici şi bocitoare venite să caşte gura, că dacă le-o pica ceva?

— Dumnezeu să-l ierte, zise Anton când intră în salonul cel mare.

Se duse în faţa Goleascăi şi-o îmbrăţişă, după care începu să se preumble printre oameni, de parcă poruncea

să meargă unui trup străin. Se asigură că avea pistolul la îndemână dar Vodă nu era nicăieri.

— Ei, ce faci? – îl auzi deodată pe bătrânul Colţescu.

Era aproape lipit de Locureanu, ăla de-l ştia toată lumea ca fiind ta-su. Anton îi privi lung. I se părea că parcă zâmbeau cumva.

— *Îl* aştepţi? – îl luă bătrânul Locureanu iute de tot, înainte să se dezmeticească. Că te văd cam palid la faţă… Ochii-ţi lucesc… Pistoalele din panoplia de-acasă lipseau…

— Păi, *îl* aştept, şopti Anton.

Colţescu oftă. Căută pe cineva din priviri dar era prea multă lume, aşa că se lăsă păgubaş.

— *Aci* vrei s-o faci? – întrebă Locureanu.

Anton făcu semn că da. Prin spatele lui trecu atunci Mitropolitul Nectarie – îl tot certa pe un diacon, dintre cei ce cântaseră la slujbă: cică nu-ş’ ce dracu’ făcuse cu vinul dat de pomană.

— Butoiu’ ăla trebuia să-l ducem sus în deal, la noi, tâmpitule! – sufla Mitropolitul. Unde-ajungem dacă lăsăm toată pomana pe mâna enoriaşilor?

— Da’ am crezut că doar spinările alea dă porc îs pentru noi…

— Da’ unde-ai văzut tu să meargă slana fără vin? Tâmpitule!

Se îndepărtară.

— Aha… Uite-o şi pe Smaranda, făcu atunci Colţescul, cam paraponisit. Din cauza ei vrei s-o faci chiar aci? – îl zeflemisi el pe Anton. Ca să uite că te vezi cu coropişniţa aia de comediantă? Ca să te vază toată lumea cam ce fel de om ai vrea tu să fii?

— Mai bine, îl luă şi bătrânul Locureanu în primire, mai bine l-ai omorî omeneşte, nu la praznicul unui creştin de treabă. De ce nu te duci peste Vodă la palat, să-l împuşti bărbăteşte, în iatacurile lui, sau chiar la Divanul domnesc?

Dar Anton:

— Ce vă pasă vouă unde-l omor? Aţi lăsat totul pe mâna mea… Când a fost să tragem la sorţi cin s-o facă, v-a luat tremuriciul pe toţi, c-o fi, c-o păţi. Acu, tăceţi, naibii, din gură!

— Antoane… – se înroşi Locureanu la faţă. Eu ţi-s tată, iar conul Colţescu…

— Mi-eşti tată pe dracu'! De când vă ştiu, numai vă văicăriţi! Că a făcut grecul, că a dres grecul… Dar până să mă băgaţi în… *Frăţia* asta a voastră, ce-aţi făcut? Aţi stat numai de vorbă, întorcând-o pe toate feţele şi miorlăind, ca babele… Ziceţi toţi că ce boieri vechi sunteţi, că ce stirpe adâncă aveţi, dar până să mă nasc io, ce-aţi păzit? Taţii voştri ce-au aşteptat? Bunicii voştri după cine-au stat? După un thessaliot venit aici s-o împuieze pe mama?

Le întoarse spatele şi se vârî în mulţime. Zgarbură ăl bătrân râdea în hohote cu Bălăceanul care, profitând că Vodă-l lăsase pe Ghika să vină la praznic, se strecurase şi el în târg. Rudeanul cam băuse. Băleanca, dacă tot o lăsase bărbat – se să stea bot în bot cu Sivorski la legaţia franceză, acum trei zile, se sorbea acum din ochi cu rusul, Cunningham se învârtea încoace şi-ncolo, discutând aprins cu boierul Florescu.

— Mă, începu Colţescul, o fi ăsta fie-tu, dar…

— Nu-i fie-miu, mă, n-ai auzit? – se holbă Locureanu cel bătrân. L-am crescut ca pe copilul meu, am avut grijă de el şi de curva de mă-sa, că numa' cine n-a vrut, n-a avut-o, iar el?! El?! L-ai auzit, nu?

— L-am auzit, coane… Linişteşte-te…

— L-am adus la noi, în Frăţie, să fac om din el, m-am pus chezaş pentru el în faţa matale, continuă Locureanu, înroşindu-se din ce în ce.

— Potoleşte-te, coane, se uită lumea la dumneata…

— Să se uite, dom'le, să se uite! Ce? Crezi că nu ştiu

ce zic toţi despre mine? – ridică el glasul.

— Hai să ieşim, coane, hai să ieşim că ne privesc cu toţii!

— Să ne privească, n-auzi? – dădu Locureanu să mugească, numai că bătrânul Colţescu îl trase cu forţa de braţ, ducându-l în curte. Să ne privească! Să se uite la mine, că acu' mă duc la Vodă să-i zic că pramatia de fiemiu se pregăteşte să-l miruiască! Că a luat pistoalele deacasă şi că…

— Da' taci, naibii, odată, că tot asta voiesc şi eu să fac! – îi suflă Colţescul.

— Ah… da? – se potoli Locureanu, ca prin minune. Vrei şi mata să-l pârăşti?

— Păi, da… Că zilele-astea am mai croit ceva la planul nostru… Iar după ce l-am văzut acum pe Anton, cât ne urăşte şi ce gură-spartă…

— Aşa, aşa… E la fel ca mă-sa, blestematul! În plus, are sânge de grec, ce vrei? Sânge de curvar grec! îl bag în paştele mă-sii de nu se vede, pricepi, coane Colţescule? De nu se vede! Io, cu gura mea, îl spun lui Vodă…

— Gata, gata, hai, ia şi matale un vin, ceva, şi hai la Vodă. Şi-a bătut el, Anton, şi-a bătut el joc de fie-mea cum a *vrut* până acum, da' azi a-ntrecut măsura! Păi, ne spune el, nouă, ce şi cum? Off, ce chin pe capul dumitale, coane Locurene, cu aşa pui de cuc în casă…

Între timp, Anton ieşise în curte. Se uita peste tot după Vodă, dar Vodă, nicăieri. Atunci, îl întrebă pe Iancu Zgarbură dacă ştie ceva.

— Păi, a promis că vine, îi făcu acesta cu ochiul. Plângea pe mormântul Golescului de ziceai că acu-acu' îl lasă toate alea… Tre' să vină, da-l ştii cum e!

Mai trecu ceva vreme, timp în care Anton se uită după caretele Mitropolitului care ieşiră din spatele casei pârâind, se mai văzu cu unul cu altul, le vorbi de parcă era de pe altă lume, îl văzu până şi pe domnul Gherghy care se strecura prin mulţime privind în dreapta şi-n stânga, uluit,

ba o zări chiar şi pe domnişoara Dilly, care-i trase de îndată un cot lui Steinfels, prim-amorezul trupei.

Râseră amândoi şi dispărură printre ceilalţi.

Or fi ştiind că Ilona e bărbat? – se întrebă Anton, simţind cum i se înmoaie picioarele. Or fi ştiind că…

— Ai venit, până la urmă? – auzi el deodată glasul Smarandei, care se repezi la el şi-l apucă strâns de amândouă mâinile. Ce-ai făcut, Antoane, ce-ai făcut?

— Am promis c-o s-o fac, Smarando! Toată lumea ştie că am promis şi-acum sunt toţi cu ochii pe mine… Îi simt. Mă fac de râs dacă nu-l omor!

— Nu de Vodă vorbesc… – se tângui ea. Umblă un zvon, Antoane, că Ilona cică ar fi moartă…

Anton încremeni. S-a aflat deja? Câte ceasuri or fi trecut de-atunci?

— Şi, reluă el în şoaptă, ce mai spune zvonul ăsta?

— Că s-ar fi omorât. Că s-ar fi dus, sărăcuţa, de una singură în mahalaua Armenească, că ar fi arvunit o cămăruţă la unul, Ghiulbenkian, şi că acolo s-ar fi împuşcat. Iar lumea spune că e numai şi numai vina ta… Că nu trebuia s-o ameţeşti… Că femeile astea austriece sunt prea simţitoare şi că nu-s obişnuite cu hăndrălăii noştri… Că ai înnebunit-o de cap, că i-ai făcut tertipuri de-ale noastre… E adevărat, Antoane?

— De unde să ştiu eu? N-am fost cu ea în Armenească.

— De ce minţi? Nicu ăla mic al popii de la Biserica Icnii te-a văzut când ai plecat cu ea de la Hanul Castrişoaiei. Cică vă duceaţi spre Sfântul Sava…

— Ne-am despărţit până s-ajungem la pod, la Ceamur. Ne-am certat, iar io i-am spus că… – Anton se opri, brusc. Auzea lumea din jur de parcă ar fi trăit, toată, într-o cameră alăturată, imensă, uriaşă, cuprinzând în ea meleaguri în loc de mobile, oceane şi lacuri în loc de

podele şi cerul cel nesfârşit în loc de tavan. Tot de-acolo i se părea că se ridică şi glasul lui – îndepărtat, gata să vorbească despre nişte întâmplări din alte tărâmuri, petrecute printre alte feluri de oameni. Te-am minţit, Smărăndiţo, şopti Anton după câteva clipe. Eu… am ucis-o, dar nu mă pune să-ţi spun ce şi cum. Eu am greşit totul, de la bun început. Cât despre Vodă, nu mai am de ales – la cum a fost ziua asta, nu-mi rămâne decât să-l ucid, aşa cum am promis tatălui tău şi tatălui meu şi tuturor celorlalţi din Frăţie.

Iar Smaranda:

— Ai… tu ai ucis-o?

Anton făcu semn că da. În clipa aceea, intră şi Bărcănescul pe poartă, deschizând calea Ghiculeştilor care zâmbeau într-o parte şi-n alta, de parcă erau acolo, la ei, în Tei, la vreo promenadă, ceva.

— Ne-a gonit el, Vodă Caragea pe noi, din oraş, da’ acu’ dracu’ l-a luat! – zise bătrânul Ghika de cum se dădu jos din caleaşcă.

— Ce? Ce vrei să spui?! – se strânse lumea în jurul lui.

Iar Ghika, zâmbitor nevoie mare:

— Am plăcerea să vă anunţ că Vodă Caragea a părăsit târgul Bucureştilor în ascuns… A lăsat vorbă că se duce la casa domnească de la Brebu, dar slugile lui spun că a luat cu el ce avea el mai de preţ prin casă…

Se făcu mare tărăboi. Lumea se repezi afară, în curte, dar pentru că Ghika poftea să intre, se buluciră cu toţii înapoi, în palat.

Cum? Când? Unde?

— Acum un ceas şi jumătate, au ieşit cu tot alaiul şi au luat drumul Braşovului… Doo ştrei de caleşti şi carete, proclamă Ghika pe scările palatului, triumfător precum un faraon. Doo ştrei!

După care, intră în salonul cel mare ca să-şi prezinte condoleanţele.

Buimac, Anton rămase de unul singur în curte. Podul Mogoşoaiei se goli, şi el, în scurtă vreme: chiuind, calicii şi cerşetorii o luaseră devale, spre Sărindar, ducând vestea din gură în gură. Numai un singur olog mai stătu o vreme în mijlocul uliţei, privind îndelung la Anton.

Apoi, o luă şi el, cu chiu cu vai, spre ulicioarele ce duceau spre Biserica Icnii.

* * *

Şi-acu, io ce să fac? – se întrebă Anton.

Ca mânat de altcineva, se duse în spatele palatului. Se pornise o stropeală măruntă. Îl zări pe Fane în mijlocul surugiilor, vociferând de zor. Caii deshămaţi fuseseră lăsaţi de izbelişte şi prinseseră a se preumbla prin curte, păscând şi bălegându-se care pe unde nimerea, în timp ce în caleştile abandonate ploua de zor, fără să-i pese nimănui. Singurul care nu vorbea era diaconul certat de Nectarie, Mitropolitul – el se spetea cu nişte săcotei pe care-i arunca, unul după altul, într-o caretă.

Anton se învârti ce se învârti până ce dădu cu ochii, în sfârşit, de unul dintre caii săi. Îi făcu semn lui Fane:

— Pune-o şa p-ăsta, c-acu' trebuie să plec.

— Conaşule, da'…

— Pune şaua pe el că te-amestec cu gardurile lu' conu' Golescu! mai iute, mai iute!

Boscorodind, Fane se apucă de treabă. Anton se trase sub o streaşină – şi-aşa avea să-l ude ploaia mai rău decât pe-o murătură în ceasurile ce urmau.

Deodată, Anton auzi un glas cunoscut:

— Ai făcut-o de oaie, boierule!

Era Filotim, calicul.

— Tu ce mai vrei, mă? Iar mi-ai adus carte?

— De astă dată, nu! mai durează niţel până ce-s gata

desemnele… Io vorbeam de curva-bărbat, de Ilona aia, pe care l-ai ucis în Armenească, rânji calicul. Un căpitan cu doi ceauşi de-ai Agiei au fost la Ghiulbenkian, să cerceteze… Unul dintre ceauşi a chemat cioclii, iar căpitanul cu ăl'Ialt ceauş au plecat aţă la casele măriei tale, boier Antoane! Toată lumea spunea că doar domnia-ta ar fi putut s-o ucidă.

— Şi tu i-ai crezut?

— Io ţi-am spus ce cred ei, boierule, că d-aci înainte ştii şi singur ce-ai de făcut…

— Şi tu ştii ce-am io de făcut?

— Rupe-Pisici spune să nu ne mai forţăm să aflăm ce faci, că tot o să vedem desemnele alea până la urmă. Ochii noştri-s peste tot, coane Antoane.

— Ochii ca ochii… da' de desemnat, cine o face?

— Parcă noi ştim? Noi doar îi spunem lui Rupe-Pisici ce şi cum am văzut fiecare, iar el îi spune celui cu desemnele. Pe acela, cu mâna pe suflet îţi zic, nu l-am văzut decât de la spate, când venea sau când pleca de la staroste… E om ca toţi oamenii numai că ştie să se strecoare prin târg pe nevăzute, ca un calic – deşi n-arată a calic. Şi aci dacă s-o afla, n-aş putea să-ţi spun care e.

— Eh, n-ai putea… Ţi-e teamă de Rupe-Pisici, că-ţi ia beregata dacă vorbeşti.

— Nu de Rupe-Pisici mi-e teamă. E taina prea mare. De când a venit omul ăla în târg, Rupe-Pisici şi-a pierdut somnul. Şi, când adoarme, totuşi, strigă prin somn şi ne cheamă-n ajutor.

— Coane Antoane, strigă atunci Fane, coane Antoane! E gata calul, boierule!

Îl aducea uşurel de căpăstru – era un roib căruia, dracu' ştie de ce, îi spuseseră Postelnicu'. Înalt şi cu crupa zdravănă, fornăia încetişor şi ziceai că râde, privind la Anton. Clipea rar şi liniştitor, după cum au caii obicei.

— Azi ai noroc, Fane, spuse Anton, sărind în şa. Dă acum fuga acasă şi zi-i lu’ rândaşu’ ăla nou, Grigore îi spune, zi-i să ia calea Braşovului, după mine! Şi mai zi-i să omoare calu’ sub el, numai să vină degrabă… Ai plecat?

— Da’ ce fac cu coana Safta şi cu boierul, boierule?

— Ai plecat? – îl fulgeră Anton cu privirea.

Anton se întoarse să-l mai întrebe ceva pe Filotim, dar calicul dispăruse. Anton îmboldi calul şi ieşi în curtea din faţă, însă calicul nu era nicăieri.

Blestematul! – se înfurie Anton şi, neavând la ce să mai stea, o porni în galop spre drumul Braşovului. Când să treacă de cişmeaua lui Mavrogheni, însă, fără să-şi dea seama cum, deodată îşi aminti de… paharul din care băuse vin după ce-l ucisese pe fătălău. Mână calul din ce în ce mai repede, strecurându-se printre gorunii bătrâni de la marginea târgului, doar – doar ar da ochi mai repede cu alaiul lui Vodă, numai că gândul la pahar deveni tot mai stăruitor, până ce ajunse să-l zăpăcească cu totul, astfel încât, oriunde ar fi privit, numai acel pahar vedea.

Apoi, zări *şi* petele de sânge de pe pahar. Erau în număr de trei – cele trei urme ale degetelor sale, policarul, arătătorul şi mijlociul, degetele cu care ţinuse paharul după moda cea nouă, venită de la franţuji, care spunea că inelarul şi degetul mic trebuie răsfirate în evantai când sorbi din pahare.

Pe la Fierăstrău, lăsă calul să meargă la pas. Îşi scutură capul. De-acum, nu mai zărea decât cele trei pete, aidoma unor colosale ferestre mânjite cu sânge prin care privea la copacii din jur. Dintr-o tufă se auzi un fâlfâit grăbit – un sturz speriat se repezi în sus, printre crengi, dar Anton îl zări tot prin petele de sânge ale paharului.

Atunci, îşi dădu seama că petele aveau un desen ciudat. Linii – multe linii curbe, unduite frumos, una lângă cealaltă, precum inelele unui trunchi de copac retezat. Le asemui cu o ureche, aşa cum se desenau, una după alta, una după alta, una după alta.

Îşi privi apoi buricele degetelor, căutând să vadă acele linii îndeaproape. Mâna dreaptă... Mâna stângă... Din nou dreapta... stânga...

Urmări liniile cu luare aminte şi-şi dădu seama că cele de la mâna dreaptă nu se asemuiau cu cele de la mâna stângă. Şi atunci, dacă nici măcar dreapta cu stânga *lui* nu semănau între ele – era ăsta semn că buricele degetelor erau altele de la om la om, precum chipurile?

Anton nu cunoştea cuvântul *amprente*. Nici de Buenos Aires nu auzise vreodată – oraşul în care mai aveau de trecut aproape 80 de ani până când Juan Vucetich avea să se folosească, cel dintâi, de amprente pentru a identifica un criminal. Nu ştia nici că pe vremea lui Hammurabi se luau amprentele ucigaşilor, nici că în Kitay trăise un oarecare pârcălab, Kia Kung Yen pe numele lui, care recunoştea hoţii după amprente, nu citise nici *Jami-al-Tawarikh*, în care se amintea acelaşi lucru, nu auzise nici de Malpighi şi nici de Purkinje – bărbaţi însemnaţi, care îşi dăduseră seama că amprentele erau unice, irepetabile, marcă şi sigiliu.

Ce ştia Anton, însă, era că la orice judeţ, cine nu ştia a scrie şi nici pecete n-avea, punea pe hârtie degetul înmuiat în cerneală.

Sunt urmele mele, îşi spuse. Sunt precum urmele unor paşi şi se află pe paharul acela, rămas în cămăruţă la Ghiulbenkian. Calul fornăi scurt şi se scutură, vesel.

Anton nu mai stătu pe gânduri: crima lui avea să fie doar una – aşa că scoase cel de-al doilea pistol din pelerină şi descălecă. Se duse la marginea drumului, privi într-o

parte şi-n alta, după care luă pistolul în mâna stângă, îşi împreună cele trei degete de la mâna dreaptă şi le ridică în faţa ochilor.

Zbrafff! – carnea şi oasele degetelor îi înfloriră pentru o clipă mult prea scurtă. Simţi arsura năprasnică, apoi văzu sângele izbucnind în fuioare.

— Blestemată Ilona, icni el, încovoindu-se. Fiinţă blestemată!

Scăpă pistolul pe drum. Se apucă cu cealaltă mână de cioturile degetelor şi se prăvăli în genunchi. Răcni de durere, de furie, de ciudă.

Ce clipă fusese aia în care îl văzuse pe comediant pe scena *Cişmelei Roşii*? Cum de se plămădise clipa aia, dintre miliardele şi miliardele de clipe ale vieţii fătălăului, plecat din Krakowia, migrat prin Imperiu, ajuns la Vienna şi de acolo la Bucureşti, şi cum de se amestecaseră cu clipele de nenumărat ale lui Anton Canta, bătăuş şi boier, hăndrălău care se caftea la eleşteu cu başbuzucii, care răsturnase femei de toate naţiile prin aşternuturile mahalalelor, un neterminat care, uite, primea epistole şi desemne de la necunoscuţi…?

— *Monsieur Canta*? *Vous vous sentez bien*?

Anton răsuci capul. Baronul de Segonzac se apropia de el. Era călare pe un cal sur, cam slab. În spatele lui: Prăsăd, călare şi el.

— Frate, îi spuse indianul.

Iar baronul:

— V-am spus că Prăsăd e un om foarte inteligent. A învăţat o sumedenie de cuvinte în limba dumneavoastră.

— Ce vrei, baroane?

De Segonzac se scotoci sub redingotă. Scoase un plic gros, foarte gros – semăna, mai degrabă, cu o ploscă pântecoasă – şi i-l arătă lui Anton, zâmbind.

— Aş fi putut să mă prefac că n-am primit nicicând

această misivă, zise el. Aş fi putut s-o păstrez numai şi numai pentru mine. *Oh*, la, la, *mais vous perdez votre sang à flots*… – exclamă baronul. *Tenez*! – mai zise el şi-i întinse lui Anton batista.

Anton făcu semn că nu-i dorea batista. Postelnicu' fornăi uşor şi, apropiindu-se de Anton, îl împinse uşurel cu botul. Numai că, de astă dată, îl privea speriat – Anton ar fi pus mâna în foc că Postelnicu' era speriat şi că, dacă ar fi avut gură să vorbească ar fi întrebat: dar ce se întâmplă stăpâne, ce-i cu oamenii ăştia? Ce *naiba* vor de la matale?

— Ce naiba vrei, baroane?

— Deocamdată, să vă înmânez această scrisoare. Mărturisesc că nu m-am putut abţine şi că m-am uitat peste ea, dar, e teribil de voluminoasă. E un rotulus veritabil… *Donc*, nu i-am parcurs decât tablourile de la început şi primele rânduri scrise.

Iar Anton:

— Şi cum vi s-a părut?

— Judecaţi şi singur, îi întinse el plicul. Oh, vedeţi să nu pătaţi hârtia cu sânge.

— Ia aminte, frate, grăi Prăsăd, fără să i se clintească un muşchi.

De Segonzac păru să se enerveze, căci se răsti la indian într-o limbă pe care Anton n-o pricepea. Cu toate astea, Prăsăd abia atunci zâmbi.

Cu chiu cu vai, Anton deschise plicul, scoase manuscrisul şi se apucă să-l desfăşoare. La început, era acoperit, cum altfel, cu schiţe desenate în fugă.

El, la bal la franţuji. El, împreună cu Ilona trecând peste podul lui Ceamur. Anton, rupând o floare pentru Ilona. Ei doi hârjonindu-se. Focul de armă. Apoi, un fel de stâlp, care n-avea legătură cu nimic şi sub care era scris *Ilona lingam*.

— Prăsăd îmi spune, simţi baronul nevoia să intervină

atunci, Prăsăd îmi spune că acest *lingam*, care este al lui Shiva, nu are legătură cu ceea ce ne-ar trece nouă prin minte.

— Habar n-am cine-i Shiva. Iar Prăsăd habar n-are ce-mi trece mie prin minte.

Privi mai jos. Anton, mâncând la Ciupagea. Anton, stând de vorbă cu Locureanu şi cu Colţescu. Şi tot aşa, până la ultimul tablou, alcătuit doar din nişte linii ce păreau să nu arate nimic – o simplă mâzgăleală. Dedesubtul lor scria: *şterge bine hârtia ca să vezi ce-i aici, dar n-o face decât când eşti singur*.

— Ce crede Prăsăd despre liniile acestea? – întrebă Anton, în zeflemea.

— Nu crede nimic. Am şters hârtia din răsputeri, dar nu a apărut decât ceea ce vedeţi şi dumneavoastră.

Anton puse scrisoarea pe genunchi şi îşi trecu mâna stângă peste hârtie. O dată, de două ori… apăreau alte linii, şi alte linii… De Segonzac mână calul până lângă Anton şi privi peste umărul lui.

— *Oh, mon Dieu*, dar cum aţi făcut?

— Aşa, îşi mai trecu el mâna peste hârtie.

Şi atunci, văzu. Văzând, trecu mai jos, cu repeziciune, doar – doar n-ar vedea de Segonzac ceea ce văzuse Anton. Acolo, dădu peste un şir de slove pe care le putea citi:

Dacă Anton Canta trăieşte în carne şi oase şi dacă cineva scrie povestea lui Anton Canta, şi dacă altcineva, citind povestea, o desemnează în tablouri, şi dacă altcineva, văzând-o desemnată în tablouri, face cântece din ea, şi dacă altcineva, ascultând cântecele, o povesteşte prin viu grai altcuiva – atunci cine l-o fi desemnat pe Anton Canta să trăiască în carne şi oase şi care dintre toţi cei ce se numesc Anton Canta este viu cu adevărat?

Cel din slove? Cel din desemne? Cel din cântece? Cel din carne şi oase, sau cel repovestit prin viu grai?

Strânse rotulusul, îl vârî la loc în plic şi închise plicul. Acum, nu trebuia decât să câştige ceva vreme – să dea timp să se petreacă păţaniile văzute în cel din urmă desemn, *după cum fuseseră schiţate*. Doar aşa putea să iasă la liman.

— Domnule Canta… Şi noi avem o grămadă de hârtii ca cele pe care le aveţi dumneavoastră. Am putea să facem atât de multe împreună dacă am cădea la învoială!

— Deocamdată, trebuie să mă achit măcar de înţelegerea pentru care am bătut palma.

— Nu mai e nevoie. Caragea a plecat şi n-o să se întoarcă niciodată în Valahia. Capugiul lui Mahmud e pe

drum spre Bucureşti şi-l va înscăuna pe omul dorit de noi. Acele lucruri s-au aranjat bine mersi, *Monsieur* Canta.

— Nu mă interesează că s-au aranjat, făcu Anton, urcându-se în şa. Am motivele mele ca să-l ucid pe Caragea.

— Uite, frate! – spuse Prăsăd atunci şi, mânând calul, se apropie de Anton. Şi eu am primit scrisoare. Aici. Chiar în cetatea ta. Poftim!

Erau tot câteva schiţe, numai că îi reprezentau pe de Segonzac şi pe Prăsăd. Ultima schiţă era, la fel ca în scrisoarea lui Anton, un noian de linii din care abia dacă se desluşea ceva. Numai că sub ele, spre deosebire de scrisoarea lui Anton, nu scria nimic.

Iar Anton:

— Voi aveţi calea voastră. Eu o am pe-a mea, dădu el s-o ia din loc.

— N-aţi privit cumsecade la ultima schiţă din scrisoarea noastră, domnule Canta, zise baronul. Dacă aţi fi făcut-o, v-aţi fi dat seama că n-aveţi *cum* să plecaţi!

Se auzi ropot grăbit de copite, iar dintre copaci apăru Grigore Canta, mânându-şi calul nebuneşte.

— Vedeţi...? – zâmbi Prăsăd. Ceva ce seamănă cu *asta*, arătă Prăsăd spre Grigore, ceva ce semăna cu *întâmplarea asta* aţi văzut şi în scrisoarea dumneavoastră şi, la fel, am desluşit şi eu în scrisoarea mea. Noi doi, tu şi cu mine, trebuie să fim ca fraţii, după cum tot încearcă baronul să te facă să pricepi. Să ne uităm împreună peste scrisori. Tu, eu, domnul de Segonzac. Ba chiar şi acest om care vine, dacă vrei tu. Domnule Canta, înţelege odată că nu eşti decât visul celui care te scrie...

— Eşti un prost, băh! Io nu-s visul nimănui! Ştiţi şi voi asta, dar nu pricepeţi cum de se potrivesc lucrurile: desemnele, scrisorile, slovele – pe-aslea nu le pricepeţi, că de-aia umblaţi după mine cu limba scoasă.

— Dacă ne-am pune în minte, interveni baronul, am putea ca, împreună, să dăm peste cel ce face schiţele… Aţi văzut că hârtia… hm, hârtia pe care scriu *ei* este tare deosebită. Scrisul, la fel. Oamenii care ştiu asemenea lucruri ne pot rezerva surprize deosebite, nu credeţi?

— Nu, făcu Anton, şi-şi mână calul în întâmpinarea lui Grigore.

— Hai noroc, frate! – hăuli Grigore. Mi-a zis Fane să viu, şi-acu, uite-mă!

— Hai, bine-ai venit, făcu Anton.

— Ai-ai-ai… ce-ai păţit, Antoane? – întrebă Grigore, văzându-i mâna însângerată. Ai-ai-ai… Cumva, oamenii ăştia…

— Nu, nu, nu, zise Anton. Ei n-au nicio legătură cu rana mea.

Îl privi lung pe Grigore. Apoi se uită la calul lui. Era năduşit tot şi abia mai sufla. Postelnicu, în schimb, bătea din copită, nerăbdător. Anton vârî scrisoarea în coburii şeii.

— Nu ne faceţi prezentările, domnule Canta? – zâmbi baronul.

— Parcă voi nu l-aţi şti.

Îl îmboldi pe Postelnicu, iar acesta prinse a se roti. Necheză uşor şi se vârî în calul lui Grigore.

— Uf, săracu' de tine, făcu Anton şi descălecă. Îi săltă copita, privi la caiele, şi se apucă să scobească, de parcă voia să-l scape pe Postelnicu' de-o piatră înfiptă sub potcoavă. Apoi, deodată, scoase din pelerină pistolul cu care puşcase în cămăruţa lui Ghiulbenkian şi-l aţinti spre baron.

— Grigore! Treci pe calul meu şi pleacă! Pleacă şi să nu te mai vadă nimeni din târgul Bucureştilor, niciodată!

— *Monsieur Canta*! – exclamă de Segonzac. Dar putem să ne înţelegem, *mon Dieu*!

— Ce vrei să faci, frate? – se chiorî Grigore.

— Ia calu' meu, Grigore, tai-o d-aci şi nu mai întreba nimic!

— Frate…

— Pleacă, n-auzi? Ţi-am zis că epistolele nu-s de mine! Aţi auzit şi voi, da? – îi întrebă pe baron şi pe Prăsăd. Epistolele şi slovele voastre nu mă interesează nici cât negru sub unghie!

— Domnule Canta, făcu baronul, împăciuitor.

— Nu mai spune nimic, coane, făcu Grigore atunci şi, deodată sări pe Postelnicu'. În clipa aceea, Prăsăd îşi repezi calul spre Anton, dar acesta sări într-o parte:

— Stai locului, că-ţi împuşc bunătate de baron, mă!

Grigore scoase şi el pistolul, aţintindu-l spre indian:

— Stai, dracu', liniştit, că n-ai bătut atâta drum ca să te-omor io aici!

— Domnilor, domnilor… Nu se pune problema *cu'on's empoigne comme des chiffonniers*… Ne putem înţelege! Toţi am avea de câştigat!

— Du-te, odată, Grigore! Dispari d-aci! Şi nu mai aştepta pe nimeni, pricepi, pe *nimeni*! Epistolele trebuie să-ţi rămână doar ţie.

— Frate… eşti singur… cum naiba să te las… ăştia-s doi…

— Du-te, *mă*, du-te dracului, odată, că acu' ai văzut şi cum se termină cu mine! – scuipă Anton vorbele.

Grigore dădu bice calului şi-o luă în galop spre târg. Se opri puţin mai încolo şi privi peste umăr.

— Pleacă, n-auzi!

Grigore îşi potrivi cuşma pe frunte şi-o şterse fără să mai privească în urmă. De Segonzac strâmbă din nas.

— Mă dezamăgiţi, domnule Canta. Dacă voiaţi să fiţi mai veridic, ar fi trebuit ca măcar acum, la sfârşit, să schimbaţi pistolul cu fratele dumneavoastră. Cel pe care-l

ţineţi în mână, am văzut-o din prima clipă, e mânjit de pulbere la gura ţevii. Numai fratele dumneavoastră ne-a mai ţinut în loc. Acum, o să trebuiască să-l vânăm *pe el*, aşa că, haideţi să ne înţelegem. Nu e nevoie să curgă sânge.

— Credeţi? – făcu Anton, făcând un pas către baron.

— Domnule Canta, aţi avut o zi infectă, ştiu, dar haideţi, fiţi rezonabil.

— Cât de rezonabil să fiu? Am văzut foarte bine ce reprezenta ultimul tablouaş, spuse Anton şi continuă să avanseze spre baron, cu arma goală aţintită spre el.

— Domnule Canta, îmi repugnă să trag într-un om lipsit de apărare, făcu de Segonzac, scoţând, la rându-i, pistolul din redingotă.

Era o armă ciudată – mică şi scurtă, dar cu o ţeavă extrem de groasă. Anton surâse şi apucă armăsarul baronului de dârlogi.

— Aici, aici, îl chemă alături pe Postelnicu'. Poate că n-o să trageţi… Cel puţin, aşa ar trebui, dacă e să mă iau după ultimul desemn din scrisoarea mea…

Cu chiu, cu vai urcă în şa. Până la urmă, puse pistolul la loc în pelerină. Se uită la cei doi.

— Ştiţi ce doresc, nu?

— Nu. Din păcate, zâmbi baronul cu amărăciune, nu ne-am priceput să ştergem ultima schiţă, aşa cum aţi făcut dumneavoastră… Chiar nu vă interesează să aflaţi cine ştie atât de bine *cum* şi *în ce fel* se petrec lucrurile, astfel încât să deseneze nu numai ce s-a petrecut, dar şi ce anume se va petrece?

— Nu. Acum, trebuie să plec. Dacă vă promit că n-o să trag în dumneavoastră, îmi daţi pistolul acesta? Ca să fiu sincer, arma dumneavoastră îmi pare mai interesantă decât toată hârţogăria de care-am scăpat.

De Segonzac se uită la Prăsăd. Iar acesta:

— Domnul Anton Canta este liber de-acum. Rotulusul stirpei lor se află, deja, la fratele domniei-sale.

— Îţi dau pistolul, făcu baronul, mâhnit. Ştii, îl primisem de la Împăratul meu, *à Sainte Hélène, il y a un an et demi*…

— Înseamnă că e cea mai nimerită armă ca să ucid un domnitor, fie el şi pe fugă, spuse Anton.

Luă arma din mâna baronului, se înclină, şi-şi împunse calul cu călcâiele. Se afundă în pădure, în galop. În scurt timp, dispăru după un cot, dar nici Prăsăd, nici baronul nu se clintiră.

— Mda, făcu baronul după o vreme. Aş vrea să mai privesc odată schiţele pe care le-ai primit. Vreau s-o… hm, *şterg* pe ultima dintre ele, după cum a făcut domnul Canta. Hm, domnia-sa nu s-a purtat deloc cu hârtia aşa cum m-aş fi purtat eu.

— Canta nu-i obişnuit cu hârtiile, remarcă Prăsăd şi-i înmână baronului scrisoarea.

De Segonzac privi cu atenţie la ultima schiţă. Îl desluşi pe Grigore care venea cu calul către ei, prin pădure, îl ghici pe Anton cum porneşte spre târgul Ploieştilor, dar, de-aci încolo nu mai pricepu nimic – erau doar acele linii fără de sens care se pierdeau în nişte slove fără cap şi fără coadă.

Baronul şterse ultimul desen cu toată puterea, după cum îl văzuse pe Anton că face – ziceai că netezea o bucată de stofă. Abia atunci reuşi să vadă ce se năştea dintre linii: Anton Canta năpustindu-se asupra alaiului lui Caragea, ţinând în mâna stângă pistolul cu care trăsese singurul glonţ posibil în chipul celui ce-şi spunea Ilona Steclaci. Galopând, Anton avea pulpanele pelerinei ridicate, iar pistolul baronului se ghicea şi el, undeva în urmă, căzut în colbul drumului şi fumegând.

— Oh, exclamă Prăsăd, *Monsieur Canta* nu are nici

cea mai mică şansă.

— Nici nu şi-a propus să aibă vreo şansă, comentă de Segonzac. Un om bizar, acest Canta... În învălmăşeala aceea, toată lumea o să creadă că a tras *şi* cu pistolul cu care ne-a ameninţat pe noi. Nu înţeleg de ce vrea asta, la fel cum nu înţeleg nici de ce s-a împuşcat în... degete... Parcă numai degetele îi erau rănite, nu?

— Numai degetele, făcu Prăsăd. Primele trei degete de la mâna dreaptă.

— M-da... Mergem pe urmele lui, ca să vedem dacă lucrurile se petrec întocmai ca în desen?

Iar Prăsăd:

— Eu cred că nu vrei decât să vezi dacă Anton n-o să scape şi de data asta.

Şi cu asta, plecară să prindă din urmă alaiul lui Vodă Caragea.

* * *

Aici se încheie povestea lui Anton Locureanu, zis Canta, aşa cum am aflat-o de la fiul lui Raul Ghiulbenkian, proprietarul cafenelei dosite din strada Popa Rusu. Nimeni nu ştie precis ce s-a petrecut cu Anton după ce s-a repezit asupra alaiului lui Vodă, dar, cel mai probabil a fost ucis. Cert e, însă, că niciun registru nu menţionează nici decesul şi nici înmormântarea sa. Nu ştim dacă actul său nesăbuit a fost aflat de rudele şi prietenii săi, după cum nu ştim nici ce s-a mai bârfit pe seama sa după încheierea acestei întâmplări. După cum spusese Prăsăd, Anton nu mai avea importanţă: rotulusul nu mai era în posesia lui aşa că povestea nu ne mai spune nimic în acest sens, chiar dacă bucureştenii or mai fi discutat despre ciudatele păţanii, preţ de câteva săptămâni, după cum aveau obicei.

Se ştie, însă, că la scurt timp după ce s-au consumat aceste întâmplări, Ghiulbenkian a pus un nou nume tavernei, şi anume *Ursul Levantului*. Cei care au trăit pe

vremea aceea spun că, la numai trei zile după moartea celui ce-şi spunea Ilona Steclaci, în curtea lui Ghiulbenkian a apărut un pui de urs, care nu s-a lăsat niciodată dus de acolo.

Nimeni n-a priceput de ce-a dorit Anton să scape de cele trei *amprente* care l-ar fi incriminat – cei mai mulţi spun că, prin cine ştie ce mecanism bizar, ar fi avut o nemaipomenită intuiţie, chiar dacă aceasta era lipsită de urmări practice în ce-l privea. Unii spun că Anton ar fi dorit să dea cu tifla celor care, cândva, ar fi fost dispuşi să-i ia urma pornind de la paharul din cămăruţa lui Ghiulbenkian. Aceştia din urmă cred că, simpla primire a epistolelor, l-ar fi făcut pe Anton (fiinţă suspicioasă, în fond) să înţeleagă că niciun act petrecut pe lumea aceasta nu e lipsit de urmări, numai că firea sa, prea înclinată spre pragmatism, a interpretat acest lucru de parcă el ar fi fost buricul pământului: nicio crimă nu rămâne nedesluşită, nici chiar dacă cel ucis este un pederast.

Zburându-şi degetele, Anton Canta ne-a împiedicat pe toţi să facem afirmaţii *clare* în ce priveşte crima lui. Numai că, în egală măsură, degetele lui zdrobite fiind exact cele ale căror urme se aflau pe pahar, suspiciunea oricui a fost ridicată la cote maxime.

Dar, aşa era Anton Canta şi, ca el, o grămadă din cei ce alcătuiau poporul lui: îi bănuieşti mereu de cele mai rele lucruri, dar niciodată nu poţi să probezi că au făcut una sau alta. Aşa sunt ei – preocupaţi să se acopere cu o armură alcătuite *mai ales* din cuvinte.

* * *